

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

61. aastakäik

1. juuni 2018

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2018/791, 31. mai 2018, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 690/2008, millega tunnistatakse kaitstavaid alasid, mis ühenduses taimetervise ohtudega tõenäolisemalt kokku puutuvad 1

OTSUSED

- ★ Nõukogu otsus (EL) 2018/792, 28. mai 2018, millega nimetatakse ametisse Rootsi Kuningriigi esitatud Regioonide Komitee liige 9
- ★ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/793, 28. mai 2018, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) 2017. eelarveaastal rahastatud liikmesriikide makseasutuste kulude raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta (teatavaks tehtud numbri C(2018) 3174 all) 10
- ★ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/794, 28. mai 2018, Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) 2017. eelarveaastal rahastatud liikmesriikide makseasutuste kulude raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta (teatavaks tehtud numbri C(2018) 3194 all) 21
- ★ Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve otsus (EL) 2018/795, 22. mai 2018, millega keelatakse ajutiselt binaaroptsioonide jaeklientidele turundamine, levitamine või müük ELis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 artiklile 40 31
- ★ Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve otsus (EL) 2018/796, 22. mai 2018, hinnavahelepingute ajutise piiramise kohta Euroopa Liidus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 artiklile 40 50

SUUNISED

- ★ Euroopa Keskpanga suunis (EL) 2018/797, 3. mai 2018, eurodes eurosüsteemi reservihaldus-
teenuste osutamise kohta euroalavälistele keskpankadele ja riikidele ning rahvusvahelistele
organisatsioonidele (EKP/2018/14) 81

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2018/791,

31. mai 2018,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 690/2008, millega tunnistatakse kaitstavaid alasid, mis ühenduses taimetervise ohtudega tõenäolisemalt kokku puutuvad

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 8. mai 2000. aasta direktiivi 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 2 lõike 1 punkti h,

võttes arvesse Soome, Kreeka, Iirimaa, Itaalia, Leedu, Malta, Portugali, Slovakkia, Sloveenia, Hispaania ja Ühendkuningriigi taotlusi

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni määrusega (EÜ) nr 690/2008 ⁽²⁾ on teatavad liikmesriigid ja liikmesriikide teatavad piirkonnad tunnistatud teatavate kahjulike organismide suhtes kaitstavateks aladeks. Mõnel juhul tunnistati piirkonnad kaitstavateks aladeks piiratud ajavahemikuks, et asjaomane liikmesriik saaks esitada kogu vajaliku teabe näitamaks, et asjaomases liikmesriigis või piirkonnas kõnealuseid kahjulikke organisme ei esine, või et liikmesriik saaks viia lõpule kõnealuse organismi hävitamise. Pärast seda on mõne liikmesriigi teatavatel kaitstavatel aladel toimunud taimede tervisliku seisundi märkimisväärsed muutused.
- (2) Soome territoorium on tunnistatud organismi *Bemisia tabaci* Genn. (Euroopa populatsioonid) suhtes alaliselt kaitstavaks alaks. Soome taotles, et ebapiisava jätkuva majandusliku ja taimetervise kasu tõttu tunnistataks tema kaitstava ala staatuse kehtetuks. Seepärast ei tohiks Soomet enam tunnistada organismi *Bemisia tabaci* Genn (Euroopast pärit populatsioonid) suhtes kaitstava alana.
- (3) Portugali Assooride territoorium tunnistati kuni 30. aprillini 2018 organismide *Globodera pallida* (Stone) Behrens, *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens ja *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) suhtes kaitstavaks alaks. Portugali esitatud täiendava teabe kohaselt on Assooride territoorium kõnealustest organismidest jätkuvalt vaba. Seega tuleks Assoorid tunnistada kõnealuste kahjulike organismide suhtes kaitstavaks alaks ilma ajaliste piiranguteta.
- (4) Iirimaa ja Ühendkuningriik on esitanud taotluse, et vastavalt Iirimaa ja Põhja-Iirimaa territooriumid tunnistataks organismide *Liriomyza huidobrensis* (Blanchard) ja *Liriomyza trifolii* (Burgess) suhtes kaitstavaks alaks. Pärast 2011. aastat Iirimaa ja pärast 2012. aastat Ühendkuningriigis Põhja-Iirimaa tehtud vaatluste põhjal esitasid Iirimaa ja Ühendkuningriik tõendid, et nende vastavatel territooriumidel neid kahjulikke organisme ei esine, kuigi kõnealustes piirkondades on selle organismi levikuks soodsad tingimused. Siiski on vaja ka edaspidi vaatlusi korraldada. Lisaks peaksid neid vaatlusi jälgima komisjoni alluvuses tegutsevad eksperdid. Seepärast tuleks Iirimaa ja Ühendkuningriigis Põhja-Iirimaa tunnistada kuni 30. aprillini 2020 organismide *Liriomyza huidobrensis* ja *Liriomyza trifolii* suhtes kaitstavaks alaks.

⁽¹⁾ EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 4. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 690/2008, millega tunnistatakse kaitstavaid alasid, mis ühenduses taimetervise ohtudega tõenäolisemalt kokku puutuvad (ELT L 193, 22.7.2008, lk 1).

- (5) Iirimaa, Malta ja Ühendkuningriigi territooriumid on kuni 30. aprillini 2018 tunnistatud organismi *Paysandisia archon* (Burmeister) suhtes kaitstavaks alaks. Iirimaa, Malta ja Ühendkuningriigi esitatud täiendava teabe kohaselt on nende territooriumid kõnealusest organismist jätkuvalt vabad. Seepärast tuleks Iirimaa, Malta ja Ühendkuningriik tunnistada organismi *Paysandisia archon* suhtes kaitstavaks alaks ilma ajaliste piiranguteta.
- (6) Iirimaa ja Ühendkuningriigi territooriumid tunnistati kuni 30. aprillini 2018 organismi *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier) suhtes kaitstavaks alaks. Iirimaa ja Ühendkuningriigi esitatud täiendava teabe kohaselt on nende territooriumid kõnealusest organismist jätkuvalt vabad. Seepärast tuleks Iirimaa ja Ühendkuningriik tunnistada organismi *Rhynchophorus ferrugineus* suhtes kaitstavaks alaks ilma ajaliste piiranguteta.
- (7) Ühendkuningriigi territoorium tunnistati kuni 30. aprillini 2018 organismide *Thaumetopoea pityocampa* Denis & Schiffermüller ja „*Candidatus Phytoplasma ulmi*“ suhtes kaitstavaks alaks. Ühendkuningriigi esitatud täiendava teabe kohaselt on tema territoorium kõnealustest organismidest jätkuvalt vaba. Seega tuleks Ühendkuningriik tunnistada organismide *Thaumetopoea pityocampa* Denis & Schiffermüller ja „*Candidatus Phytoplasma ulmi*“ suhtes kaitstavaks alaks ilma ajaliste piiranguteta.
- (8) Ühendkuningriigi territoorium, välja arvatud teatavad kohalike omavalitsuste alad, tunnistati kuni 30. aprillini 2018 organismi *Thaumetopoea processionea* L. suhtes kaitstavaks alaks. Ühendkuningriigi esitatud teabe kohaselt esineb organism *Thaumetopoea processionea* L. nüüd järgmiste omavalitsuste territooriumil: Barking and Dagenham; Basildon; Basingstoke ja Dene; Bexley; Bracknell Forest; Brentwood; Broxbourne; Castle Point; Chelmsford; Chiltern; Crawley; Dacorum; Dartford; East Hertfordshire; Enfield; Epping Forest; Gravesham; Greenwich; Harlow; Hart; Havering; Hertsmere; Horsham; Littleford; Medway; Mid Sussex; Mole Valley; Newham; North Hertfordshire; Redbridge; Reigate ja Banstead; Rushmoor; Sevenoaks; South Bedfordshire; South Bucks; St Albans; Surrey Heath; Tandridge; Three Rivers; Thurrock; Tonbridge ja Malling; Waltham Forest; Watford; Waverley; Welwyn Hatfield; Windsor ja Maidenhead; Wokingham ja Wycombe. Seepärast ei tuleks neid piirkondi enam tunnistada Ühendkuningriigi kaitstava ala osadena ja need tuleks lisada loetellu kohalike omavalitsuste alade kohta, mis on kaitstavast alast välja jäetud. Kõnealusest teabest ilmneb ka, et ülejäänud Ühendkuningriigi territoorium, mis tunnistati organismi *Thaumetopoea processionea* L. suhtes kaitstavaks alaks, näib olevat kõnealusest kahjulikust organismist jätkuvalt vaba. Siiski on vaja ka edaspidi vaatlusi korraldada. Lisaks peaksid neid vaatlusi jälgima komisjoni alluvuses tegutsevad eksperdid. Seepärast tuleks Ühendkuningriik (välja arvatud teatavad kohalike omavalitsuste alad) tunnistada organismi *Thaumetopoea processionea* L. suhtes kaitstavaks alaks kuni 30. aprillini 2020.
- (9) Sitsiilia territoorium Itaalias tunnistati organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes alaliselt kaitstavaks alaks. Itaalia on esitanud teabe, mille kohaselt organism *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. esineb nüüd järgmistes Sitsiilia omavalitsusüksustes: Cesarò (Messina provints), Maniace, Bronte, Adrano (Catania provints) ja Centuripe, Regalbuto ja Troina (Enna provints). Sitsiilia omavalitsusüksusi Cesarò (Messina provints), Maniace, Bronte, Adrano (Catania provints) ja Centuripe, Regalbuto ja Troina (Enna provints) ei tuleks seega enam tunnistada organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes Itaalia kaitstava ala osana Sitsiilias.
- (10) Lisaks tunnistati Itaalia territooriumi teatavad osad organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes kaitstavaks alaks kuni 30. aprillini 2018. Itaalia esitas teabe, mille kohaselt organism *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. on nüüdseks levinud Parma ja Piacenza provintides, mis on ainsad ülejäänud Emilia-Romagna maakonna osad, mis on tunnistatud organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes kaitstavateks aladeks. Seepärast ei tuleks Emilia-Romagna maakonda enam tunnistada Itaalia kaitstava ala osana. Kõnealusest teabest ilmneb, et ülejäänud Itaalia territoorium, mis tunnistati organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes kaitstavaks alaks kuni 30. aprillini 2018, näib olevat kõnealusest kahjulikust organismist jätkuvalt vaba. Siiski on vaja ka edaspidi vaatlusi korraldada. Lisaks peaksid neid vaatlusi jälgima komisjoni alluvuses tegutsevad eksperdid. Seega tuleks Itaalia territoorium (välja arvatud teatavad provintsid, sealhulgas Parma ja Piacenza provintsid Emilia-Romagna maakonnas), mis tunnistati organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes kaitstavaks alaks kuni 30. aprillini 2018, tunnistada organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes kaitstavaks alaks kuni 30. aprillini 2020.
- (11) Põhja-Iirimaa territoorium, välja arvatud teatavad omavalitsused, tunnistati organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes Ühendkuningriigi kaitstava ala osaks. Ühendkuningriik on esitanud teabe, mille kohaselt on organism *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. nüüdseks levinud ka Põhja-Iirimaa muudes osades ja taotles kaitstava ala staatuse kehtetuks tunnistamist kogu Põhja-Iirimaa territooriumil. Seepärast ei tuleks Põhja-Iirimaa territooriumi enam tunnistada organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes Ühendkuningriigi kaitstava ala osana.

- (12) Iirimaa, Leedu, Sloveenia ja Slovakkia territooriumid, välja arvatud teatavad piirkonnad, tunnistati organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes kaitstavaks alaks kuni 30. aprillini 2018. Iirimaa, Leedu, Sloveenia ja Slovakkia esitatud täiendavast teabest selgub, et kõnealuse kahjuliku organismi esinemise episoodilised ja eraldiseisvad puhangud kaitstava ala teatavates osades on kas likvideeritud või likvideerimisel ja et nende riikide ülejäänud territoorium, välja arvatud teatavad piirkonnad, on kõnealusest kahjulikust organismist jätkuvalt vaba. Kõnealusest teabest ilmneb ka, et seni ei ole ühegi haiguspuhangu likvideerimine võtnud aega rohkem kui kaks aastat. Siiski on vaja ka edaspidi vaatlusi korraldada. Lisaks peaksid neid vaatlusi jälgima komisjoni alluvuses tegutsevad eksperdid. Seepärast tuleks Iirimaa, Leedu, Sloveenia ja Slovakkia territooriumid, välja arvatud teatavad alad, tunnistada organismi *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. suhtes kaitstavateks aladeks kuni 30. aprillini 2020.
- (13) Ühendkuningriigi territoorium on kuni 30. aprillini 2018 tunnistatud organismi *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* (Smith) Vauterin et al. suhtes kaitstavaks alaks. Ühendkuningriigi esitatud täiendavast teabest selgub, et kõnealuse kahjuliku organismi esinemise episoodilised ja eraldiseisvad puhangud kaitstava ala teatavates osades on kas likvideeritud või likvideerimisel ja et riigi ülejäänud territoorium on kõnealusest kahjulikust organismist jätkuvalt vaba. Kõnealusest teabest ilmneb ka, et seni ei ole ühegi haiguspuhangu likvideerimine võtnud aega rohkem kui kaks aastat. Siiski on vaja, et likvideerimispuudlused jätkuksid ja et ka edaspidi korraldataks vaatlusi. Lisaks peaksid neid vaatlusi jälgima komisjoni alluvuses tegutsevad eksperdid. Seepärast tuleks pikendada Ühendkuningriigi kaitstava ala staatust organismi *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* (Smith) Vauterin et al. suhtes kuni 30. aprillini 2020.
- (14) Iirimaa tunnistati kuni 30. aprillini 2018 organismi *Ceratocystis platani* (J.M. Walter) Engelbr. & T.C. Harr. suhtes kaitstavaks alaks. Iirimaa esitatud täiendava teabe kohaselt on tema territoorium kõnealusest kahjulikust organismist jätkuvalt vaba. Seega tuleks Iirimaa tunnistada kõnealuse kahjuliku organismi suhtes kaitstavaks alaks ilma ajaliste piiranguteta.
- (15) Põhja-Iirimaa territoorium Ühendkuningriigis on tunnistatud organismi *Gremmeniella abietina* (Lag.) Morelet suhtes kaitstavaks alaks. Ühendkuningriigi esitatud teabest selgub, et organism *Gremmeniella abietina* (Lag.) Morelet esineb nüüd Põhja-Iirimaaal. Seega ei tohiks Põhja-Iirimaad enam tunnistada organismi *Gremmeniella abietina* (Lag.) Morelet suhtes kaitstava alana.
- (16) Kreeka territoorium, välja arvatud teatavad piirkondlikud üksused, on tunnistatud *Citrus tristeza* viiruse (Euroopa tüved) suhtes kaitstavaks alaks. Kreeka esitatud teabest selgub, et *Citrus tristeza* viirus (Euroopa tüved) esineb nüüd Arta ja Lakonia piirkondlikes üksustes. Arta ja Lakonia piirkondlikke üksuseid ei tuleks seega enam tunnistada *Citrus tristeza* viiruse (Euroopa tüved) suhtes kaitstava alana.
- (17) Rootsi territoorium on tunnistatud tomati pronkslaiksuse viiruse suhtes kaitstavaks alaks. Rootsi taotles, et ebapiisava jätkuva majandusliku kasu tõttu tunnistataks tema kaitstava ala staatus kehtetuks. Seega ei tohiks Rootsit enam tomati pronkslaiksuse viiruse suhtes kaitstavaks alaks tunnistada.
- (18) Selguse huvides tuleks määruse (EÜ) nr 690/2008 lisa kogu ulatuses asendada.
- (19) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 690/2008 vastavalt muuta.
- (20) Kuna teatavad piirkonnad on määruse (EÜ) nr 690/2008 kohaselt tunnistatud kaitstavateks aladeks kuni 30. aprillini 2018, tuleks käesolevat määrust kohaldada alates 1. maist 2018, et tagada õiguslik järjepidevus ja vältida kaubandushäireid.
- (21) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 690/2008 I lisa asendatakse käesoleva määruse lisaga.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. maist 2018.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 31. mai 2018

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

LISA

Määruse (EÜ) nr 690/2008 I lisa asendatakse järgmisega.

„I LISA

Ühenduse kaitstavateks aladeks tunnistatud alad ja vastavad kahjulikud organismid

Kahjulikud organismid	Kaitstavad alad: järgmised territooriumid
a) Putukad, lestad ja ümarussid kõigil oma arenguastmetel	
1. <i>Anthonomus grandis</i> (Boh.)	Kreeka, Hispaania (Andaluusia, Kataloonia, Extremadura, Murcia, Valencia)
2. <i>Bemisia tabaci</i> Genn. (Euroopa populatsioonid)	Iirimaa, Portugal (Assoorid, Beira Interior, Beira Litoral, Entre Douro e Minho ja Trás-os-Montes), Rootsi, Ühendkuningriik
3. <i>Cephalcia lariciphila</i> (Klug.)	Iirimaa, Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa, Mani saar ja Jersey)
3.1. <i>Daktulosphaira vitifoliae</i> (Fitch)	Küpros
4. <i>Dendroctonus micans</i> Kugelan	Iirimaa, Kreeka, Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa, Mani saar ja Jersey)
4.1. <i>Dryocosmus kuriphilus</i> Yasumatsu	Iirimaa, Ühendkuningriik
5. <i>Gilpinia hercyniae</i> (Hartig)	Iirimaa, Kreeka, Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa, Mani saar ja Jersey)
6. <i>Globodera pallida</i> (Stone) Behrens	Läti, Portugal (Assoorid), Sloveenia, Slovakkia, Soome
6.1. <i>Globodera rostochiensis</i> (Wollenweber) Behrens	Portugal (Assoorid)
7. <i>Gonipterus scutellatus</i> Gyll.	Kreeka, Portugal (Assoorid)
8. <i>Ips amitinus</i> Eichhof	Iirimaa, Kreeka, Ühendkuningriik
9. <i>Ips cembrae</i> Heer	Iirimaa, Kreeka, Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa ja Mani saar)
10. <i>Ips duplicatus</i> Sahlberg	Iirimaa, Kreeka, Ühendkuningriik
11. <i>Ips sexdentatus</i> Börner	Iirimaa, Küpros, Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa ja Mani saar)
12. <i>Ips typographus</i> Heer	Iirimaa, Ühendkuningriik

Kahjulikud organismid	Kaitstavad alad: järgmised territooriumid
13. <i>Leptinotarsa decemlineata</i> Say	Iirimaa, Hispaania (Ibiza ja Menorca), Küpros, Malta, Portugal (Assoorid ja Madeira), Soome (Ahvenamaa, Häme, Kymi, Pirkanmaa, Satakunta, Turu ja Uusimaa maakond), Rootsi (Blekinge, Gotland, Hallandi, Kalmar ja Skåne lään), Ühendkuningriik
14. <i>Liriomyza bryoniae</i> (Kaltenbach)	Iirimaa, Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa)
14.01. <i>Liriomyza huidobrensis</i> (Blanchard)	Iirimaa (kuni 30. aprillini 2020), Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa) (kuni 30. aprillini 2020)
14.02 <i>Liriomyza trifolii</i> (Burgess)	Iirimaa (kuni 30. aprillini 2020), Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa) (kuni 30. aprillini 2020)
14.1. <i>Paysandisia archon</i> (Burmeister)	Iirimaa, Malta, Ühendkuningriik
14.2. <i>Rhynchophorus ferrugineus</i> (Olivier)	Iirimaa, Portugal (Assoorid), Ühendkuningriik
15. <i>Sternochetus mangiferae</i> Fabricius	Hispaania (Granada ja Málaga), Portugal (Alentejo, Algarve ja Madeira)
15.1. <i>Thaumetopoea pityocampa</i> Denis & Schiffermüller	Ühendkuningriik
16. <i>Thaumetopoea processionea</i> L.	Iirimaa, Ühendkuningriik (välja arvatud järgmised kohalike omavalitsuste alad: Barking ja Dagenham; Barnet; Basildon; Basingstoke ja Dene; Bexley; Bracknell Forest; Brent; Brentwood; Bromley; Broxbourne; Camden; Castle Point; Chelmsford; Chiltern; Londoni linn; Westminsteri linn; Crawley; Croydon; Dacorum; Dartford; Ealing; East Hertfordshire; Elmbridge'i halduspiirkond; Enfield; Epping Forest; Epsom ja Ewelli halduspiirkond; Gravesham; Greenwich; Guildford; Hackney; Hammersmith & Fulham; Haringey; Harlow; Harrow; Hart; Havering; Hertsmere; Hillingdon; Horsham; Hounslow; Islington; Kensington & Chelsea; Kingston upon Thames; Lambeth; Lewisham; Littleford; Medway; Merton; Mid Sussex; Mole Valley; Newham; North Hertfordshire; Reading; Redbridge; Reigate ja Banstead; Richmond Upon Thames; Runnymede'i halduspiirkond; Rushmoor; Sevenoaks; Slough; South Bedfordshire; South Bucks; Lõuna-Oxfordshire, Southwark; Spelthorne'i halduspiirkond; St Albans; Sutton; Surrey Heath; Tandridge; Three Rivers; Thurrock; Tonbridge ja Malling; Tower Hamlets; Waltham Forest; Wandsworth; Watford; Waverley; Welwyn Hatfield; West Berkshire; Windsor ja Maidenhead; Wycombe, Wokingham ja Woking) (kuni 30. aprillini 2020)
b) Bakterid	
01. 'Candidatus Phytoplasma ulmi'	Ühendkuningriik
1. <i>Curtobacterium flaccumfaciens</i> pv. <i>flaccumfaciens</i> (Hedges) Col.	Kreeka, Hispaania

Kahjulikud organismid	Kaitstavad alad: järgmised territooriumid
2. <i>Erwinia amylovora</i> (Burrill) Winslow et al.	— Eesti, Hispaania (välja arvatud Andaluusia, Aragóni, Castilla la Mancha, Castilla y Leóni ja Extremadura autonoomsed piirkonnad, Madridi autonoomne piirkond, Murcia, Navarra ja La Rioja, Guipuzcoa provints (Baskimaa) ning Kataloonia autonoomse piirkonna Lleida provintsi järgmised piirkonnad (<i>comarca</i>'d): Garrigues, Noguera, Pla d'Urgell, Segrià ja Urgell; ning Valencia provintsi omavalitsusüksused Alborache ja Turís ning Alicante provintsi piirkonnad (<i>comarca</i>'d) L'Alt Vinalopó ja El Vinalopó Mitjà, Prantsusmaa (Korsika), Itaalia (Abruzzo, Basilicata, Calabria, Campania, Lazio, Liguuria, Marche, Molise, Piemonte (välja arvatud Busca, Centallo ja Tarantasca kommuunid Cuneo provintsis), Sardiinia, Sitsiilia välja arvatud järgmised omavalitsusüksused: Cesarò (Messina provintsi), Maniace, Bronte, Adrano (Catania provintsi) ja Centuripe, Regalbuto ja Troina (Enna provintsi)), Toskaana, Umbria, Valle d'Aosta), Läti, Portugal, Soome, Ühendkuningriik (Mani saar; ja Kanaliisaared), — ning kuni 30. aprillini 2020 Iirimaa (välja arvatud Galway linn), Itaalia (Apuulia, Lombardia (välja arvatud Milano, Mantua, Sondrio ja Varese provintsid), Veneto (välja arvatud Rovigo ja Veneetsia provintsid, Barbona, Boara Pisani, Castelbaldo, Masi, Piacenza d'Adige, S. Urbano ja Vescovana kommuunid Padova provintsis ning kiirteest A4 lõuna pool asetsev piirkond Verona provintsis), Leedu (välja arvatud Babtai ja Kėdainiai omavalitsusüksused (Kaunase piirkond)), Sloveenia (välja arvatud Gorenjska, Koroška, Maribori ja Notranjska piirkonnad ning kommuunid Lendava ja Renče-Vogrsko (kiirteest H4 lõuna pool)), Slovakkia (välja arvatud Dunajská Streda maakond, Hronovce ja Hronské Kľačany (Levice maakond), Dvory nad Žitavou (Nové Zámky maakond), Málíneč (Poltári maakond), Hrhov (Rožňava maakond), Veľké Ripňany (Topoľčany maakond), Kazimír, Luhyňa, Malý Horeš, Svätušie ja Zátin (Trebišovi maakond))
3. <i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>pruni</i> (Smith) Vauterin et al.	Ühendkuningriik (kuni 30. aprillini 2020)
c) Seened	
01. <i>Ceratocystis platani</i> (J.M.Walter) Engelbr. & T.C. Harr.	Iirimaa, Ühendkuningriik
02. <i>Cryphonectria parasitica</i> (Murrill) Barr.	Tšehhi Vabariik, Iirimaa, Rootsi, Ühendkuningriik
1. <i>Glomerella gossypii</i> Edgerton	Kreeka
2. <i>Gremmeniella abietina</i> (Lag.) Morelet	Iirimaa
3. <i>Hypoxyylon mammatum</i> (Wahlenberg) J. Miller	Iirimaa, Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa)

Kahjulikud organismid	Kaitstavad alad: järgmised territooriumid
d) Viirused ja viiruselaadsed organismid	
1. Peedi risomaaniaviirus (BNYVV)	Iirimaa, Prantsusmaa (Bretagne), Portugal (Assoorid), Soome, Ühendkuningriik (Põhja-Iirimaa)
3. <i>Citrus tristeza</i> viirus (Euroopa tüved)	Kreeka (välja arvatud Argolida, Arta, Chania ja Lakonia piirkondlikud üksused), Malta, Portugal (välja arvatud Algarve, Madeira ja Odemira maakond Alentejos)
4. <i>Grapevine flavescence dorée</i> MLO	Tšehhi Vabariik, Prantsusmaa (Alsace, Champagne-Ardenne, Picardie (Aisne'i departemang), Ile de France (Citry, Nanteuil-sur-Marne'i ja Saâcy-sur-Marne'i kommuunid) ja Lorraine), Itaalia (Apuulia, Sardiinia ja Basilicata)“

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2018/792,

28. mai 2018,

millega nimetatakse ametisse Rootsi Kuningriigi esitatud Regioonide Komitee liige

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 305,

võttes arvesse Rootsi valitsuse ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 26. jaanuaril 2015, 5. veebruaril 2015 ja 23. juunil 2015 vastu otsused (EL) 2015/116, ⁽¹⁾ (EL) 2015/190 ⁽²⁾ ja (EL) 2015/994, ⁽³⁾ millega nimetatakse ametisse Regioonide Komitee liikmed ja asendusliikmed ajavahemikuks 26. jaanuarist 2015 kuni 25. jaanuarini 2020. Nõukogu otsusega (EL) 2017/2237 ⁽⁴⁾ nimetati 30. novembril 2017 Heléne FRITZONI asemel liikmeks Katrin STJERNFEDT JAMMEH.
- (2) Seoses Katrin STJERNFELDT JAMMEHI ametiaja lõppemisega on Regioonide Komitees vabanenud liikmekoht,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Regioonide Komitee liikmeks nimetatakse järelejäänud ametiajaks kuni 25. jaanuarini 2020 järgmine isik:

— Carina NILSSON, *Ledamot i kommunfullmäktige, Malmö kommun*.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 28. mai 2018

Nõukogu nimel

eesistuja

E. KARANIKOLOV

⁽¹⁾ Nõukogu 26. jaanuari 2015. aasta otsus (EL) 2015/116 Regioonide Komitee liikmete ja asendusliikmete ametisse nimetamise kohta ajavahemikuks 26. jaanuarist 2015 kuni 25. jaanuarini 2020 (ELT L 20, 27.1.2015, lk 42).

⁽²⁾ Nõukogu 5. veebruari 2015. aasta otsus (EL) 2015/190 Regioonide Komitee liikmete ja asendusliikmete ametisse nimetamise kohta ajavahemikuks 26. jaanuarist 2015 kuni 25. jaanuarini 2020 (ELT L 31, 7.2.2015, lk 25).

⁽³⁾ Nõukogu 23. juuni 2015. aasta otsus (EL) 2015/994, millega nimetatakse ametisse Regioonide Komitee liikmed ja asendusliikmed ajavahemikuks 26. jaanuarist 2015 kuni 25. jaanuarini 2020 (ELT L 159, 25.6.2015, lk 70).

⁽⁴⁾ Nõukogu 30. novembri 2017. aasta otsus (EL) 2017/2237, millega nimetatakse ametisse kaks Rootsi Kuningriigi esitatud Regioonide Komitee liiget (ELT L 320, 6.12.2017, lk 10).

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2018/793,**28. mai 2018,****Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) 2017. eelarveaastal rahastatud liikmesriikide makseasutuste kulude raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta***(teatavaks tehtud numbri C(2018) 3174 all)*

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008, (⁽¹⁾) eriti selle artiklit 51,

olles konsulteerinud põllumajandusfondide komiteega

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 51 kohaselt peab komisjon kontrollima kõnealuse määruse artiklis 7 osutatud makseasutuste raamatupidamisarvestust ja kiitma selle heaks auditiarvamuse põhjal, mis käsitleb liikmesriikide esitatud raamatupidamise aastaaruannete ja nende kontrollimiseks ja heakskiitmiseks lisatud vajaliku teabe ning raamatupidamisaruannete terviklikkust, täpsust ja õigsust.
- (2) Vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artiklile 39 algab põllumajanduses eelarveaasta 16. oktoobril aastal N – 1 ja lõpeb 15. oktoobril aastal N. Selleks et viia vastavusse Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) kulude võrdluserioodid, tuleks 2017. eelarveaasta raamatupidamisarvestuste kontrollimisel ja heakskiitmisel võtta vastavalt komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 (⁽²⁾) artikli 11 lõikele 1 arvesse liikmesriikides ajavahemikul alates 16. oktoobrist 2016 kuni 15. oktoobrini 2017 tehtud kulutusi.
- (3) Rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 artikli 33 lõike 2 teise lõiguga on ette nähtud, et kõnealuse määruse artikli 33 lõike 1 esimeses lõigus osutatud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuse kohaselt liikmesriikidelt tagasi nõutavate või liikmesriikidele makstavate summade kindlaksmääramiseks lahutatakse asjaomasel eelarveaastal tehtud vahemaksed sama aasta kohta artikli 33 lõike 1 kohaselt kinnitatud kuludest. Komisjon peab lahutama selle summa järgmisest vahe- või lõppmaksest või liitma selle järgmisele vahe- või lõppmaksele.
- (4) Komisjon on kontrollinud liikmesriikide esitatud teavet ning edastanud kontrolli tulemused ja vajalikud muudatused liikmesriikidele enne 30. aprilli 2018.
- (5) Teatavate makseasutuste puhul võib komisjon teha raamatupidamise aastaaruannete ja nende lisadokumentide kontrolli põhjal otsuse esitatud aastaaruannete täielikkuse, täpsuse ja õigsuse kohta.
- (6) Teatavate teiste makseasutuste esitatud teave vajab täiendavat uurimist ja seepärast ei saa nende raamatupidamisarvestusi käesoleva otsusega heaks kiita.
- (7) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 (⁽³⁾) artiklile 83 võib määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 36 lõike 5 kohase vahemaksetähtaja edasi lükata kuni kuueks kuuks, et teha täiendav

(⁽¹⁾) ELT L 347, 20.12.2013, lk 549.

(⁽²⁾) Komisjoni 6. augusti 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 908/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses makse- ja muude asutustega, finantsjuhtimisega, raamatupidamisarvestuse kontrollimisega ja heakskiitmisega, kontrollieeskirjadega, tagatistega ja läbipaistvusega (ELT L 255, 28.8.2014, lk 59).

(⁽³⁾) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

kontrollimine, kui saadakse teavet, mille kohaselt on maksetaotluses sisalduvad kulud seotud eeskirjade eiramisega, millel on rängad rahalised tagajärjed. Käesoleva otsuse vastuvõtmisel peaks komisjon peatatud summasid arvesse võtma, et vältida mis tahes ebakohaseid või valel ajal tehtud makseid.

- (8) Vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 2 peaks eeskirjade eiramisest tingitud tagasinõudmise puudumise finantstagajärgedest 50 % katma asjaomane liikmesriik, kui tagasinõudmist ei ole toimunud nelja aasta jooksul alates tagasinõudetaotluse kuupäevast või kaheksa aasta jooksul juhul, kui tagasinõudmine toimub liikmesriigi kohtu kaudu. Vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 4 peavad liikmesriigid lisama komisjonile rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 artikli 29 kohaselt saadetavasse raamatupidamise aastaaruandesse kinnitatud tabeli, milles on summad, mis neil määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõike 2 kohaselt tasuda tuleb. Eeskirjad, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust anda aru tagasinõutavatest summadest, on sätestatud rakendusmääruses (EL) nr 908/2014. Rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 II lisas on esitatud näidistabel, mida liikmesriigid peavad kasutama tagasinõutavatest summadest teatamisel. Liikmesriikide täidetud tabelite alusel peaks komisjon otsustama, millised on finantstagajärjed, kui eeskirjade eiramisest tingitud tagasinõudmist ei ole toimunud vastavalt nelja või kaheksa aasta jooksul.
- (9) Vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 3 võivad liikmesriigid nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel otsustada tagasinõudemenetlust mitte alustada. Sellise otsuse võib teha vaid juhul, kui juba kantud ja tõenäoliselt kantavad kulud on suuremad kui tagasinõutav summa või kui tagasinõudmine osutub võimatuks, kuna võlgnik või eeskirjade eiramise eest juriidiliselt vastutavad isikud on asjaomase liikmesriigi õigusaktide kohaselt tunnistatud maksejõuetuks. Kui kõnealune otsus on tehtud nelja aasta jooksul pärast sellekohase taotluse kuupäeva või kaheksa aasta jooksul juhul, kui tagasinõudmine toimub liikmesriigi kohtu kaudu, kaetakse finantstagajärjed, mis tulenevad tagasinõudmata jätmisest, 100 % liidu eelarvest. Summad, mille puhul teatav liikmesriik otsustas tagasinõudmismenetlust mitte alustada, ja tema otsuse põhjendused esitatakse vastavalt koondaruandes, millele on osutatud määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikes 4 koostoimes artikli 102 lõike 1 punkti c alapunktiga iv. Seepärast ei pea asjaomased liikmesriigid neid summasid katma ja need kaetakse liidu eelarvest.
- (10) Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõike 2 kohaldamisest tulenevalt on vaja liikmesriikidelt tagasi nõuda veel ka EAFRD programmitöö perioodi 2007–2013 summasid. Need on esitatud III lisas.
- (11) Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 36 lõike 3 punkti b kohaselt ei tohi vahemaksete tegemisel ületada programmiga kaetud perioodi tarbeks ette nähtud EAFRD osaluse kogusummat. Rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 artikli 23 lõikega 2 on ette nähtud, et kui kuludeklaratsioonide kogusumma ületab maaelu arengu programmi jaoks kavandatud kogusumma, on makstava summa ülemmääraks programmi jaoks kavandatud summa, ilma et see piiraks sellise ülemmäära kohaldamist, mis on ette nähtud määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 34 lõikega 2. Ülemsumma hüvitab komisjon hiljem pärast muudetud rahastamiskavade vastuvõtmist või programmi perioodi lõppedes.
- (12) Komisjon on vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artiklile 41 juba vähendanud teatavaid 2017. eelarveaasta vahemakseid tulenevalt kuludest, mis ei ole kantud kooskõlas liidu eeskirjadega. Käesoleva otsuse vastuvõtmisel peaks komisjon määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 41 alusel vähendatud või peatatud summasid arvesse võtma, et vältida mis tahes alusetuid või valel ajal tehtud makseid või selliste summade hüvitamist, mille kohta tuleks hiljem teha finantskorrektsioon.
- (13) Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 51 kohaselt ei piira käesolev otsus komisjoni edasiste otsuste tegemist, et jätta liidupoolsest rahastamisest välja kulud, mis ei ole kantud kooskõlas liidu eeskirjadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kiidetakse heaks liikmesriikide makseasutuste 2017. eelarveaasta raamatupidamisarvestused, mis käsitlevad Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) rahastatud kulusid ja kuuluvad 2014.–2020. aasta programmi perioodi alla, välja arvatud artiklis 2 osutatud makseasutuste raamatupidamisarvestused.

I lisas on esitatud summad, mis käesoleva otsuse kohaselt nõutakse liikmesriigilt tagasi või mis makstakse liikmesriigile maaelu arengu iga programmi raames.

Artikkel 2

Liikmesriikide makseasutuste raamatupidamisarvestused, mis on esitatud II lisas ja käsitlevad 2017. eelarveaastal EAFRD poolt seoses maaelu arengu programmidega rahastatud kulusid, mis kuuluvad 2014.–2020. aasta programmiperioodi alla, jäetakse käesolevast otsusest välja ning nende kontrollimise ja heakskiitmise otsus tehakse hiljem.

Artikkel 3

Käesoleva otsuse III lisas on esitatud määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõike 2 kohaldamisest tulenevalt liikmesriikidelt seoses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) programmitöö perioodidega 2014–2020 ja 2007–2013 sisse nõutavad summad.

Artikkel 4

Käesolev otsus ei piira selliste vastavuskontrolli käsitlevate otsuste tegemist tulevikus, mida komisjon võib teha vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artiklile 52, et jätta liidupoolsest rahastamisest välja kulud, mis ei ole kantud kooskõlas liidu eeskirjadega.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 28. mai 2018

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Phil HOGAN

EAFRD KONTROLLITUD JA HEAKS KIIDETUD KULUD SEoses MAAELU ARENGU PROGRAMMIGA 2017. EELARVEAASTAKS

LIIKMESRIIGILT IGA PROGRAMMI PUHUL TAGASI NÕUTAVAD VÕI TALLE MAKSTAVAD SUMMAD

Aastateks 2014–2020 kinnitatud programmid, mille kulud on EAFRD-le deklareeritud

(EUR)

Liikmes-riik	CCI	Kulud 2017	Parandused	Kokku	Ühekordselt kasuta- tavad summad	2017. eelarveaastal kontrollitud, heaks kiidetud ja kinnitatud summa	Liikmesriigile eelarve- aasta eest hüvitatud vahemaksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (-) või liik- mesriigile maks- tavad (+) summad
		i	ii	iii = i + ii	iv	v = iii – iv	vi	vii = v – vi
AT	2014AT06RDNP001	478 397 731,67		478 397 731,67		478 397 731,67	478 484 312,41	– 86 580,74
BE	2014BE06RDRP001	14 116 035,12		14 116 035,12		14 116 035,12	14 116 020,99	14,13
BE	2014BE06RDRP002	23 185 996,14		23 185 996,14		23 185 996,14	22 924 377,26	261 618,88
BG	2014BG06RDNP001	194 155 360,31		194 155 360,31		194 155 360,31	194 514 061,71	– 358 701,40
CY	2014CY06RDNP001	14 583 607,33		14 583 607,33		14 583 607,33	14 601 650,41	– 18 043,08
CZ	2014CZ06RDNP001	260 439 728,70		260 439 728,70		260 439 728,70	259 405 974,77	1 033 753,93
DE	2014DE06RDRN001	847 676,47		847 676,47		847 676,47	847 676,48	– 0,01
DE	2014DE06RDRP003	84 033 821,64		84 033 821,64		84 033 821,64	84 034 786,45	– 964,81
DE	2014DE06RDRP004	202 106 079,18		202 106 079,18		202 106 079,18	202 106 079,18	0,00
DE	2014DE06RDRP007	87 240 337,67		87 240 337,67		87 240 337,67	87 240 388,46	– 50,79
DE	2014DE06RDRP010	40 262 191,26		40 262 191,26		40 262 191,26	40 262 191,26	0,00
DE	2014DE06RDRP011	89 292 124,14		89 292 124,14		89 292 124,14	89 292 124,14	0,00
DE	2014DE06RDRP012	85 047 512,95		85 047 512,95		85 047 512,95	85 047 512,95	0,00
DE	2014DE06RDRP015	64 552 926,48		64 552 926,48		64 552 926,48	64 552 926,48	0,00
DE	2014DE06RDRP017	19 829 188,13		19 829 188,13		19 829 188,13	19 829 188,13	0,00

(EUR)								
Liikmes-riik	CCI	Kulud 2017	Parandused	Kokku	Ühekordselt kasutatavad summad	2017. eelarveaastal kontrollitud, heaks kiidetud ja kinnitatud summa	Liikmesriigile eelarveaasta eest hüvitatud vahemaksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (-) või liikmesriigile makstavad (+) summad
		i	ii	iii = i + ii	iv	v = iii – iv	vi	vii = v – vi
DE	2014DE06RDRP018	3 683 036,58		3 683 036,58		3 683 036,58	3 683 036,58	0,00
DE	2014DE06RDRP019	77 775 501,44		77 775 501,44		77 775 501,44	77 774 863,41	638,03
DE	2014DE06RDRP020	57 136 841,47		57 136 841,47		57 136 841,47	57 136 841,47	0,00
DE	2014DE06RDRP021	44 501 423,11		44 501 423,11		44 501 423,11	44 500 563,13	859,98
DE	2014DE06RDRP023	94 645 203,69		94 645 203,69		94 645 203,69	94 645 203,76	– 0,07
EE	2014EE06RDNP001	99 400 399,57		99 400 399,57		99 400 399,57	99 412 908,03	– 12 508,46
ES	2014ES06RDNP001	11 130 468,90		11 130 468,90		11 130 468,90	11 427 505,14	– 297 036,24
ES	2014ES06RDRP001	133 362 972,15		133 362 972,15		133 362 972,15	133 362 895,71	76,44
ES	2014ES06RDRP002	54 019 842,33		54 019 842,33		54 019 842,33	54 021 889,24	– 2 046,91
ES	2014ES06RDRP003	24 059 289,70		24 059 289,70		24 059 289,70	24 058 133,46	1 156,24
ES	2014ES06RDRP004	7 438 202,41		7 438 202,41		7 438 202,41	7 438 202,28	0,13
ES	2014ES06RDRP006	15 454 254,68		15 454 254,68		15 454 254,68	15 454 254,26	0,42
ES	2014ES06RDRP007	72 883 605,94		72 883 605,94		72 883 605,94	72 881 227,26	2 378,68
ES	2014ES06RDRP008	89 312 043,14		89 312 043,14		89 312 043,14	89 305 608,68	6 434,46
ES	2014ES06RDRP009	39 910 753,58		39 910 753,58		39 910 753,58	39 910 751,94	1,64
ES	2014ES06RDRP010	62 017 455,91		62 017 455,91		62 017 455,91	62 017 430,94	24,97
ES	2014ES06RDRP011	103 801 455,51		103 801 455,51		103 801 455,51	103 801 425,09	30,42
ES	2014ES06RDRP012	1 060 083,85		1 060 083,85		1 060 083,85	1 060 083,85	0,00
ES	2014ES06RDRP013	24 966 783,83		24 966 783,83		24 966 783,83	24 966 780,75	3,08
ES	2014ES06RDRP014	12 760 386,72		12 760 386,72		12 760 386,72	12 760 386,67	0,05

(EUR)								
Liikmes-riik	CCI	Kulud 2017	Parandused	Kokku	Ühekordselt kasutatavad summad	2017. eelarveaastal kontrollitud, heaks kiidetud ja kinnitatud summa	Liikmesriigile eelarveaasta eest hüvitatud vahemaksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (–) või liikmesriigile makstavad (+) summad
		i	ii	iii = i + ii	iv	v = iii – iv	vi	vii = v – vi
ES	2014ES06RDRP015	18 088 437,72		18 088 437,72		18 088 437,72	18 088 449,94	– 12,22
ES	2014ES06RDRP016	8 991 760,03		8 991 760,03		8 991 760,03	8 991 757,28	2,75
ES	2014ES06RDRP017	13 777 646,10		13 777 646,10		13 777 646,10	13 777 644,71	1,39
FI	2014FI06RDRP001	315 496 116,90		315 496 116,90		315 496 116,90	315 496 174,40	– 57,50
FI	2014FI06RDRP002	3 712 306,45		3 712 306,45		3 712 306,45	3 712 306,45	0,00
FR	2014FR06RDNP001	100 121 898,44		100 121 898,44		100 121 898,44	100 121 898,44	0,00
FR	2014FR06RDRN001	300 373,57		300 373,57		300 373,57	300 373,57	0,00
FR	2014FR06RDRP001	2 363 536,33		2 363 536,33		2 363 536,33	2 363 536,33	0,00
FR	2014FR06RDRP002	3 369 301,72		3 369 301,72		3 369 301,72	3 369 301,70	0,02
FR	2014FR06RDRP003	4 661 378,08		4 661 378,08		4 661 378,08	4 661 378,08	0,00
FR	2014FR06RDRP004	22 077 591,68		22 077 591,68		22 077 591,68	22 077 591,68	0,00
FR	2014FR06RDRP006	1 556 396,94		1 556 396,94		1 556 396,94	1 556 396,94	0,00
FR	2014FR06RDRP011	1 410 258,78		1 410 258,78		1 410 258,78	1 410 258,78	0,00
FR	2014FR06RDRP021	14 971 960,69		14 971 960,69		14 971 960,69	14 971 960,69	0,00
FR	2014FR06RDRP022	3 132 461,41		3 132 461,41		3 132 461,41	3 132 461,40	0,01
FR	2014FR06RDRP023	3 239 902,32		3 239 902,32		3 239 902,32	3 239 902,32	0,00
FR	2014FR06RDRP024	36 629 807,86		36 629 807,86		36 629 807,86	36 629 807,85	0,01
FR	2014FR06RDRP025	26 364 953,09		26 364 953,09		26 364 953,09	26 364 953,07	0,02
FR	2014FR06RDRP026	91 192 470,84		91 192 470,84		91 192 470,84	91 192 470,83	0,01
FR	2014FR06RDRP031	3 974 536,66		3 974 536,66		3 974 536,66	3 974 536,67	– 0,01

(EUR)								
Liikmes-riik	CCI	Kulud 2017	Parandused	Kokku	Ühekordselt kasutatavad summad	2017. eelarveaastal kontrollitud, heaks kiidetud ja kinnitatud summa	Liikmesriigile eelarveaasta eest hüvitatud vahemaksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (-) või liikmesriigile makstavad (+) summad
		i	ii	iii = i + ii	iv	v = iii – iv	vi	vii = v – vi
FR	2014FR06RDRP041	36 233 518,95		36 233 518,95		36 233 518,95	36 233 518,94	0,01
FR	2014FR06RDRP042	7 728 741,09		7 728 741,09		7 728 741,09	7 728 741,09	0,00
FR	2014FR06RDRP043	82 691 430,20		82 691 430,20		82 691 430,20	82 691 430,20	0,00
FR	2014FR06RDRP052	21 113 755,92		21 113 755,92		21 113 755,92	21 113 755,89	0,03
FR	2014FR06RDRP053	14 629 279,53		14 629 279,53		14 629 279,53	14 629 279,52	0,01
FR	2014FR06RDRP054	40 044 044,76		40 044 044,76		40 044 044,76	40 044 044,78	– 0,02
FR	2014FR06RDRP072	99 246 766,05		99 246 766,05		99 246 766,05	99 246 766,07	– 0,02
FR	2014FR06RDRP073	299 144 894,30		299 144 894,30		299 144 894,30	299 144 894,32	– 0,02
FR	2014FR06RDRP074	131 740 730,76		131 740 730,76		131 740 730,76	131 740 730,75	0,01
FR	2014FR06RDRP082	211 700 551,52		211 700 551,52		211 700 551,52	211 700 551,49	0,03
FR	2014FR06RDRP083	275 379 990,89		275 379 990,89		275 379 990,89	275 379 990,89	0,00
FR	2014FR06RDRP091	100 704 933,82		100 704 933,82		100 704 933,82	100 704 933,84	– 0,02
FR	2014FR06RDRP093	93 815 042,46		93 815 042,46		93 815 042,46	93 815 042,46	0,00
EL	2014GR06RDNP001	704 894 686,51		704 894 686,51		704 894 686,51	704 894 534,74	151,77
HR	2014HR06RDNP001	149 952 582,49		149 952 582,49		149 952 582,49	150 169 700,88	– 217 118,39
HU	2014HU06RDNP001	196 592 489,13		196 592 489,13		196 592 489,13	196 592 509,26	– 20,13
IE	2014IE06RDNP001	254 483 447,08		254 483 447,08		254 483 447,08	254 477 770,89	5 676,19
IT	2014IT06RDNP001	40 564 508,43		40 564 508,43		40 564 508,43	40 564 552,40	– 43,97
IT	2014IT06RDRN001	977,28		977,28		977,28	977,28	0,00
IT	2014IT06RDRP001	8 874 305,75		8 874 305,75		8 874 305,75	8 874 567,78	– 262,03

(EUR)								
Liikmes-riik	CCI	Kulud 2017	Parandused	Kokku	Ühekordselt kasutatavad summad	2017. eelarveaastal kontrollitud, heaks kiidetud ja kinnitatud summa	Liikmesriigile eelarveaasta eest hüvitatud vahemaksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (-) või liikmesriigile makstavad (+) summad
		i	ii	iii = i + ii	iv	v = iii – iv	vi	vii = v – vi
IT	2014IT06RDRP002	23 788 928,02		23 788 928,02		23 788 928,02	23 788 927,94	0,08
IT	2014IT06RDRP003	46 200 832,29		46 200 832,29		46 200 832,29	46 200 788,50	43,79
IT	2014IT06RDRP004	2 806 426,92		2 806 426,92		2 806 426,92	2 806 697,30	– 270,38
IT	2014IT06RDRP005	18 865 941,92		18 865 941,92		18 865 941,92	18 868 840,76	– 2 898,84
IT	2014IT06RDRP006	1 534 285,21		1 534 285,21		1 534 285,21	1 534 667,84	– 382,63
IT	2014IT06RDRP007	28 727 343,78		28 727 343,78		28 727 343,78	28 764 913,04	– 37 569,26
IT	2014IT06RDRP008	15 287 214,93		15 287 214,93		15 287 214,93	15 287 416,95	– 202,02
IT	2014IT06RDRP009	33 120 912,73		33 120 912,73		33 120 912,73	33 121 036,06	– 123,33
IT	2014IT06RDRP010	45 484 848,30		45 484 848,30		45 484 848,30	45 484 862,45	– 14,15
IT	2014IT06RDRP011	13 438 549,33		13 438 549,33		13 438 549,33	13 438 548,84	0,49
IT	2014IT06RDRP012	44 069 542,90		44 069 542,90		44 069 542,90	44 075 357,69	– 5 814,79
IT	2014IT06RDRP013	3 098 089,21		3 098 089,21		3 098 089,21	3 098 146,33	– 57,12
IT	2014IT06RDRP014	83 036 894,24		83 036 894,24		83 036 894,24	83 036 894,35	– 0,11
IT	2014IT06RDRP015	6 701 799,96		6 701 799,96		6 701 799,96	6 702 178,75	– 378,79
IT	2014IT06RDRP016	61 096 993,40		61 096 993,40		61 096 993,40	61 108 709,19	– 11 715,79
IT	2014IT06RDRP017	19 528 912,41		19 528 912,41		19 528 912,41	19 528 912,90	– 0,49
IT	2014IT06RDRP019	40 686 895,09		40 686 895,09		40 686 895,09	40 687 623,74	– 728,65
IT	2014IT06RDRP020	46 987 331,20		46 987 331,20		46 987 331,20	46 988 100,86	– 769,66
IT	2014IT06RDRP021	135 506 692,90		135 506 692,90		135 506 692,90	135 538 241,16	– 31 548,26
LT	2014LT06RDNP001	253 974 528,53		253 974 528,53		253 974 528,53	253 974 582,76	– 54,23

(EUR)								
Liikmes-riik	CCI	Kulud 2017	Parandused	Kokku	Ühekordselt kasutatavad summad	2017. eelarveaastal kontrollitud, heaks kiidetud ja kinnitatud summa	Liikmesriigile eelarveaasta eest hüvitatud vahemaksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (-) või liikmesriigile makstavad (+) summad
		i	ii	iii = i + ii	iv	v = iii – iv	vi	vii = v – vi
LU	2014LU06RDNP001	8 918 895,78		8 918 895,78		8 918 895,78	8 812 078,76	106 817,02
LV	2014LV06RDNP001	162 496 968,70		162 496 968,70		162 496 968,70	162 496 968,70	0,00
MT	2014MT06RDNP001	2 170 944,28		2 170 944,28		2 170 944,28	2 170 973,36	– 29,08
NL	2014NL06RDNP001	57 608 890,90		57 608 890,90		57 608 890,90	57 608 528,55	362,35
PL	2014PL06RDNP001	573 603 683,32		573 603 683,32		573 603 683,32	573 605 136,61	– 1 453,29
PT	2014PT06RDRP001	40 591 687,21		40 591 687,21		40 591 687,21	40 591 287,69	399,52
PT	2014PT06RDRP002	468 845 467,33		468 845 467,33		468 845 467,33	468 844 377,37	1 089,96
PT	2014PT06RDRP003	15 384 146,74		15 384 146,74		15 384 146,74	15 384 144,04	2,70
RO	2014RO06RDNP001	1 550 387 153,79	– 7 674 875,25	1 542 712 278,54		1 542 712 278,54	1 542 816 218,84	– 103 940,30
SE	2014SE06RDNP001	104 275 242,46		104 275 242,46		104 275 242,46	104 276 388,48	– 1 146,02
SI	2014SI06RDNP001	80 270 639,58		80 270 639,58		80 270 639,58	80 270 674,15	– 34,57
SK	2014SK06RDNP001	167 863 129,03		167 863 129,03		167 863 129,03	167 863 195,69	– 66,66
UK	2014UK06RDRP001	374 056 682,70		374 056 682,70		374 056 682,70	374 089 621,24	– 32 938,54
UK	2014UK06RDRP002	16 450 919,98		16 450 919,98		16 450 919,98	16 450 370,55	549,43
UK	2014UK06RDRP003	88 991 847,54	43 923,38	89 035 770,92		89 035 770,92	89 251 291,63	– 215 520,71
UK	2014UK06RDRP004	62 590 710,66		62 590 710,66		62 590 710,66	62 590 711,40	– 0,74

II LISA

MAKSEASUTUSTE RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIMINE JA HEAKSKIITMINE

2017. EELARVEAASTA – EAFRD

Nende makseasutuste loetelu, mille raamatupidamisarvestus on otsusest välja jäetud ning mille kontrollimise ja heakskiitmise kohta tehakse otsus hiljem

Liikmesriik	Makseasutus	Programm
Taani	Danish Agricultural Agency	2014DK06RDNP001
Prantsusmaa	Office du Développement Agricole et Rural de Corse	2014FR06RDRP094
Saksamaa	EU-Zahlstelle der Freien und Hansestadt Hamburg	
Itaalia	Agenzia della regione Calabria per le Erogazioni in Agricoltura	2014IT06RDRP018
Hispaania	Islas Canarias	2014ES06RDRP005

III LISA

MAKSEASUTUSTE RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIMINE JA HEAKSKIITMINE

2017. EELARVEAASTA – EAFRD

Korrektsoonid vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 (*) artikli 54 lõikele 2

Liikmesriik	Vääring	2014.–2020. aasta programmitööperioodiga seotud korrektsoonid		2007.–2013. aasta programmitööperioodiga seotud korrektsoonid	
		(Omavääringus)	(EUR)	(Omavääringus)	(EUR)
AT	EUR	—	—	—	—
BE	EUR	—	—	—	299,66
BG	BGN	—	—	51 922,70	—
CY	EUR	—	—	—	—
CZ	CZK	—	—	486 389,94	—
DE (*)	EUR	—	—	—	48 081,10
DK (*)	DKK	—	—	—	—
EE	EUR	—	—	—	527 298,68
ES (*)	EUR	—	—	—	364 234,54
FI	EUR	—	—	—	38 756,20
FR (*)	EUR	—	—	—	1 835 310,17
UK	GBP	—	—	41 093,19	—
EL	EUR	—	—	—	473 028,15
HR	HRK	—	—	—	—
HU	HUF	—	—	428 063 977,00	—
IE	EUR	—	—	—	95 744,91
IT (*)	EUR	—	—	—	334 023,46
LT	EUR	—	—	—	2 332,84
LU	EUR	—	—	—	—
LV	EUR	—	—	—	5 032,42
MT	EUR	—	—	—	1 129,66
NL	EUR	—	—	—	367,70
PL	PLN	—	—	2 193 312,18	—
PT	EUR	—	—	—	68 876,07
RO	RON	—	—	178 860,25	—
SE	SEK	—	—	321 280,06	—
SI	EUR	—	—	—	430,13
SK	EUR	—	—	—	385 822,30

(*) Nende makseasutuste puhul, kelle raamatupidamisarvestus jäetakse otsusest välja, kohaldatakse artikli 54 lõikes 2 osutatud vähendamist siis, kui raamatupidamisarvestus esitatakse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks.

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2018/794,**28. mai 2018,****Euroopa Põllumajanduse Tagatistfondist (EAGF) 2017. eelarveaastal rahastatud liikmesriikide makseasutuste kulude raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta***(teatavaks tehtud numbri C(2018) 3194 all)*

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008, (⁽¹⁾) eriti selle artiklit 51,

olles konsulteerinud põllumajandusfondide komiteega

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 51 kohaselt peab komisjon kontrollima kõnealuse määruse artiklis 7 osutatud makseasutuste raamatupidamisarvestust ja kiitma selle heaks auditiarvamuse põhjal, mis käsitleb liikmesriikide esitatud raamatupidamise aastaaruannete ja nende kontrollimiseks ja heakskiitmiseks lisatud vajaliku teabe ning raamatupidamisaruannete terviklikkust, täpsust ja õigsust.
- (2) Vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artiklile 39 algab põllumajanduses eelarveaasta 16. oktoobril aastal N – 1 ja lõpeb 15. oktoobril aastal N. Eelarveaasta 2017 raamatupidamisarvestuste kontrollimisel ja heakskiitmisel tuleks komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 (⁽²⁾) artikli 11 lõike 1 kohaselt arvesse võtta liikmesriikides ajavahemikul alates 16. oktoobrist 2016 kuni 15. oktoobrini 2017 tehtud kulutusi.
- (3) Rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 artikli 33 lõike 2 esimese lõiguga on ette nähtud, et kõnealuse määruse artikli 33 lõikes 1 osutatud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuse kohaselt liikmesriikidelt tagasi nõutavate või liikmesriikidele makstavate summade kindlaksmääramiseks lahutatakse vastaval eelarveaastal (st 2017) tehtud kuumaksed artikli 33 lõike 1 kohaselt sama aasta kohta kinnitatud kuludest. Komisjon peab lahutama kõnealuse summa sellisest kuumaksest või liitma summa sellisele kuumaksele, mis on seotud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsusele järgneval teisel kuul tekkinud kuludega.
- (4) Komisjon on kontrollinud liikmesriikide esitatud teavet ning edastanud kontrolli tulemused ja vajalikud muudatused liikmesriikidele enne 30. aprilli 2018.
- (5) Teatavate makseasutuste puhul võib komisjon teha raamatupidamise aastaaruannete ja nende lisadokumentide kontrolli põhjal otsuse esitatud aastaaruannete täielikkuse, täpsuse ja õigsuse kohta.
- (6) Teatavate teiste makseasutuste esitatud teave vajab täiendavat uurimist ja seepärast ei saa nende raamatupidamisarvestusi käesoleva otsusega heaks kiita.
- (7) Vastavalt komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 907/2014 (⁽³⁾) artikli 5 lõikele 5 tuleb augustis, septembris ja oktoobris toimunud tähtajaületamisi siiski raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuses arvestada. Osa kuludest, mis teatavad liikmesriigid nendel 2017. aasta kuudel deklareerisid, tehti pärast ettenähtud tähtaegu. Käesolevas otsuses tuleks seetõttu kindlaks määrata vajalikud vähendamised.
- (8) Komisjon on vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artiklile 41 juba vähendanud teatavaid 2017. eelarveaasta igakuiseid makseid või need peatanud, kuna rahastamismääradest või maksetähtaegadest ei ole kinni peetud või on kontrollimisel avastatud puudusi. Käesoleva otsuse vastuvõtmisel peaks komisjon vähendatud või peatatud summasid arvesse võtma, et vältida kõiki ebakohaseid või valel ajal tehtud makseid või selliste summade

(⁽¹⁾) ELT L 347, 20.12.2013, lk 549.

(⁽²⁾) Komisjoni 6. augusti 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 908/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses makse- ja muude asutustega, finantsjuhtimisega, raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmisega, kontrollieeskirjadega, tagatistega ja läbipaistvusega (ELT L 255, 28.8.2014, lk 59).

(⁽³⁾) Komisjoni 11. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 907/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 makse- ja muude asutuste finantsjuhtimise, raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise, tagatiste ja euro kasutamise osas (ELT L 255, 28.8.2014, lk 18).

hüvitamist, mille kohta tuleks hiljem teha finantskorrektsioon. Kõnealuseid summasid võib vajaduse korral täiendavalt uurida nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artiklile 52.

- (9) Vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 2 peaks eeskirjade eiramisest tingitud tagasinõudmise puudumise finantstagajärgedest 50 % katma asjaomane liikmesriik, kui tagasinõudmist ei ole toimunud nelja aasta jooksul alates tagasinõudetaotluse kuupäevast või kaheksa aasta jooksul juhul, kui tagasinõudmine toimub liikmesriigi kohtu kaudu. Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõike 4 kohaselt peavad liikmesriigid lisama komisjonile rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 artikli 29 kohaselt saadetavatele raamatupidamise aastaaruannetele kinnitatud tabeli, milles on summad, mida neil määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõike 2 kohaselt kanda tuleb. Eeskirjad, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust anda aru tagasinõutavatest summadest, on sätestatud rakendusmääruses (EL) nr 908/2014. Rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 II lisas on esitatud näidistabel, mida liikmesriigid peavad kasutama tagasinõutavatest summadest teatamisel. Liikmesriikide täidetud tabelite alusel peaks komisjon otsustama, millised on finantstagajärjed, kui eeskirjade eiramisest tingitud tagasinõudmist ei ole toimunud vastavalt nelja või kaheksa aasta jooksul.
- (10) Vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 3 võivad liikmesriigid nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel otsustada tagasinõudemenetlust mitte alustada. Sellise otsuse võib teha vaid juhul, kui juba kantud ja tõenäoliselt kantavad kulud on suuremad kui tagasinõutav summa või kui tagasinõudmine osutub võimatuks, kuna võlgnik või eeskirjade eiramise eest juriidiliselt vastutavad isikud on asjaomase liikmesriigi õigusaktide kohaselt tunnistatud maksejõuetuks. Kui otsus tehakse nelja aasta jooksul pärast esmakordset halduslikku või kohtulikku tuvastamist või kaheksa aasta jooksul, kui tagasinõudmine toimub liikmesriigi kohtu kaudu, kaetakse eeskirjade eiramisega seotud tagasinõudmise puudumise finantstagajärgedest 100 % liidu eelarvest. Summad, mille puhul liikmesriik otsustas tagasinõudmismenetlust mitte alustada, ja tema otsuse põhjendused esitatakse vastavalt koondaruandes, millele on osutatud määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikes 4 koostoides artikli 102 lõike 1 punkti c alapunktiga iv. Seepärast ei pea asjaomased liikmesriigid neid summasid katma ja seega kaetakse need liidu eelarvest.
- (11) I lisa veerus e esitatud vähendamised vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 2 puudutavad üksnes Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) summasid. Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõike 2 kohaldamisest tulenevalt liikmesriikidelt sisse nõutavad, Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) vahenditest rahastatud maaelu arengu ajutise rahastamisvahendi (TRDI) summad ⁽¹⁾ on esitatud III lisas.
- (12) Määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 51 kohaselt ei piira käesolev otsus komisjoni edasiste otsuste tegemist, et jätta liidupoolsest rahastamisest välja kulud, mis ei ole kantud kooskõlas liidu eeskirjadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kiidetakse heaks liikmesriikide makseasutuste 2017. eelarveaasta raamatupidamisarvestused, mis käsitlevad Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) rahastatud kulusid, välja arvatud artiklis 2 osutatud makseasutuste raamatupidamisarvestused.

Käesoleva otsuse I ja III lisas on esitatud summad, mis käesoleva otsuse kohaselt nõutakse liikmesriigilt tagasi või makstakse liikmesriigile, kaasa arvatud summad, mis tulenevad määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõike 2 kohaldamisest.

Artikkel 2

Liikmesriikide makseasutuste raamatupidamisarvestused, mis on esitatud II lisas ja mis käsitlevad 2017. eelarveaastal EAGFi rahastatud kulusid, jäetakse käesolevast otsusest välja ning nende kontrollimise ja heakskiitmise otsus tehakse hiljem.

Artikkel 3

Käesolev otsus ei piira selliste vastavuskontrolli käsitlevate otsuste tegemist tulevikus, mida komisjon võib teha vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artiklile 52, et jätta liidupoolsest rahastamisest välja kulud, mis ei ole kantud kooskõlas liidu eeskirjadega.

⁽¹⁾ Komisjoni 5. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 27/2004, millega kehtestatakse üksikasjalikud üleminekueeskirjad nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999 kohaldamiseks seoses Tšehhi Vabariigis, Eestis, Küprosel, Lätis, Leedus, Ungaris, Maltal, Poolas, Sloveenias ja Slovakkias EAGGF tagatisrahastust rahastatavate maaelu arendamise meetmetega (ELT L 5, 9.1.2004, lk 36).

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 28. mai 2018

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Phil HOGAN

MAKSEASUTUSTE RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIMINE JA HEAKSKIITMINE

EELARVEAASTA 2017

Liikmesriigilt tagasi nõutav või liikmesriigile makstav summa

Liikmesriik		2017 – Makseasutuse kulud / sihtotstarbelised tulud, mille puhul raamatupidamisarvestus on		Kokku a + b	Kogu eelarveaasta vähendamised ja peatamised ⁽¹⁾	Vähendamine vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 2	Kokku, sh vähendamised ja peatamised	Liikmesriigile eelarveaastal tehtud maksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (-) või liikmesriigile makstavad (+) summad ⁽²⁾
		kontrollitud ja heakskiidetud	välja jäetud						
		= aastaaruandes esitatud kulud / sihtotstarbelised tulud	= igakuistes deklaratsioonides esitatud kulud / sihtotstarbelised tulud kokku						
		a	b	c = a + b	d	e	f = c + d + e	g	h = f – g
BE	EUR	588 102 324,63	0,00	588 102 324,63	0,00	– 991,56	588 101 333,07	588 546 187,63	– 444 854,56
BG	EUR	797 281 214,01	0,00	797 281 214,01	– 17 389,41	0,00	797 263 824,60	798 086 440,51	– 822 615,91
CZ	CZK	0,00	0,00	0,00	0,00	– 8 342,14	– 8 342,14	0,00	– 8 342,14
CZ	EUR	854 448 923,01	0,00	854 448 923,01	0,00	0,00	854 448 923,01	854 448 923,20	– 0,19
DK	DKK	0,00	0,00	0,00	0,00	– 164 574,66	– 164 574,66	0,00	– 164 574,66
DK	EUR	858 708 631,07	0,00	858 708 631,07	0,00	0,00	858 708 631,07	858 670 732,41	37 898,66
DE	EUR	5 030 903 943,84	0,00	5 030 903 943,84	– 6 977,89	– 45 644,72	5 030 851 321,24	5 027 999 451,51	2 851 869,72
EE	EUR	124 071 973,61	0,00	124 071 973,61	0,00	– 16 983,75	124 054 989,86	123 977 546,02	77 443,84
IE	EUR	1 229 287 920,82	0,00	1 229 287 920,82	– 95 679,67	– 43 841,63	1 229 148 399,52	1 228 321 811,74	826 587,78
EL	EUR	2 074 885 739,79	0,00	2 074 885 739,79	– 20 843,71	– 1 821 898,16	2 073 042 997,92	2 074 864 896,08	– 1 821 898,16
ES	EUR	5 436 124 554,19	2 768 594,78	5 438 893 148,97	– 2 239 204,13	– 2 159 384,45	5 434 494 560,39	5 437 757 758,27	– 3 263 197,88
FR	EUR	7 177 885 922,21	310 949 997,08	7 488 835 919,29	– 184 123 288,02	– 91 535,53	7 304 621 095,74	7 308 565 960,41	– 3 944 864,67
HR	EUR	208 140 268,86	0,00	208 140 268,86	– 84 515,74	0,00	208 055 753,12	208 189 461,36	– 133 708,24
IT	EUR	4 310 772 062,39	0,00	4 310 772 062,39	– 93 059 323,84	– 1 812 362,90	4 215 900 375,65	4 249 111 348,36	– 33 210 972,71

Liikmes- riik		2017 – Makseasutuse kulud / sihtotstarbelised tulud, mille puhul raamatupidamisarvestus on		Kokku a + b	Kogu eelarveaasta vähendamised ja peatamised ⁽¹⁾	Vähendamine vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 2	Kokku, sh vähenda- mised ja peatamised	Liikmesriigile eelar- veaastal tehtud maksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (–) või liik- mesriigile makstavad (+) summad ⁽²⁾
		kontrollitud ja heakskiidetud	välja jäetud						
		= aastaaruandes esitatud kulud / sihtots- tarbelised tulud	= igakuistes deklarat- sioonides esitatud kulud / sihtotstarbelised tulud kokku						
		a	b	c = a + b	d	e	f = c + d + e	g	h = f – g
CY	EUR	55 777 706,48	0,00	55 777 706,48	– 35 861,66	0,00	55 741 844,82	55 730 155,42	11 689,40
LV	EUR	217 990 354,60	0,00	217 990 354,60	– 181,15	– 6 247,62	217 983 925,83	217 993 173,12	– 9 247,29
LT	EUR	443 325 522,51	0,00	443 325 522,51	– 71 548,65	– 374,27	443 253 599,59	443 272 271,92	– 18 672,33
LU	EUR	34 473 355,85	0,00	34 473 355,85	0,00	0,00	34 473 355,85	34 401 229,19	72 126,66
HU	HUF	0,00	0,00	0,00	0,00	– 68 059 521,50	– 68 059 521,50	0,00	– 68 059 521,50
HU	EUR	1 288 054 472,53	0,00	1 288 054 472,53	– 4 569 620,93	0,00	1 283 484 851,60	1 284 228 855,44	– 744 003,84
MT	EUR	0,00	5 317 298,97	5 317 298,97	0,00	0,00	5 317 298,97	5 317 298,97	0,00
NL	EUR	815 897 786,62	0,00	815 897 786,62	– 422 705,99	0,00	815 475 080,63	815 494 995,16	– 19 914,53
AT	EUR	706 529 712,22	0,00	706 529 712,22	– 264 876,95	0,00	706 264 835,27	706 343 282,70	– 78 447,43
PL	PLN	0,00	0,00	0,00	0,00	– 885 655,91	– 885 655,91	0,00	– 885 655,91
PL	EUR	3 409 425 215,53	0,00	3 409 425 215,53	– 3 007 191,14	0,00	3 406 418 024,39	3 406 561 289,51	– 143 265,12
PT	EUR	705 330 241,25	0,00	705 330 241,25	– 607 631,63	– 1 086 013,11	703 636 596,51	704 169 188,62	– 532 592,11
RO	RON	0,00	0,00	0,00	0,00	– 491 230,99	– 491 230,99	0,00	– 491 230,99
RO	EUR	1 775 087 767,15	0,00	1 775 087 767,15	– 15 068 445,66	0,00	1 760 019 321,49	1 772 508 497,61	– 12 489 176,12
SI	EUR	143 152 666,80	0,00	143 152 666,80	0,00	0,00	143 152 666,80	143 152 639,38	27,42
SK	EUR	438 421 061,90	0,00	438 421 061,90	– 4 578,15	– 33 438,11	438 383 045,64	438 416 483,75	– 33 438,11
FI	EUR	537 087 368,44	0,00	537 087 368,44	– 2 999,21	– 51 789,44	537 032 579,79	537 056 724,90	– 24 145,11
SE	SEK	0,00	0,00	0,00	0,00	– 393 612,02	– 393 612,02	0,00	– 393 612,02

Liikmes-riik		2017 – Makseasutuse kulud / sihtotstarbelised tulud, mille puhul raamatupidamisarvestus on		Kokku a + b	Kogu eelarveaasta vähendamised ja peatamised ⁽¹⁾	Vähendamine vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõikele 2	Kokku, sh vähendamised ja peatamised	Liikmesriigile eelarveaastal tehtud maksed	Liikmesriigilt tagasi nõutavad (–) või liikmesriigile makstavad (+) summad ⁽²⁾
		kontrollitud ja heakskiidetud	välja jäetud						
		= aastaaruandes esitatud kulud / sihtotstarbelised tulud	= igakuistes deklaratsioonides esitatud kulud / sihtotstarbelised tulud kokku						
		a	b	c = a + b	d	e	f = c + d + e	g	h = f – g
SE	EUR	707 756 620,41	0,00	707 756 620,41	– 4 058 311,47	0,00	703 698 308,94	703 708 425,10	– 10 116,16
UK	GBP	0,00	0,00	0,00	0,00	– 64 111,45	– 64 111,45	0,00	– 64 111,45
UK	EUR	3 151 920 238,93	0,00	3 151 920 238,93	– 29 423 486,72	0,00	3 122 496 752,21	3 127 019 638,34	– 4 522 886,13

Liikmes-riik		Kulud ⁽³⁾	Sihtotstarbeline tulu ⁽³⁾	Artikli 54 lõige 2 (= e)	Kokku (= h)
		05 07 01 06	6701	6702	
		i	j	k	l = i + j + k
BE	EUR	0,00	– 443 863,00	– 991,56	– 444 854,56
BG	EUR	0,00	– 822 615,91	0,00	– 822 615,91
CZ	CZK	0,00	0,00	– 8 342,14	– 8 342,14
CZ	EUR	0,00	– 0,19	0,00	– 0,19
DK	DKK	0,00	0,00	– 164 574,66	– 164 574,66
DK	EUR	37 898,66	0,00	0,00	37 898,66
DE	EUR	2 897 514,44	0,00	– 45 644,72	2 851 869,72
EE	EUR	94 427,59	0,00	– 16 983,75	77 443,84
IE	EUR	870 429,41	0,00	– 43 841,63	826 587,78
EL	EUR	0,00	0,00	– 1 821 898,16	– 1 821 898,16
ES	EUR	0,00	– 1 103 813,43	– 2 159 384,45	– 3 263 197,88
FR	EUR	0,00	– 3 853 329,14	– 91 535,53	– 3 944 864,67

Liikmes- riik		Kulud (³)	Sihtotstarbeline tulu (³)	Artikli 54 lõige 2 (= e)	Kokku (= h)
		05 07 01 06	6701	6702	
		i	j	k	l = i + j + k
HR	EUR	0,00	– 133 708,24	0,00	– 133 708,24
IT	EUR	0,00	– 31 398 609,81	– 1 812 362,90	– 33 210 972,71
CY	EUR	11 689,40	0,00	0,00	11 689,40
LV	EUR	0,00	– 2 999,67	– 6 247,62	– 9 247,29
LT	EUR	0,00	– 18 298,06	– 374,27	– 18 672,33
LU	EUR	72 126,66	0,00	0,00	72 126,66
HU	HUF	0,00	0,00	– 68 059 521,50	– 68 059 521,50
HU	EUR	0,00	– 744 003,84	0,00	– 744 003,84
MT	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00
NL	EUR	0,00	– 19 914,53	0,00	– 19 914,53
AT	EUR	0,00	– 78 447,43	0,00	– 78 447,43
PL	PLN	0,00	0,00	– 885 655,91	– 885 655,91
PL	EUR	0,00	– 143 265,12	0,00	– 143 265,12
PT	EUR	553 421,00	0,00	– 1 086 013,11	– 532 592,11
RO	RON	0,00	0,00	– 491 230,99	– 491 230,99
RO	EUR	0,00	– 12 489 176,12	0,00	– 12 489 176,12
SI	EUR	27,42	0,00	0,00	27,42
SK	EUR	0,00	0,00	– 33 438,11	– 33 438,11
FI	EUR	114 932,37	– 87 288,04	– 51 789,44	– 24 145,11
SE	SEK	0,00	0,00	– 393 612,02	– 393 612,02

Liikmes- riik		Kulud ⁽¹⁾	Sihtotstarbeline tulu ⁽²⁾	Artikli 54 lõige 2 (= e)	Kokku (= h)
		05 07 01 06	6701	6702	
		i	j	k	l = i + j + k
SE	EUR	0,00	– 10 116,16	0,00	– 10 116,16
UK	GBP	0,00	0,00	– 64 111,45	– 64 111,45
UK	EUR	0,00	– 4 522 886,13	0,00	– 4 522 886,13

(¹) Vähendamisi ja peatamisi on arvestatud maksesüsteemis, millele lisanduvad eelkõige korrektsioonid selle eest, et 2017. aasta augustis, septembris ja oktoobris ette nähtud maksetähtaegadest ei peetud kinni, samuti määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 41 kohased muud vähendamised.

(²) Liikmesriigilt tagasi nõutavate või liikmesriigile makstavate summade arvutamisel on arvestatud aastase kontrollitud ja heakskiidetud kuludeklaratsiooni kogusummat (veerg a) või käesolevast otsusest väljajäetud igakuiste kuludeklaratsioonide kogusummat (veerg b).

Kohaldatav vahetuskurss: komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 907/2014 artikli 11 lõike 1 esimese lõigu teises lauses sätestatud vahetuskurss.

(³) Vastavalt määruse 1306/2013 artiklile 43 jagatakse eelarverida 05 07 01 06 eelarvereal 67 01 esitatud tulude negatiivsete korrektsioonide ja liikmesriikide puhul tehtud positiivsete korrektsioonide vahel, mis arvestatakse nüüd eelarverea 05 07 01 06 kulude alla.

NB! 2018. aasta nomenklatuur: 05 07 01 06, 6701, 6702

II LISA

MAKSEASUTUSTE RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIMINE JA HEAKSKIITMINE

EELARVEAASTA 2017 – EAGF

Loetelu makseasutustest, mille raamatupidamine on otsusest välja jäetud ning mille kontrollimise ja heakskiitmise kohta tehakse otsus hiljem

Liikmesriik	Makseasutus
Prantsusmaa	FranceAgriMer
Saksamaa	EU-Zahlstelle der Freien ja Hansestadt Hamburg
Malta	Agriculture and Rural Payments Agency
Hispaania	Fondo Español de Garantía Agraria

III LISA

MAKSEASUTUSTE RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIMINE JA HEAKSKIITMINE

EELARVEAASTA 2017 – EAGF

Korrektsoonid vastavalt määruse (EL) nr 1306/2013 (*) artikli 54 lõikele 2

Liikmesriik	Vääring	Omavääringus	Eurodes
AT	EUR		
BE	EUR		
BG	BGN		
CY	EUR	—	—
CZ	CZK	—	—
DE	EUR		
DK	DKK		
EE	EUR	—	—
ES	EUR		
FI	EUR		
FR	EUR		
UK	GBP		
EL	EUR		
HR	HRK		
HU	HUF	9 350 125,00	—
IE	EUR		
IT	EUR		
LT	EUR	—	45 630,25
LU	EUR		
LV	EUR	—	119 855,63
MT	EUR	—	—
NL	EUR		
PL	PLN	641 474,86	—
PT	EUR		
RO	RON		
SE	SEK		
SI	EUR	—	—
SK	EUR	—	481 101,41

(*) Selles lisas on esitatud üksnes TRDIga seotud korrektsoonid.

EUROOPA VÄÄRTPABERITURUJÄRELEVALVE OTSUS (EL) 2018/795,**22. mai 2018,****millega keelatakse ajutiselt binaaroptsioonide jaeklientidele turundamine, levitamine või müük ELis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 artiklile 40**

EUROOPA VÄÄRTPABERITURUJÄRELEVALVE JÄRELEVALVENÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut;

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrust (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ, ⁽¹⁾ eelkõige selle artikli 9 lõiget 5, artikli 43 lõiget 2 ja artikli 44 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrust (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012, ⁽²⁾ eriti selle artiklit 40,

võttes arvesse komisjoni 18. mai 2016. aasta delegeeritud määrust (EL) 2017/567, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 600/2014 seoses mõistete, läbipaistvuse, portfelli tihendamise ning toodetesse sekkumise ja positsioonide juhtimise järelevalvemeetmetega, ⁽³⁾ eriti selle artiklit 19,

ning arvestades järgmist:

1. SISSEJUHATUS

- (1) Viimastel aastatel on Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) ja mitmed riiklikud pädevad asutused täheldanud ELis binaaroptsioonide jaeklientidele turundamise, levitamise või müügi kiiret kasvu. Binaaroptsioonid on oma olemuselt riskantsed ja keerukad tooted ning sageli kaubeldakse nendega spekulatiivselt. ESMA ja riiklikud pädevad asutused on ka täheldanud, et nende pakkumisega jaeklientidele kaasnevad üha enam agressiivsed turundustehnikad ja läbipaistva teabe andmise puudumine, mis ei võimalda jaeklientidel nende toodetega seotud riske mõista. ESMA ja riiklikud pädevad asutused on väljendanud küllaldast muret seoses sellega, et üha suurem hulk jaekliente kauplevad nende toodetega ja kaotavad oma raha. Seda muret toetavad ka kogu ELis jaeklientidelt saadud arvukad kaebused, kes on kandnud binaaroptsioonidega kauplemisel märkimisväärset kahju.
- (2) Need märkimisväärsed probleemid seoses investorite kaitsega on sundinud ESMAt võtma mitmeid mittesiduvaid meetmeid. Alates 2015. aasta juunist on ESMA koordineerinud ühisrühma tööd, mis loodi mitmete Küprosel tegutsevate pakkujatega seotud probleemidega tegelemiseks, kes pakuvad jaeklientidele binaaroptsioone, hinnavahelepinguid ja muid spekulatiivseid tooteid piiriülesest kogu ELis ⁽⁴⁾. Lisaks on ESMA alates 2015. aasta juulist koordineerinud ESMA ja riiklike pädevate asutuste töötajatest koosneva töörühma tegevust, kelle ülesanne

⁽¹⁾ ELT L 331, 15.12.2010, lk 84.⁽²⁾ ELT L 173, 12.6.2014, lk 84.⁽³⁾ ELT L 87, 31.3.2017, lk 90.⁽⁴⁾ Nimetatud ühisrühm koosneb Küprose riikliku pädeva asutuse Küprose väärtpaberi- ja valuutakomisjon (CY-CySEC) esindajatest ning kaheksa riikliku pädeva asutuse esindajatest, kelle jurisdiktsioone on Küprosel tegutsevate pakkujate pakutud teenused mõjutanud. Ühisrühma töö tulemusel valmis tegevuskava, mida peab rakendama CY-CySEC ning mis hõlmab muu hulgas hinnavahelepingute pakkujate põhjalikke uurimisi ning CY-CySECi autoriseeritud ühingute valimi temaatilisi läbivaatusi.

on jälgida binaaroptsioonide ja hinnavahelepingute pakkumist jaemüügi massiturule ning soodustada selles valdkonnas ühetaoliste järelevalve lähenemisviiside kasutamist kogu ELis. ESMA on edendanud ELis ka järelevalvealast lähenemist seoses jaeklientidele binaaroptsioonide pakkumisega, andes välja arvamuse ⁽¹⁾ ning mitmed korduvad küsimused ⁽²⁾ vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 29. Lõpetuseks on ESMA avaldanud hoiatused ⁽³⁾, milles rõhutatakse muret seoses riskidega, mida kujutab jaeklientidele binaaroptsioonide kontrollimatu pakkumine.

- (3) Kuigi nendel meetmetel on olnud mõningaid positiivseid mõjusid ⁽⁴⁾, on ESMA seisukohal, et olulised investorite kaitsega seotud probleemid on endiselt alles.
- (4) 18. jaanuaril 2018 avaldas Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) tõendite esitamise kutse esitatud toodetesse sekkumise meetmete kohta binaaroptsioonide ja hinnavahelepingute pakkumisel jaeklientidele („tõendite esitamise kutse“) ⁽⁵⁾. See tõendite esitamise kutse kestis kuni 5. veebruarini 2018. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve sai tõendite esitamise kutsel peaaegu 18 500 ⁽⁶⁾ vastust. Nende vastuste hulgast saadi 82 vastust binaaroptsioonide ja/või hinnavahelepingute äris osalevatelt pakkujatelt, kaubandusorganisatsioonidelt, väärtpaberibörsidelt ja maakleritelt, kümme tarbijate esindajatelt ning ülejäänud vastused üksikisikutelt. Valdavale enamusele üksikisikutelt saadud vastustele oli kaasa aidatud ja need olid edastatud binaaroptsioonide ja/või hinnavahelepingute pakkujate kaudu. Tõendite esitamise kutses ilmnis esimesse kategooriasse kuuluvate vastajate ja eelkõige toodete pakkujate üldine mure, et kavandatud meede avaldab kahjulikku mõju nende äriks. Ka mitmed üksikisikud esitasid kaebuse kavandatud meetme kohta ning väljendasid oma valmisolekut jätkata binaaroptsioonidega kauplemist.
- (5) ESMA on neid muresid nõuetekohaselt kaalunud. Kuid olles tasakaalustanud neid investorite kaitse märkimisväärse probleemiga, mida kinnitasid ka peaaegu kõikidelt tarbijate esindajatelt ja mitmetelt üksikisikutelt saadud kavandatud meetmeid tugevalt toetavad vastused, peab ESMA vajalikuks kehtestada ajutise keelu jaeklientidele binaaroptsioonide turundamisele, levitamisele või müügile vastavalt määruse (EL) nr 600/2014 artiklile 40.
- (6) Määruse (EL) nr 600/2014 artikli 40 kohaselt kehtestatud meedet tuleb läbi vaadata asjakohaste ajavahemike tagant, kuid vähemalt kord kolme kuu jooksul. Selle meetme läbi vaatamisel käsitleb ESMA mis tahes tekkida võivaid kõrvalpeõikavaid tavaid. Meede aegub, kui seda nimetatud kolmekuulise tähtaja möödudes ei pikendata.
- (7) Kahtluste vältimiseks on käesolevas otsuses kasutatud mõisted samade tähendustega nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/65/EL ⁽⁷⁾ ja määruuses (EL) nr 600/2014, sealhulgas tuletisinstrumentide määratlus.
- (8) ESMA ajutine keeld vastab määruse (EL) nr 600/2014 artiklis 40 sätestatud tingimustele allselgitatud põhjustel.

⁽¹⁾ 7. veebruari 2014. aasta aramus keerukaid finantstooteid müüvate ühingute MiFIDI tavade kohta (ESMA/2014/146)

⁽²⁾ Korduvad küsimused seoses jaainvestoritele hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkumisega MiFIDI raames (ESMA35-36-794). Neid korduvaid küsimusi ajakohastati viimati 31. märtsil 2017.

⁽³⁾ ESMA 7. veebruari 2014. aasta hoiatus investoritele keerukatesse toodetesse investeerimise riskide kohta (https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/investor_warning_-_complex_products_20140207_-_en_0.pdf) ning ESMA 25. juuli 2016. aasta hoiatus investoritele hinnavahelepingute, binaaroptsioonide ja muude spekulatiivsete toodete kohta (Kättesaadav aadressil: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2016-1166_warning_on_cfds_binary_options_and_other_speculative_products_0.pdf).

⁽⁴⁾ Näiteks on CY-CySEC ühisrühma töö tulemusel võtnud vastu mitmeid jõustamismeetmeid, mille eesmärk on suurendada spekulatiivseid tooteid, nagu binaaroptsioone pakkuvate pakkujate nõuetele vastavust.

⁽⁵⁾ 18. jaanuari 2018. aasta tõendite esitamise kutse võimalike toodetesse sekkumise meetmete kohta seoses jaeklientidele hinnavahelepingute ja binaaroptsioonide pakkumisega (ESMA35-43-904).

⁽⁶⁾ Vastajate arv on sellest arvust madalam, kuna ESMA sai ka (i) mitu vastust samadelt vastajatelt (näiteks vastus iga hinnavahelepingute jaoks kavandatud meetme kohta eraldi e-kirjas) ja (ii) dubleerivad vastused samadelt vastajatelt.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiivi 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

2. BINAAROPTSIOONIDE JAEMÜÜGITURU KIRJELDUS JA OLULISE INVESTORITE KAITSEGA SEOTUD PROBLEEMI OLEMASOLU (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÖIKE 2 PUNKT a)

- (9) Binaaroptsoon on määratletud mis tahes rahas tasutava tuletisinstrumentina, mille puhul sõltub fikseeritud rahalise summa väljamakse sellest, kas üks või mitu määratletud sündmust seoses alusvara hinna, taseme või väärtusega toimub tuletisinstrumenti aegumise ajal või enne seda ⁽¹⁾ (näiteks alusvara jõuab määratletud hinnani („täitmishind“) selle aegumise ajal).
- (10) Binaaroptsoonid võimaldavad investoritel vedada kihla ühe või mitme alusvara hinna, taseme või väärtusega (näiteks aktsia hinna, vahetuskursi, kauba hinna või indeksiga) seoses määratletud sündmuse esinemise peale. Kui seda sündmust ei toimu, siis kaotab investor oma raha (st optsoon lõpetab „rahast väljas optsoonina“). Kui see sündmus toimub, siis makstakse optsoon välja või leping jääb avatuks võimalusega saada väljamakse, kui toimub eraldi sündmus (optsoon lõpetab „rahast optsoonina“). Selles tähenduses võib binaaroptsoone käsitleda „jah/ei ettepanekutena“. Sageli seisneb nimetatud „jah/ei ettepanek“ selles, kas alusvara hind on binaaroptsooni aegumisel antud hinnast kõrgem või madalam (nn täitmishind). Osadel juhtudel vastab täitmishind alusvara turuhinnale binaaroptsooni sisenemise ajal või tulevikus määratletud ajal. Kuid binaaroptsoonide pakkujad pakuvad mitmeid erinevaid potentsiaalseid turutulemusi, mille peale saavad investorid kihla vedada ⁽²⁾.
- (11) Siinkohal on asjakohane täpsustada, et kõik binaaroptsoonid, kuigi neid turundatakse, levitatakse või müüakse muude nimetuste all, kuuluvad käesoleva otsuse kohaldamisalasse. Siinkohal võib osutada näiteks „kõik või mitte midagi“-optsoonidele, „üles/alla“-optsoonidele, trendiga optsoonidele, digitaalsetele optsoonidele ja „ühe puute“ optsoonidele.
- (12) Samuti on asjakohane tagada, et käesolev otsus hõlmab binaaroptsoone, millel on mitu erinevat eelnevalt kindlaksmääratud tingimust, mida tuleb enne väljamakse tegemist täita (või mitte täita). Osad tõendite esitamise kutsel vastajad märkisid näiteks binaaroptsooni juhtumeid, mille puhul pakutakse i) eelnevalt kindlaksmääratud summa väljamakset, kui alusvara vastab teatavale eelnevalt kindlaksmääratud tingimusele (näiteks alusvara väärtus tõuseb konkreetsel kuupäeval), ning ii) täiendava eelnevalt kindlaksmääratud summa (nn boonuse) väljamakset, kui alusvara vastab mõnele muule eelnevalt kindlaksmääratud tingimusele (näiteks alusvara väärtus tõuseb teatavast protsendimäärast kõrgemale). Sellisel juhul ja sarnastel juhtudel moodustab punktides i ja ii mainitud kahe eelnevalt kindlaksmääratud rahasumma summa eelnevalt kindlaksmääratud fikseeritud summa väljamakse käesoleva otsuse artikli 1 lõike 2 punkti c eesmärkidel.
- (13) Mitmed riiklikud pädevad asutused on väljendanud muret seoses sellega, et binaaroptsoonid ei vasta jaeklientide tegelikele investeerimisvajadustele (erinevalt muud tüüpi optsoonidest, millel võib olla oluline roll riskide maandamisel teatavate varadega kokkupuutumisel) ⁽³⁾. Lisaks on mitmed riiklikud pädevad asutused väljendanud muret seoses binaaroptsoonide omadustega seotud riskide ning jaeklientidele nende toodete pakkumisega seotud loomupäraste ja kontrollimatute huvide konfliktidega. Sageli võimendavad neid riske binaaroptsoonide pakkujate kasutatavad agressiivsed turundustehnikad. Mitmed riiklikud pädevad asutused on ka märkinud, et need tooted tekitavad sunduslikku hasartmängurlikku käitumist. Ühendkuningriigi finantsinspektsiooni (UK-FCA) läbiviidud uuring näitas, et osad investorid teevad mõne päeva või nädala jooksul palju panuseid hoolimata asjaolust, et nad kaotavad kumulatiivselt raha. Uuringus leiti ka, et binaaroptsoonide ja hasartmargutoodete väljamaksete struktuur ja ajaline kulg on väga sarnased ⁽⁴⁾. Neid probleeme on esinenud mitmetes jurisdiktsioonides, kus valdav enamus jaeklientidest nendes jurisdiktsioonides kaotab tüüpiliselt raha, nagu on tõendatud käesolevas otsuses ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Tüüpiliselt on nimetatud kahest rahalisest väljamaksest madalam null, kuid see ei pea tingimata nii olema. Binaaroptsoonid eristuvad muudest jaeklientidele müüdavatest spekulatiivsetest toodetest, näiteks hinnavahelepingutest, selle poolest, et eelnevalt kindlaksmääratud rahalise summa väljamakse ei ole otseselt seotud alusvara hinna, taseme või väärtuse muutuse suurusega.

⁽²⁾ Näiteks saavad investorid vedada kihla selle peale, et alusvara hind on määratletud hinnavahelemikus, või selle peale, kas alusvara jõuab mingil ajahetkel binaaroptsooni tähtaja jooksul määratletud hinnatasemeni või mitte.

⁽³⁾ Näiteks FR-AMF, BE-FSMA, UK-FCA, IT-CONSOB.

⁽⁴⁾ Näiteks UK-FCA.

⁽⁵⁾ Vt põhjendust 35.

- (14) Vastavalt IOSCO aruandele, mis käsitleb IOSCO uuringut börsiväliste finantsvõimendusega toodete jaemüügi kohta ⁽¹⁾ („IOSCO aruanne“), on selle turusektori suhtes teostatud olulist õiguslikku kontrolli ka mitmetes muudes ELis väljaspool asuvates jurisdiktsioonides binaaroptsioonide keeruka ja riskantse olemuse ning nende toodete pakujate (kes tegutsevad sageli interneti kaudu) sageli piiriülese mõõtmise tõttu ⁽²⁾. IOSCO aruande kohaselt „on mitmete riikide turgudel hiljaaegu läbi viidud uuringute aruanded näidanud, et valdav enamus [binaaroptsioonidesse ja muudesse spekulatiivsetesse toodetesse] investeerivatest investoritest kaotavad väga sageli oma raha“ ⁽³⁾.
- (15) Määruse (EL) nr 600/2014 artikli 40 lõike 2 punktis a osutatud tingimuse kohaselt peab muu hulgas esinema märkimisväärne probleem seoses investorite kaitsega. Selleks, et teha kindlaks investorite kaitsega seotud märkimisväärse probleemi olemasolu, hindas ESMA delegeeritud määruse (EL) 2017/567 artikli 19 lõikes 2 loetletud kriteeriumide ja tegurite asjakohasust. Pärast asjakohaste kriteeriumide ja tegurite arvesse võtmist jõudis ESMA järeldusele, et märkimisväärne probleem seoses investorite kaitsega on olemas järgmistel põhjustel.

2.1. Binaaroptsioonide keerukuse ja läbipaistvuse tase

- (16) Binaaroptsioonid on keerukad finantsinstrumendid ⁽⁴⁾. Hinnastamise struktuuri keerukus tekitab pakujate ja jaeklientide vahel märkimisväärset teabe ebahütluse riski ning seega ka märkimisväärseid probleeme seoses investorite kaitsega. Lisaks on binaaroptsioonidel mitmeid tunnuseid, mis muudavad need keerukaks ja jaeklientidele raskesti arusaadavaks.
- (17) Binaaroptsioonide pakujad määravad binaaroptsioonide hinna tavaliselt turust tulenevalt või muul viisil kujundatud tõenäosuse alusel, et mingi määratletud sündmus toimub enne igale optsioonile vahede või muud tüüpi tehingutasude kohaldamist, nii et selle tulemuseks on kliendi jaoks negatiivne oodatav tulu ⁽⁵⁾.
- (18) Kõige sagedamini pakuvad binaaroptsioonid võrdlemisi suurt tulu statistiliselt väiksema tõenäosusega sündmuse korral ja vastupidi ⁽⁶⁾.
- (19) Selline binaaroptsioonide hinnastamise struktuur kujutab endast jaeklientidele mitmeid väljakutseid. Eelkõige nõuab nimetatud hinnastamise struktuur jaeklientidelt optsiooni väärtuse täpset hindamist seoses viitesündmuse toimumise eeldatava tõenäosusega. Kuigi jaekliendid saavad binaaroptsioonide hinna määramiseks kasutada tavapäraseid uurimis- ja hinnastamisvahendeid, näiteks Black-Scholesi valemit, puutuvad jaekliendid võrreldes pakujatega kokku märkimisväärse teabe ebahütlusega. Pakujatel on nende toodete õige hinna ja väärtuse määramiseks teabele ja süsteemidele palju parem juurdepääs. Eelkõige on binaaroptsioonide pakujatel juurdepääs ajalooliste hindade andmetele, näiteks valuutavahetuse või äriandmete pakujate poolt salvestatud hinnasisendite seoses antud alusvaraga, mis ei ole jaeklientidele üldiselt kättesaadavad. Binaaroptsioonide pakujatel on hinnastamisolepingute osas tavaliselt ka palju rohkem kogemusi kui jaeklientidel ning nad on suurema tõenäosusega välja

⁽¹⁾ IOSCO aruanne, mis käsitleb IOSCO uuringut börsiväliste finantsvõimendusega toodete jaemüügi kohta, detsember 2016 (kättesaadav aadressil: <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD550.pdf>).

⁽²⁾ Näiteks Québec Autorité des Marchés Financiers ja Türgi kapitaliturgude amet (CMB) (IOSCO aruande lk 2), Jaapani finantsfutuuri liit (lk 6), USA kaubafutuuri kauplemise komisjon (CFTC) ning väärtipaber- ja valuutakomisjon (SEC) (lk 55). Québecis ei ole Québeci pädevad asutused andnud luba binaaroptsioonide müümiseks jaeinvestoritele. CMB on otsustanud mitte lubada binaaroptsioonide müümist jaeinvestoritele. Iisraelis on heaks kiidetud investoritele binaaroptsioonide müügi keeld. Kättesaadav aadressil: http://www.isa.gov.il/sites/ISAE/1489/1511/Pages/eitonot25102017_1.aspx. USA CFTC tarbijate teavitamise amet (Office of Consumer Outreach) ja SECi investorite koolitamise ja toetamise amet (Office of Investor Education and Advocacy) on väljastanud investoritele hoiatuse binaaroptsioone ja nende kauplemisplatvorme hõlmavate petuskeemide kohta. Kättesaadav aadressil: http://www.cftc.gov/ConsumerProtection/FraudAwarenessPrevention/CFTCFraudAdvisories/fraudadv_binaryoptions.

⁽³⁾ IOSCO aruanne, lk iii.

⁽⁴⁾ Näiteks ei vasta binaaroptsioonid kriteeriumile, mis võimaldaks neid käsitleda lihtfinantsinstrumentidena, kui lugeda koos direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõiget 4 ja komisjoni 25. aprilli 2016. aasta delegeeritud määruse (EL) 2017/565 (millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses investimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega) (ELT L 87, 31.3.2017, lk 1) artiklit 57.

⁽⁵⁾ Lisaks võivad pakujad asjaomaste optsioonide turuhinna alusel sündmuse esinemise tõenäosuse prognoosimisel kasutada selliseid hindamise mudeleid nagu Black-Scholesi mudel, või mudeleid, mis hõlmavad Black-Scholesi hindamise mudeli aspekte. Black-Scholesi mudelis on teadaolevad muutujad tähtsajal lõpuni jäänud ajavahemik, alusvara esialgne hind ja täitmishind. Selles mudelis paika pandud stohhastilise protsessi nihet hinnatakse riskivaba intressimäära või alusvara hinna ajaloolise toimivuse või mõlema abil.

⁽⁶⁾ Näiteks binaaroptsiooni puhul, mida pakutakse täitmishinnast erineva hinnaga, võib pakkuja pakkuda kliendile õigust osta optsiooni 22 euro eest 100-eurose tulu saamiseks sündmuse korral, mida esineb tõenäoliselt 20 % ajast (mis võrdub õiglase väärtusega 20 eurot).

töötanud keerukaid hinnastamismetoodikaid. Lisaks ei pruugi jaekliendid osata hinnata, et kui kauplemistehingul on väga lühike tähtaeg või kui positsioon suletakse aegumise lähedal, siis avaldavad optsioonide hinna määramisel kasutatud tegurid, näiteks ajalooline volatiilsus, optsiooni väärtusele vähest mõju. See piirab jaeklientide optsiooni väärtuse õigesti hindamise võimet, isegi kui nad kasutavad kättesaadavaid hinnastamisvahendeid. Lisaks peaksid jaekliendid vahede ja muude tehingutasude kohaldamise tõttu ületama kauplemistehingust kasumi saamiseks regulaarselt olulisel määral investeeringult oodatavaid tulusid („võitma koefitsiente“). Seega on ESMA seisukohal, et jaeklientidel on selle toote riski-kasu profiili teavitatud hindamist keeruline teha.

- (20) Hinnastamise struktuuri ja igale kauplemistehingule tehingutasude kohaldamise kombineeritud mõju on selline, et valdav enamus jaekliendi kontodest kaotab kokkuvõttes raha (isegi kui nad teenivad lühiajalisi kasumeid), ning pakkujad, kes on tavaliselt kauplemistehingu otsesed vastaspooled, teenivad pikas perspektiivis kasumit klientidelt nende kauplemistehingust tuleneva kahjumi ja tehingutasude kaudu.
- (21) Osad pakkujad pakuvad pidevat kahesuunalist hinnastamist ning klientidele võimalust siseneda kauplemistehingusse või sellest väljuda binaaroptsiooni tähtaja jooksul. Sellisel juhul võib klient väljuda oma positsioonist enne binaaroptsiooni aegumist, müües selle pakkujale tagasi, või jäädes vastasel korral ilma tingimuslikust väljamaksest selle aegumisel. Vastutasuks saab klient pakkujalt teatava väljamakse vastavalt pakkuja pakutud pidevale hinnale, mis oleneb alusvara hetke turuhinna ja fikseeritud täitmishinna vahelisest erinevusest ja aegumise tähtjast.
- (22) Pidev kahesuunaline hinnastamine on veel üks täiendav tunnus, mida binaaroptsioonide pakkujad võivad pakkuda. See tunnus lisab veel ühe keerukuse kihi, mille tõttu on jaeklientidel keeruline nende toodete väärtust täpselt hinnata või investeeringult positiivset tulu saada. See on tingitud sellest, et jaekliendid peaksid pidevalt jälgima hinna kujunemist ja prognoosima oodatavat tulemust. Lisaks tähendab ühest kauplemistehingust väljumine ja uude sisenemine kliendi jaoks täiendavat kulu pakumishinnale vahe kohaldamise tõttu või tehingutasude kaudu ⁽¹⁾.
- (23) Lisaks investeerivad ELi jaekliendid binaaroptsioonidesse tavaliselt börsiväliselt. Sellisel juhul ei ole binaaroptsioonide hinna määramine, toimivus ja realiseerimine standardiseeritud. See kahjustab jaeklientide toote tingimustest arusaamise võimet. Lisaks binaaroptsiooni aluseks olevate „jah/ei ettepanekute“ tüüpide osas esinevatele erinevustele, keerukale hinnastamise struktuurile (hõlmab mõnikord kahesuunalist hinnastamist) ja veelgi keerukamate pakumiste olemasolule (näiteks optsioonid, mis hõlmavad binaaroptsioonide kogumit) lisab see nendele toodetele omakorda keerukust ning õhonestab veelgi jaeklientide võimet saada aru, et ühte tüüpi binaaroptsiooni konkreetsed tunnused ei pruugi iseloomustada mõnda muud binaaroptsiooni.
- (24) Lisaks on binaaroptsioonide pakkujad tavaliselt nende jaeklientide kauplemistehingute vastaspooled, kus pakkuja määrab hinna täitmisel ja väljamakse aegumisel. Lisaks nõuavad pakkujad sageli klientidelt tunnistamist, et binaaroptsiooni väärtuse määramiseks kasutatud hinnad võivad erineda vastava alusvara turul kättesaadavast hinnast. See tähendab, et jaeklientidel ei pruugi alati olla võimalik pakkujalt saadud hindade täpsust kontrollida. Nende tegurite tõttu on jaeklientidel äärmiselt keeruline binaaroptsioone objektiivselt hinnata. Seega kinnitab binaaroptsioonidega seotud keerukuse kõrge tase ja läbipaistvuse madal tase investorite kaitsega seotud märkimisväärtsete probleemide olemasolu.
- (25) Vastusena tõendite esitamise kutsele avaldasid mitmed ühingud ja kaubandusorganisatsioonid kahtlust, kas ESMA peaks tegema vahet börsiväliselt kaubeldavate binaaroptsioonide ja kauplemiskohas kaubeldavate binaaroptsioonide vahel. Osad kaubandusorganisatsioonid palusid selgesõnaliselt jätta välja võlakirjadega võrdväärsed tuletisinstrumendid, „puute“-optsioonid ja digitaalsed optsioonid sel põhjusel, et neid tooteid kasutati alternatiivina kahjumi peatamise tellimuse jaoks või neid võib kasutada ka riskide maandamiseks.

⁽¹⁾ Kui binaaroptsiooni pakkuja pakub kahesuunalist hinnastamist, siis võib näha vahet hinna vahel, millega kliendid saavad pakkujalt binaaroptsiooni osta („ostuhind“), ja hinna vahel, millega kliendid saavad pakkujale binaaroptsiooni müüa („müügihind“). Tavaliselt erinevad need kaks hinda „oodatava tulu nullhinnast“, st hinnast, mille juures ostmisel peaks binaaroptsioon andma ostjale olematu oodatava tulu, kus müügihind on oodatava tulu nullhinnast tavaliselt madalam ja ostuhind on sellest tavaliselt kõrgem. Selline oodatava tulu nullhinnaga seotud vahe ilmestab seda, et jaeklient kannab tavaliselt kahju nii binaaroptsiooni sisenemisel kui ka sellest väljumisel enne selle aegumist.

- (26) ESMA on neid vastuseid nõuetekohaselt kaalunud. Kuid binaaroptsioonide tunnused ja omadused, mis on tuvastatud jaeklientidele põhjustatava kahju peamine allikas, on samad olenemata sellest, kas nende toodetega kaubeldakse kauplemiskohas või mitte või need on võlakirjadega võrdväärsed või mitte. Teiste sõnadega kujutaksid kauplemiskohas kaubeldavad binaaroptsioonid investoritele siiski negatiivset oodatavat tulu, pakkudes samal ajal väljamaksete struktuuri, mis ei sobi hästi riskide maandamiseks ega muude majanduslike funktsioonide täitmiseks, mis võiksid anda kompenseerivat kasu. Märkimisväärne on asjaolu, et need omadused kehtivad igal ajal enne optsiooni aegumist. Eelkõige järelturu olemasolu ei muuda seega selle põhiomadusi, mis põhjustavad jaeklientidele kahju.

2.2. Binaaroptsioonide konkreetsed tunnused või komponendid

- (27) Binaaroptsioonid on tüüpiliselt väga lühiajalised investeeringud, aegudes osadel juhtudel minutite jooksul pärast neisse sisenemist, mistõttu on need oma olemuselt äärmiselt spekulatiivsed.
- (28) Binaaroptsioonide binaarse tulemuse olemus tähendab seda, et neid kasutatakse peamiselt spekulatiivsetel eesmärkidel. Fikseeritud rahalise summa või nullsumma väljamakse piirab binaaroptsioonide väärtust riskide maandamise vahendina erinevalt traditsioonilistest optsioonidest, mis võimaldavad klientidel riske hallata, määraates ülemise ja alumise piirmäära konkreetsele varale, millega nad võivad otseselt kokku puutuda. Binaaroptsioonide tüüpiline lühike tähtaeg muudab olukorra veelgi hullemaks.
- (29) Lisaks määratakse binaaroptsioonide hindasid vastavalt mingi sündmuse toimumise tõenäosusele, määraates väljamakseid sarnasel viisil, nagu seda tehakse traditsiooniliste kindlaksmääratud võiduanssidega kihlvedude korral (näiteks spordiürituste või valimistulemuste kihlveod). Kauplemine toimub enamasti väga lühikese tähtaja jooksul ning investoritel on võimalus teenida väga suurt tulu või kaotada kogu investeering. Need põhitunnused on omased ka hasartmängutoodetele, mis on seotud sõltuvuskäitumise ja tarbijate jaoks kehva tulemustega.
- (30) Nagu juba eespool mainiti, tegutsevad binaaroptsioonide pakkujad tavaliselt kliendi kauplemistehingu otsese vastaspoolena, juhtides seega kliendi kauplemistehingut oma äranägemise järgi. Selle ärimudeli kohaselt on pakkuja huvid otseses vastuolus klientide omadega, mis suurendab riski, et pakkuja võib manipuleerida alusvara hinnaga binaaroptsiooni aegumisel või pikendada binaaroptsiooni tähtaega sekundite või millisekundite võrra, et vältida optsiooni lepingu alusel väljamaksete tegemist. Huvide konflikti risk on eriti terav binaaroptsioonide korral, kuna nende toodete väljamaksmise struktuuri määrab kindlaks see, kas alusvara on jõudnud aegumisel määratletud täitmishinnani või mitte. Riiklikud pädevad asutused on tuvastanud ka tavad, kus binaaroptsioonide pakkujad kohaldavad alusvarale põhivahede asümmeetrilist või vasturääkivat märkimist, mille tulemusel on optsioon aegumisel „rahast väljas optsioon“, kui see muidu oleks „rahas optsioon“. Lisaks kannavad ESMA poolt selles turusektoris täheldatud levitamise mudelid teatavaid ja mõnikord loomumaseid huvide konflikte ⁽¹⁾ ning surve hoida uute klientide pealevoolu suurendab huvide konfliktide esinemise potentsiaali.
- (31) Võttes arvesse, et binaaroptsioonidel on struktuurselt negatiivsed oodatavad tulud, siis mida rohkem positsioone investor võtab, seda suurema tõenäosusega kaotab ta kumulatiivselt raha ⁽²⁾.
- (32) Spekulatiivselt kaubeldavate binaaroptsioonide kõrge risk ning binaaroptsioonide pakkuja ja nende klientide vaheline huvide konflikt kinnitab investorite kaitsega seotud märkimisväärse probleemi olemasolu.

⁽¹⁾ ESMA korduvate küsimuste seoses jaeinvestoritele hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkimisega MiFID-i raames (ESMA 35-36-794) (ajakohastatud 31. märtsil 2017) 2. jaos on osasid neid huvide konflikte üksikasjalikumalt kirjeldatud.

⁽²⁾ Näiteks binaaroptsiooni puhul, millel on 50 % võidutõenäosus ja 80 % tulu investeeritud summalt, kui optsioon on aegumise hetkel „rahas optsioon“, on investoril ligikaudu 75 % tõenäosus kannatada kumulatiivset kahju 20 kauplemistehingu lõikes. Vt ESMA „Product Intervention Analysis: Measure on Binary Options“ („Toodetesse sekkumise analüüs: binaaroptsioone käsitlev meede“), 2018.

2.3. Võimalike kahjulike mõjude ulatus ning investorite eeldatavate tulude ja kahjuriski lahknevuse ulatus

- (33) Nende toodetega seotud klientide arvud on muutlikud binaaroptsioonide kliendikontode suhteliselt lühikese eluea ja nende tegevuste piiriülese olemuse tõttu. ESMA poolt mitmetelt riiklikelt pädevatelt asutustelt ⁽¹⁾ kogutud andmete põhjal on ESMA seisukohal, et jaeklientide kauplemiskontode arv Euroopa Majanduspiirkonnas tegutsevate hinnavahelepingute ja binaaroptsioonide pakkujate juures suurenes 1,5 miljonilt 2015. aastal ⁽²⁾ ligikaudu 2,2 miljonini 2017. aastal ⁽³⁾
- (34) Eelkõige kinnitab ESMA-le riiklike pädevate asutuste antud alljärgnev teave seda, et binaaroptsioonide turusektor on kasvanud kogu ELis:
- i) Küprose riikliku pädeva asutuse Küprose väärtpaberi- ja valuutakomisjoni (CY-CySEC) hinnangute kohaselt oli Küprosel binaaroptsioonide sektoris aktiivsete klientide koguarv 2017. aasta teise kvartali lõpus 401 378, samas kui 2015. aastal oli see arv 140 205 ⁽⁴⁾;
 - ii) Saksamaa riikliku pädeva asutuse Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (DE-BaFin) hinnangute kohaselt on Saksamaal kuni 30 000 binaaroptsioonide klienti, kus Saksamaa kogu turu iga-aastane kasvumäär on 4–5 % ⁽⁵⁾;
 - iii) Ühendkuningriigi riiklikule pädevale asutusele Ühendkuningriigi finantsinspeksioonile (UK-FCA) ühingute poolt antud klientide andmete valimi alusel hinnatakse, et Ühendkuningriigi binaaroptsioonide pakkujatega kauplevate klientide arv on ligikaudu 40 000;
 - iv) Itaalia riiklik pädev asutus Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (IT-CONSOB) tegi 2017. aasta märtsis ELis tegutsevate binaaroptsioonide pakkujate viie haru kohta läbi viidud uuringu alusel kindlaks, et 2016. aastal suurenes binaaroptsioonidega kauplevate Itaalia jaeklientide arv 2,4 %;
 - v) mitmed riiklikud pädevad asutused teatasid, et binaaroptsioone turundatakse ja müüakse nende jurisdiktsioonides laialdaselt; ⁽⁶⁾
 - vi) Peaaegu kõik riiklikud pädevad asutused ⁽⁷⁾ teatasid, et binaaroptsioonide pakkujad, kellel on tegevusloa muudest liikmesriikidest, pakuvad nende jurisdiktsioonides binaaroptsioonide teenuseid. Osad riiklikud pädevad asutused ⁽⁸⁾ mainisid ka binaaroptsioonide pakkujaid, kes kasutavad haruettevõtteid või seotud vahendajaid, et saada tegevuslubasid vastuvõtvates jurisdiktsioonides, ning
 - vii) riiklikud pädevad asutused märkisid kõnealuseid tooteid pakkuvate investimisühingute loataotluste arvu suurenemist ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ 2015. aastal andsid andmeid järgmised asutused: BG-FSC, CY-CySEC, CZ-CNB, FR-AMF, IE-CBI, IS-FME, LU-CSSF, MT-MFSA, NL-AFM, PT-CMVM, RO-ASF, UK-FCA; 2017. aastal andsid andmeid järgmised asutused: CY-CySEC, CZ-CNB, ES-CNMV, FR-AMF, IE-CBI, LU-CSSF, NL-AFM, MT-MFSA, NO-Finanstilsynet, SK-NBS, UK-FCA.

⁽²⁾ Võttes arvesse, et toodete pakkujate tegevus on sageli piiriülese mõõtmega, võib see arv hõlmata ka Euroopa Majanduspiirkonnast väljaspool asuvatest riikidest pärit kliente. Mis puutub konkreetset Ühendkuningriiki, siis on hinnavahelepingutest rahastatud kliendikontode arv tõusnud 657 000 kontolt 2011. aastal 2016. aasta lõpuks 1 051 000 kontoni. Kuid need arvud ei välista seisvaid kliendikontosid või seda, et sama jaeklient kasutab mitut kontot. CY-CySECi antud arvud on koostatud kontode alusel, mis on avatud neid tooteid pakkuvate CY-CySECi autoriseeritud pakkujate juures.

⁽³⁾ Ühendkuningriigi puhul ei hõlma see arv Ühendkuningriigis autoriseeritud ühingute Ühendkuningriigist väljaspool asuvaid kliente, keda oli 2016. aastal hinnanguliselt 400 000. Teiste ESMA-le andmeid andnud liikmesriikide puhul võib see arv hõlmata Euroopa Majanduspiirkonnast väljaspool asuvatest riikidest pärit kliente.

⁽⁴⁾ CY-CySEC märkis ka, et esitatud arvud hõlmasid ka Euroopa Majanduspiirkonnast väljaspool asuvatest riikidest pärit kliente.

⁽⁵⁾ See põhineb DE-BaFin poolt 2017. aasta jaanuaris antud tabelil, mis hõlmab 2016. aasta andmeid.

⁽⁶⁾ Vt IOSCO aruannet. Kuigi üldine statistika puudub, teatasid mitmed riiklikud pädevad asutused ESMA-le, et 2016. aastal turg nende jurisdiktsioonis klientide arvu osas kasvas. Näiteks Poola ja Leedu märkisid binaaroptsioonide pakkujate tehingute väärtuse suurenemist, samas kui Portugal märkis neid teenuseid pakkuvate ühingute arvu suurenemist. Lisaks osutasid kaks riiklikku pädevat asutust, kes olid varem märkinud, et nende jurisdiktsioonis ei ole nende instrumentide jaeklientidele suunatud tegelikku turgu, konkreetselt turu kasvule selles valdkonnas.

⁽⁷⁾ AT-FMA, BE-FSMA, CY-CySEC, CZ-CNB, DE-BaFin, DK-Finanstilsynet, EE-FSA, EL-HCMC, ES-CNMV, FI-FSA, FR-AMF, IE-CBI, IS-FME, IT-CONSOB, LI-FMA, LT-Lietuvos Bankas, MT-MFSA, NL-AFM, NO-Finanstilsynet, PT-CMVM, RO-ASF, SE-FI, SI-ATVP, UK-FCA.

⁽⁸⁾ CZ-CNB, IT-CONSOB.

⁽⁹⁾ Küprosel esitati 2016. aastal 42 taotlust, samas kui 2015. aastal oli see arv 16 ja 2014. aastal 28. Ühendkuningriigis esitati FCA-le kokku 27 taotlust ühingutelt, kes soovisid saada luba binaaroptsioonide pakkujateks jaeklientidele (20 nendest taotlustest olid ühingutelt, kes soovisid olemasolevaid lubasid muuta, ja 7 olid uutelt loataotlejalt). Sellega seoses tuleb märkida, et binaaroptsioonid kuuluvad UK-FCA pädevusse alates 3. jaanuarist 2018. Varem reguleerisid neid Ühendkuningriigi hasartmängukomisjon (UK Gambling Commission).

- (35) IOSCO aruande kohaselt kuuluvad jurisdiktsioonide lõikes kõige sagedasemate kaebuste hulka seoses autoriseeritud pakujatega need, mis on seotud toote toimivuse (investorid on kannatanud kahju), klientide pakutavast tootest või teenusest (ja selle riskidest) mitte arusaamise, raha väljavõtmisega seotud raskuste, agressiivse/eksitava turundamise ning hinna või kauplemistehingu manipuleerimisega ⁽¹⁾.
- (36) Eelmainitud ESMA analüüs jaeklientide oodatavate negatiivsete tulude kohta ⁽²⁾ on kooskõlas ka ESMA-le teatavate riiklike pädevate asutuste esitatud andmetega jaeklientide kantud kahjude kohta:
- i) CY-CySEC viis läbi 10 binaaroptsioonide pakujate binaaroptsioonide kliendikontode valimi analüüsi ajavahemiku 1. jaanuar 2017 kuni 31. august 2017 kohta. Selle tulemusel leiti, et keskmiselt 87 % kliendikontodest tegutses selle perioodi jooksul kahjumiga. Keskmine kahjum konto kohta oli 480 eurot;
 - ii) Poola riiklik pädev asutus Komisja Nadzoru Finansowego (PL-KNF) leidis ühelt Poola investeerimisühingult saadud andmete põhjal, et 2016. aastal kaotas raha 86,3 % ja 2017. aastal 86,4 % klientidest;
 - iii) IT-CONSOB leidis 2017. aasta märtsis binaaroptsioonide valdkonnas tegutsevate ELi investeerimisühingute viie haru kohta läbi viidud uuringu alusel, et kuni 74 % Itaalia jaeklientidest, kes investeerivad binaaroptsioonidesse, kandsid 2016. aastal olulist kahjumit, kus keskmine kahjum oli ligikaudu 590 eurot, ja
 - iv) UK-FCA leidis ühe ühingu andmete kokkuvõttest kliendikontode toimivuse kohta 2016. aastal, et 81 % kuni 85 % kliendikontodest kaotasid raha ning et keskmiselt kandsid kliendid 400 – 1 200 GBP kahjumit. Esitatud arvud näitavad, et kliendid said kauplemistehingutest kasumit, kuid kandsid kahjumit, kui võtta arvesse tehingutasude mõju. See näitab, et kliendid ei pruugi aru saada tehingutasude mõjust nende konto toimivusele.

2.4. Osalevate klientide tüüp

- (37) Binaaroptsioone turundatakse, levitatakse või müüakse jaemüügi massiturule laialdaselt. Kuid vastavalt käesolevas otsuses kirjeldatule on enamikul jaeklientidel (erinevalt kutselistest klientidest) binaaroptsioonide keerukuse tõttu raske õigesti aru saada ja hinnata riski, millega nad nende toodetega tegelemisel kokku puutuvad. Käesolevas otsuses kirjeldatud ESMA täheldatud kahjude tõendusmaterjal jaeklientide kontode osas näitab, et binaaroptsioonid ei sobi jaeklientidele.

2.5. Binaaroptsioonidega seotud turunduse ja levitamise tegevused

- (38) Kuigi binaaroptsioonid on keerukad tooted, pakutakse neid jaeklientidele kõige sagedamini elektrooniliste kauplemisplatvormide kaudu, pakumata seejuures investeerimisnõustamist või väärtpaberiportfelli valitsemise teenust. Sellisel juhul tuleb nende asjakohasust hinnata vastavalt direktiivi 2014/65/EL ⁽³⁾ artikli 25 lõikele 3. Kuid selline hindamine ei takista binaaroptsioonide pakujatel või nende klientidel või potentsiaalsetel klientidel tehingute tegemist, kuna selle tulemusel klienti lihtsalt hoiatatakse. Seda võib esineda siis, kui klient ei ole pakujale andnud teavet või on andnud ebapiisavat teavet oma teadmiste ja kogemuste kohta konkreetset tüüpi

⁽¹⁾ IOSCO aruanne, lk 46.

⁽²⁾ Vt ESMA „Product Intervention Analysis: Measure on Binary Options“ („Toodetesse sekkumise analüüs: binaaroptsioone käsitlev meede“), 2018.

⁽³⁾ Varasem Euroopa Parlamendi 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ) (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1) artikli 19 lõige 5.

toote puhul asjakohases investeerimisvaldkonnas ning kui pakkuja on jõudnud järeldusele, et see toode ei sobi kliendi jaoks. See võimaldab jaeklientidele juurdepääsu toodetele, näiteks binaaroptsioonidele, mida nende omaduste tõttu ei tohiks neile levitada ⁽¹⁾.

- (39) Ka ESMA korduvate küsimuste valguses ⁽²⁾ on riiklikud pädevad asutused täheldanud selles turusektoris agressiivseid turundustavasid ja eksitavate reklaamteadete kasutamist ⁽³⁾. Need hõlmavad näiteks sponsorluskokkuleppeid või sidemeid suurte spordimeeskondadega, mis jätab eksitava mulje, nagu oleksid keerukad ja spekulatiivsed tooted, näiteks binaaroptsioonid, sobivad jaemüügi massituru jaoks, edendades üldist teadlikkust kaubamärkidest.
- (40) Lisaks on osad riiklikud pädevad asutused toonud lisaks eksitavate turundusmaterjalide regulaarsele kasutamisele esile ka kasutatavate turundustegevuste laiaulatusliku ja intensiivse olemuse:
- i) Prantsusmaa riiklik pädev asutus Autorité des Marchés Financiers (FR-AMF) teatas, et 2016. aastal moodustas spekulatiivsete kauplemisinstrumentide (binaaroptsioonid, hinnavahelepingud, hetkelepingud) ⁽⁴⁾ uute reklaamide arv 36 % kõikidest uutest reklaamidest finantsvaldkonnas ja 45 % kõikidest uutest finantsinstrumente käsitlevatest reklaamidest;
 - ii) DE-BaFin märkis, et mõnes muus Euroopa Liidu jurisdiktsioonis tegutsevad investeerimisühingud võivad oma väikesest suurusest olenemata kasutada samal ajal kuni 200 tutvustavat maaklerit, ⁽⁵⁾ ja
 - iii) osad riiklikud pädevad asutused märkisid, et binaaroptsioonide levitamine võib toimuda elektroonilistes mänguautomaatides ⁽⁶⁾.
- (41) Need arengud on eriti muret tekitavad, võttes arvesse selles turusektoris osalevate jaeklientide arvu suurenemist.
- (42) Antud kontekstis on mitmed riiklikud pädevad asutused väljendanud ka muret seoses nende ärimudelite „voolava“ olemusega ⁽⁷⁾. Kuna kliendikonto keskmine eluiga võib olla suhteliselt lühike, võib see panna pakkujad teatava surve alla seoses uute klientide püsiva voolu säilitamisega, mis võib ajendada pakkujaid kasutama agressiivseid turundus- ja müügitehnika, mis ei ole jaeklientide parimates huvides.
- (43) Binaaroptsioonide tööstuses kasutatavate turundus- ja müügitehnika ühine tunnus seisneb selles, et pakutakse kauplemisest saadavat (rahalist ja mitterahalist) kasu, näiteks boonuseid, et meelitada jaekliente ligi ja julgustada neid investeerima binaaroptsioonidesse, pakutakse kingitusi (näiteks puhkusepakettid, autod, elektroonikakaubad), kauplemisalast juhendamist või väiksemaid kulusid (näiteks hinnavahe või tasud) ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Seda riski võimendab tõenäoliselt liigsest enesekindlusest tingitud erapoolikus, mida on sageli täheldatud hiljutistes käitumisuuringutes. Vastavalt ühele hiljutisele uuringule (Li, Mingsheng ja Li, Qian ja Li, „Yan, The Danger of Investor Overconfidence“ (14. november 2016) kättesaadav SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2932961>) investori positiivse suhtumise mõjude kohta turu tõhususele turukrahhide ajal, takistab investori liigne enesekindlus hindade tuvastamist, suurendab eriomaseid riske ja summutab reaktsioone turu suhtes enne turukrahhe teabe erapoolikuse tõttu (Peng, Lin, Wei Xiong, 2006, „Investor attention, overconfidence and category learning“, *Journal of Financial Economics* 80, 563–602) ning põhjustab investori omistamise erapoolikust (Gervais, S., ja T. Odean, 2001, „Learning to be Overconfident“, *The Review of Financial Studies*, 14, 1–27.) ja kõrgemat hangeldamise riski (Benhabib, Jess, Xuewen Liu ja Penfei Wang, 2016, „Sentiments, financial markets, and macroeconomic fluctuations“, *Journal of Financial Economics* 120, 420–443). Samal teemal vt ka: Ricciardi, Victor, 26. peatükk: „The Psychology of Speculation in the Financial Markets“ (1. juuni 2017), „Financial Behavior: Players, Services, Products, and Markets“, H. Kent Baker, Greg Filbeck ja Victor Ricciardi (toim.), 481–498, New York, NY: Oxford University Press, 2017.; N. Barberis ja R. H. Thaler (2003), „A Survey of Behavioral Finance“ publikatsioonis M. Harris, G.M. Constantinides ja R. Stultz, „Handbook of the Economics of Finance“; D. Dorn ja G. Huberman (2005), „Talk and action: What individual investors say and what they do“; C.H. Pan ja M. Statman (2010), „Beyond Risk Tolerance: Regret, Overconfidence, and Other Investor Propensities“, Working Paper; A. Nosis ja M. Weber (2010), „How Risky do I invest: The Role of Risk Attitudes, Risk Perceptions and Overconfidence“; N. Linciano (2010), „How Cognitive Biases and Instability of Preferences in the Portfolio Choices of Retail Investors – Policy Implications of Behavioural Finance“, A. Lefevre ja M. Chapman (2017), „Behavioural economics and financial consumer protection“, OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, nr 42 OECD Publishing.

⁽²⁾ ESMA korduvad küsimused seoses jaainvestoritele hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkkumise MiFIDi raames (ESMA35-36-794) (ajakohastatud 31. märtsil 2017), 3. jagu.

⁽³⁾ Näiteks BE-FSMA, ES-CNMV, FR-AMF ja IT-CONSOB.

⁽⁴⁾ IOSCO aruanne, lk 5.

⁽⁵⁾ *Ibidem*.

⁽⁶⁾ Vastavalt DE-BaFin ja PL-KNFi tuvastatule.

⁽⁷⁾ Näiteks UK-FCA ja NO-Finanstilsynet.

⁽⁸⁾ ESMA korduvate küsimuste seoses jaainvestoritele hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkkumise MiFIDi raames (ESMA35-36-794) (ajakohastatud 31. märtsil 2017) 6. jaos on väidetud, et on ebatõenäoline, et ühing, kes pakub boonust, mille eesmärk on ajendada jaekliente kaupleva keerukate spekulatiivsete toodete, näiteks hinnavahelepingute, binaaroptsioonide ja nn üllerullitavate hetkelepingutega, suudaks tõendada, et ta tegutseb ausalt, õiglaselt ja professionaalselt ning jaeklientide parimates huvides.

- (44) Boonuseid ja teisi kauplemisega seoses pakutavaid kasusid võidakse kasutada toote kõrge riskiga olemuselt tähelepanu kõrvale juhtimiseks. Tavaliselt on nende eesmärk jaeklientide ligi meelitamine ja kauplemise ajendamine. Jaekliendid võivad pidada neid müügiedendusvahendeid keskseks toote omaduseks, mistõttu nad ei suuda tootega seotud riskide taset õigesti hinnata.
- (45) Boonussüsteemide kasutamiseks on saadud inspiratsiooni veebipõhiste kihlvedude tööstusest. Osad kõnealuseid tooteid turundavad pakkujad pakuvad tervitusboonuseid (mis tahes konto avamisel) ning näiteks investeeritud summal põhinevaid boonuseid (mahuboonused) või teatavatel tingimustel täiendavates kogustes mingit sorti virtuaalraha.
- (46) Mitmete riiklike pädevate asutuste järelevalvealase töö käigus avastati, et reklaampakkumiste tingimused on sageli eksitavad ning et paljud kliendid teatasid raskustest rahaliste vahendite välja võtmisel, kui nad üritasid neid boonuseid kasutada, või nad ei ole teadlikud asjaolust, et nende juurdepääs boonuspakkumisele või rahalistele vahenditele sõltub määratletud kauplemismahust. Binaaroptsioonidega kauplemisega seotud negatiivsete oodatavate tulude omadust arvesse võttes tähendab see sageli seda, et kliendid kaotavad rohkem kauplemisest saadavat raha sagedamini, kui nad oleksid seda teinud boonuspakkumist saamata.
- (47) Eelkõige ⁽¹⁾:
- i) FR-AMF tõi välja, et üks boonustega seotud põhiprobleeme seisneb selles, et tavaliselt peab klient boonusraha väljavõtmise õiguse saamiseks investeerima boonusest 20 või 30 korda suurema summa;
 - ii) Belgia riiklik pädev asutus finantsteenuste ja turujärelevalveasutus (BE-FSMA) märkis, et ta on saanud palju kaebusi investoritelt, kes ei saa boonustele kohaldatavate tingimuste tõttu oma raha välja võtta;
 - iii) PL-KNF teatas, et pakkujad pakuvad uute klientide ligi meelitamiseks selliseid kingitusi nagu tahvelarvutid või telefonid ning et pakkujad väidavad, et need kingitused aitavad kliendil investeerimisühinguga paremini ühendust võtta, ning
 - iv) DE-BaFin väitis, et siiaamaani täheldatud enamikul boonuseid hõlmavatel juhtudel pakuvad boonuseid piiriüleselt tegutsevad binaaroptsioonide pakkujad, kes meelitavad kogenematuid jaekliente spekulerima asjaomastesse toodetesse, millest nad ei pruugi täielikult aru saada.
- (48) Lisaks on riiklikud pädevad asutused väljendanud muret seoses binaaroptsioonide pakujate kohustuste täitmise, mille kohaselt nad peavad andma klientidele õiglast, selget ja mitteeksitavat teavet või tegutsema klientide parimates huvides ⁽²⁾. Riiklikud pädevad asutused tunnevad muret ka seoses jaeklientidele antava teabe kvaliteedi (näiteks pakujate veebisaitidel), binaaroptsioonide toimimise ja eelkõige nendega seotud riskide kohta antava teabega ⁽³⁾. Osad näited, mis ei ole vastavuses õiglase, selge ja mitteeksitava teabe andmise kohustusega ning mille puhul kasutatakse tehnikaid, mis tõmbavad klientide tähelepanu, kuid ei peegelda tingimata finantsinstrumenti või -tava sobivust või üldist kvaliteeti, on seotud järgmisega:
- i) veebisaidi sisu või teavet on esitatud keeles, mis ei ole selle liikmesriigi riigikeel, kus teenuseid pakutakse, või seda on esitatud ametlikus keeles, kuid see põhineb ebapiisava kvaliteediga tõlgetel, nii et see takistab tõenäoliselt esitatud teabest aru saamist, ning
 - ii) esitatud on teavet, mis rõhutab binaaroptsioonidesse investeerimisega seotud võimalikke kasusid, kuid ei ole ausalt ja silmatorkavalt esitatud asjaomaseid riske, mis viitab sellele, et need spekulatiivsed tooted sobivad või on asjakohased kõikide investorite jaoks või et tulu saamine on lihtne. Näiteks: „Binaaroptsioonidega kauplemine on lihtne nagu 1-2-3“, „kauplemine ei ole kunagi nii lihtne olnud“, „alusta oma karjääri kauplejana kohe praegu“, „saa kuni 85 % tulu iga 60 sekundi järel“, „95 % tulu kõigest mõne minutiga“ ja „Mida sa suudad teha 60 sekundiga? Kauple binaaroptsioonidega ja kahekordista oma raha“ ⁽⁴⁾.
- (49) Eelkirjeldatud binaaroptsioonidega seotud turundus- ja levitamistavad kinnitavad investorite kaitsega seotud märkimisväärse probleemi olemasolu.

⁽¹⁾ Vastavalt IOSCO aruandes lk 32 kirjeldatule.

⁽²⁾ Näiteks BE-FSMA, ES-CNMV, FR-AMF, IT-CONSOB.

⁽³⁾ ESMA korduvate küsimuste seoses jaainvestoritele hinnavahelepingute, binaaroptsioonide ja muude spekulatiivsete toodete pakumisega MiFIDi raames (ESMA35-36-794) (ajakohastatud 31. märtsil 2017) 3. jaos on üksikasjalikumalt kirjeldatud teavet, mida tuleks klientidele ja potentsiaalsetele klientidele anda.

⁽⁴⁾ ESMA korduvate küsimuste seoses jaainvestoritele hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakumisega MiFIDi raames (ESMA35-36-794) (ajakohastatud 31. märtsil 2017) 3. jagu.

2.6. Mis ulatuses võib finantsinstrument õõnestada investorite usaldust finantsüsteemi vastu

- (50) Binaaroptsioonide keerukuse taseme ja läbipaistvuse puudumise kombinatsioon, investorite jaoks toote oodatav negatiivne tulu, mõistlike investeerimiseesmärkide puudumine; paljude turundus- ja levitamistegevuste eksitav ja agressiivne olemus, pakkujate huvide konfliktid ning võimalike kahjulike mõjude ulatus annavad oma panuse sellesse, et jaekliendid kaotavad usalduse finantsüsteemi vastu.
- (51) Võttes arvesse suurt tõenäosust, et kliendid kannavad kahju, nagu on käesolevas otsuses tõendatud, võivad investorid, kellel puuduvad varasemad finantsinstrumentidesse investeerimise kogemused ja kes on ligi meelitatud binaaroptsioonide pakkujate kasutatud agressiivse turundamise abil, teha järelduse, et need tooted esindavad kõiki finantsinstrumente. See probleem on veelgi märkimisväärssem, kui võtta arvesse binaaroptsioonide pakkujate jaeklientide suurt arvu ja nende toodete kohta esitatud kaebuste arvu.

3. OLEMASOLEVAD KOHALDATAVAD LIIDU ÕIGUSE REGULATIIVSED NÕUDED EI MAANDA TUVASTATUD MÄRKIMISVÄÄRSET PROBLEEMI SEOSSES INVESTORITE KAITSEGA (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 2 PUNKT b)

- (52) Vastavalt määruse (EL) nr 600/2014 artikli 40 lõike 2 punkti b kohaselt nõutule kaalus ESMA, kas vastava finantsinstrumendi või tegevuse suhtes kohaldatavad liidu õiguse regulatiivsed nõuded ei maanda seda ohtu. Olemasolevad kohaldatavad regulatiivsed nõuded on esitatud direktiivis 2014/65/EL, määruses (EL) nr 600/2014 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1286/2014⁽¹⁾. Eelkõige võivad need hõlmata järgmist: i) asjakohase teabe esitamise nõue vastavalt direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõigetele 3 ja 4; (2) ii) sobivuse ja asjakohasuse nõuded vastavalt direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõigetele 2 ja 3; (3) iii) parima täitmise nõuded vastavalt direktiivi 2014/65/EL artiklile 27; (4) iv) tootejuhtimise nõuded vastavalt direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõikele 3 ja artikli 24 lõikele 2 ja v) avalikustamise nõuded vastavalt määruse (EL) nr 1286/2014 artiklitele 5 kuni 14.
- (53) Osad pakkujad, maaklerid ja kaubandusorganisatsioonid mainisid oma tõendite esitamise kutsel antud vastustes selgesõnaliselt, et ESMA peab kaaluma uue õigusakti mõjusid enne mis tahes toodetesse sekkumise meetmete kohaldamist, eelkõige seoses hiljutise MiFID II (eelkõige tootejuhtimise eeskirjad) ja PRIIPide kasutusele võtmisega.
- (54) Siinkohal tuleks märkida, et mitmete direktiivi 2014/65/EL ja määruse (EL) nr 600/2014 järgi kohaldatavate regulatiivsete nõuete ulatus ja sisu sarnanevad 2004/39/EÜ⁽²⁾ omadega. Kuigi direktiivi 2014/65/EL ja määruse (EL) nr 600/2014 vastuvõtmise eesmärk oli parandada mitmeid olulisi investeerimisteenuste ja -tegevuste aspekte, et tugevdada investorite kaitset (toodetesse sekkumise volituste kaudu), ei maanda mitmetesse asjaomastesse sätetesse tehtud parandused käesolevas otsuses kirjeldatud konkreetseid probleeme. Seega on käesolevas otsuses käsitletud riskide ja investoritele kahju põhjustamise seisukohast jäänud mitmed sätted sisuliselt muutumatuks.
- (55) Klientidele asjakohase teabe andmise nõudeid on üksikasjalikumalt kirjeldatud direktiivis 2014/65/EL, kus on tehtud märkimisväärsed parandusi kulude ja tasude avalikustamise valdkonnas, nõudes investeerimisühingutelt klientidele kokkuvõtliku teabe andmist kõikide investeerimisteenuste ja finantsinstrumentidega seotud kulude ja tasude kohta. Kuid avalikustamisel põhinevad eeskirjad üksi, sealhulgas parem teabe andmine kulude kohta, on jaeklientidele binaaroptsioonide turundamisest, levitamisest ja müügist tuleneva keeruka riski käsitlemiseks selgelt ebapiisavad.
- (56) Eelkõige on direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõikes 3 nõutud, et muu hulgas peavad investeerimisühingud tagama, et kogu klientidele või potentsiaalsetele klientidele suunatud teave, sealhulgas reklaamteated, on õiglane, selge ja mitteeksitav. Direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõikes 4 on lisaks nõutud, et investeerimisühingud peavad esitama klientidele või potentsiaalsetele klientidele piisavalt vara asjakohase teabe investeerimisühingu ja selle teenuste, finantsinstrumentide ja pakutavate investeerimisstrateegiade, täitmise kohtade ning kõigi kulude ja seotud tasude kohta, mis peaks hõlmama juhiseid ja hoiatusi seoses riskidega, mis on seotud investeringutega nendesse finantsinstrumentidesse, ning seda, kas asjaomane finantsinstrument on mõeldud jae- või kutselistele klientidele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta määrus (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente (ELT L 352, 9.12.2014, lk 1).

⁽²⁾ Varasemad direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõiked 2 ja 3.

⁽³⁾ Varasemad direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõiked 4 ja 5.

⁽⁴⁾ Varasemad direktiivi 2004/39/EÜ artikkel 21.

⁽⁵⁾ Direktiiv 2004/39/EÜ. Direktiivi 2014/65/EL IV lisas on esitatud direktiivi 2004/39/EÜ kohaste nõuete ning direktiivi 2014/65/EL ja määruse (EL) nr 600/2014 kohaste nõuete vaheline vastavustabel.

Võttes arvesse investorite kaitsega seotud probleemide kirjeldust seoses binaaroptsioonidega (eelkõige nende keerukus, riskantsus ja oodatav negatiivne tulu), on selge, et sellist investoritele tekitatavat kahju ei saa üksnes nende eeskirjade kohaldamise kaudu tervikuna ja piisavalt kontrollida. Sellist tüüpi avalikustamine ei tõmba piisavalt klientide tähelepanu nendes toodetesse investeerimise konkreetsetele tagajärgedele (negatiivsed oodatavad tulud) ning ei maanda toote tunnustele loomumaseid probleeme.

- (57) ESMA on võtnud arvesse ka määruse (EL) nr 1286/2014 kohaste avalikustamise eeskirjade asjakohasust. Määruses (EL) nr 1286/2014 kehtestatakse ühtsed eeskirjad jaeinvestoritele kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPide) koostaja esitatava põhiteabedokumendi vormi ja sisu kohta, et aidata jaeinvestoreid PRIIPide peamiste omaduste ja riskide mõistmisel ning võrdlemisel. Konkreetset on määruse (EL) nr 1286/2014 artiklis 5, mida rakendatakse lisaks komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2017/653⁽¹⁾, sätestatud metoodika riski koondnäitaja ja kirjeldavate selgituste esitamiseks, mis sisaldab teavet selle kohta, kas jaeinvestor võib kaotada kogu investeeritud kapitali või kas jaeinvestoril on risk võtta täiendavaid finantskohustusi. Kuid sellist tüüpi avalikustamine ei tõmba piisavalt klientide tähelepanu konkreetset binaaroptsioonidesse investeerimise tagajärgedele. Näiteks käsitleb toimivuskoeffitsient üksnes üksikut binaaroptsiooni toodet ja ei anna kliendile raha kaotavate jaekliendi kontode üldist protsendimäära.
- (58) Üldisemalt ei ole avalikustamisel põhinev regulatiivne lahendus asjakohane nende toodete puhul, mis on juba iseenesest jaekliendide jaoks sobimatud.
- (59) Sobivuse nõudeid on tugevdatud ka direktiivis 2014/65/EL, mille kohaselt nõutakse kliendile sobivusaruande esitamist ja sobivuse hinnangu läbi viimist. Eelkõige on direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõikes 2 nõutud, et binaaroptsioonide pakkujad peavad omandama vajaliku teabe kliendi või potentsiaalse kliendi teadmiste ja kogemuste kohta investeerimisvaldkonnas seoses konkreetse toote liigiga, kliendi või potentsiaalse kliendi finantsseisundi, sealhulgas tema kahjumi katmise võime ja investeerimisesmärkide, sealhulgas tema riskitaluvuse kohta, et võimaldada binaaroptsioonide pakkujal soovitada kliendile või potentsiaalsele kliendile tema jaoks sobivaid ning eelkõige tema riskitaluvusele ja kahjumi katmise võimele vastavaid finantstooted. Kuid neid sobivuse nõudeid kohaldatakse üksnes investeerimisnõustamise ja väärtpaberiportfelli valitsemise teenuse pakkumisele ning seega ei ole need tavaliselt asjakohased seoses binaaroptsioonide turundamise, levitamise või müügiga, mis toimub enamasti elektrooniliste platvormide kaudu, kus ei pakuta investeerimisnõustamist või väärtpaberiportfelli valitsemise teenust.
- (60) Lisaks on sobivuse hindamise eesmärgid (tooteid pakutakse klientide teadmistest ja kogemustest, finantsolukorrast ja investeerimisesmärkidest lähtuvalt) sisuliselt samasugused nagu direktiivis 2004/39/EÜ, ning vastavalt käesolevas otsuses tõendatule ei ole need olnud piisavad, et vältida tuvastatud investoritele tekitatavat kahju.
- (61) Sarnaselt on asjakohasuse nõudeid tugevdatud direktiivi 2014/65/EL kohaselt, peamiselt lihtfinantsinstrumentide loetelu lühendamise teel ning piirates seeläbi ainult korralduste täitmise teenuste puhul toodete ulatust. Direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõike 3 kohaselt nõutakse binaaroptsioonide pakkujatel, et nad peavad paluma kliendil või potentsiaalsel kliendil esitada andmed oma teadmiste ja kogemuste kohta investeerimisvaldkonnas, mis on seotud pakutava või nõutava konkreetse tootega, et võimaldada pakkuja hinnata, kas nimetatud toode on kliendile või potentsiaalsele kliendile sobiv. Kui pakkuja leiab, et nimetatud toode ei ole kliendi või potentsiaalse kliendi jaoks sobiv, hoiatab pakkuja teda. Binaaroptsioonid kvalifitseeruvad keerukateks finantstoodeteks ning seetõttu tuleb nende suhtes läbi viia asjakohasuse hindamine vastavalt direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõikele 3.
- (62) Kuid see nõue kehtis juba direktiivi 2004/39/EÜ kohaselt, milles sätestati sisuliselt samasugune asjakohasuse hindamise meetod, nagu on sätestatud direktiivis 2014/65/EL. Vastavalt käesolevas otsuses tõendatule ning nagu riiklike pädevate asutuste järelevalvealased kogemused on näidanud⁽²⁾, ei ole asjakohasuse hindamise nõue olnud piisav käesolevas otsuses kirjeldatud investorite kaitsega seotud probleemide maandamiseks.

⁽¹⁾ Komisjoni 8. märtsi 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/653, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente, kehtestades regulatiivsed tehnilised standardid seoses põhiteabedokumentide esitusviisi, sisu, läbivaatamise ja muutmise ning selliste dokumentide esitamise nõude täitmise tingimused (ELT L 100, 12.4.2017, lk 1).

⁽²⁾ Näiteks IE-CBI väljendas pärast teemakohast inspekteerimist muret seoses kriteeriumidega, mida kasutatakse hindamisel teadmiste ja kogemuste hindamiseks (kättesaadav aadressil: <https://www.centralbank.ie/news/article/inspection-finds-75-percent-of-cfd-clients-lost-money>). Lisaks on UK-FCA tähendanud pakkujate puhul korduvaid vajakajäämisi seoses nende asjakohasuse hindamiste ning seotud tegevuspõhimõtete ja korra piisavusega (vt eespool).

- (63) Seega on ebatõenäoline, et olemasolevate regulatiivsete nõuete kohased sobivuse ja asjakohasuse hindamised suudaksid takistada jaeklientidel binaaroptsioonidega kauplemist viisil, mis tagaks investorite kaitse probleemide maandamise.
- (64) Mis puutub parimasse täitmisse, siis suurem osa parima täitmise eeskirjadest olid iseenesest olemas juba direktiivis 2004/39/EÜ. Kuid neid eeskirju on tugevdatud direktiivi 2014/65/EL kohaselt. Konkreetsetl on direktiivi 2014/65/EL artiklis 27 sätestatud, et investeerimisühing peab korralduste täitmisel võtma „kõik piisavad meetmed“ (ja mitte enam „kõik mõistlikud meetmed“) klientide jaoks parima võimaliku tulemuse saamiseks. Lisaks peavad turuosalisel avaldama lisateavet ning eelkõige nõutakse investeerimisühingutelt viie peamise koha avalikustamist, kus nad klientide korraldusi täitsid ja milliseid tulemusi nad neid korraldusi täites saavutasid.
- (65) ESMA on kaalunud, kas muudetud kujul parima täitmise eeskirjad võiksid maandada vähemalt osad jaeklientidele binaaroptsioonide turundamise, levitamise või müügiiga seotud probleeme. Suurem läbipaistvus seoses korralduste täitmisega aitab klientidel ühingu täitmise tavadest paremini aru saada ja nende kvaliteeti hinnata ning seega paremini hinnata neile pakutava teenuse üldist kvaliteeti. Lisaks aitab parem teave selle kohta, kuidas ühingud klientide korraldusi täidavad, kliendil jälgida, et ühing on võtnud kõik piisavad meetmed kliendi jaoks parima võimaliku tulemuse saamiseks. Parima täitmisega seotud nõuded tugevdavad ka parima täitmise standardit seoses börsiväliste toodetega, nõudes ühingutelt kliendile korralduste täitmisel või börsiväliste toodete, sealhulgas eelmainitud toodetega tegelemise otsuste tegemisel pakutava hinna aususe kontrollimist. Direktiivis 2014/65/EL sätestatud nõuetega kaasneb turuandmete kogumine, mida kasutatakse selliste toodete hinna prognoosimiseks ja võimaluse korral sarnaste või võrreldavate toodetega võrdlemiseks. Kuid parima täitmise eeskirjad ei maanda iseenesest toote omadustega (välja arvatud nende täitmisega) ning nende toodete jaeklientidele laialdase turundamise, levitamise või müügiiga seotud riske.
- (66) Nende sisuliselt sarnaste olemasolevate regulatiivsete nõuete osas on ESMA korduvalt märkinud riske, mida on kirjeldatud eespool hoiatustes investoritele ⁽¹⁾, korduvates küsimustes ⁽²⁾ ja oma arvamuses keerukaid tooteid müüvate ühingute MiFID-i tavade ⁽³⁾ kohta. ESMA on viinud läbi ka järelevalvealase lähendamise tööd, sealhulgas ühisrühma kaudu. Kuigi ESMA on laialdaselt kasutanud oma mittesiduvaid instrumente, et tagada olemasolevate kohaldatavate regulatiivsete nõuete järjekindlat ja tõhusat rakendamist, püsivad investorite kaitsega seotud probleemid endiselt. See rõhutab, et käesolevas osas kirjeldatud põhjustel ei maanda need nõuded tuvastatud probleemi.
- (67) ESMA on kaalunud direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõikes 3 ja artikli 24 lõikes 2 sätestatud tootejuhtimise eeskirjade võimalikku mõju. Nende eeskirjade kohaselt peavad finantsinstrumente (seega sealhulgas binaaroptsioone) klientidele müügiiks välja töötavad pakkujad tagama, et asjaomased tooted on loodud vastama kindlaksmääratud lõppklientide sihtturu vajadustele asjaomases klientide kategoorias; toodete levistrateegia vastab kindlaksmääratud sihtturule; ning pakkujad peavad võtma mõistlikke meetmeid tagamaks, et asjaomaseid finantsinstrumente levitatakse kindlaksmääratud sihtturule; ning vaatama korrapäraselt läbi sihtturu määratluse ja toote toimivuse. Binaaroptsioonide pakkujad peavad mõistma nende poolt pakutavaid või soovitatavaid finantsinstrumente, hindama asjaomase finantsinstrumendi kokkusobivust kliendi vajadustega, kellele nad investeerimisteenuseid osutavad, võttes samuti arvesse kindlaksmääratud lõppklientide sihtturu, ja tagama, et finantsinstrumente pakutakse või soovitatakse üksnes juhul, kui see on kliendi huvides. Lisaks peaksid binaaroptsioonide pakkujad, kes levitavad klientidele finantsinstrumente, mis ei ole nende välja töötatud, kehtestama ka asjakohase korra, et saada ja mõista toote heakskiitmise menetlust käsitlevat teavet, mis hõlmab kindlaksmääratud sihtturu ja toote omadusi. Binaaroptsioonide pakkujad, kes levitavad finantsinstrumente, mida töötavad välja pakkujad, kelle suhtes ei kohaldata direktiivis 2014/65/EL esitatud tootejuhtimise nõudeid, või mida töötavad välja kolmandate riikide pakkujad, peaksid samuti kehtestama asjakohase korra finantsinstrumentide kohta piisava teabe saamiseks.

⁽¹⁾ ESMA 7. veebruari 2014. aasta hoiatus investoritele keerukatesse toodetesse investeerimise riskide kohta (https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/investor_warning_-_complex_products_20140207_-_en_0.pdf) ning ESMA 25. juuli 2016. aasta hoiatus investoritele hinnavahelepingute, binaaroptsioonide ja muude spekulatiivsete toodete kohta (Kättesaadav aadressil: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2016-11/66_warning_on_cfds_binary_options_and_other_speculative_products_0.pdf).

⁽²⁾ ESMA korduvad küsimused seoses jaainvestoritele hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkimisega MiFID-i raames (ESMA35-36-794) (ajakohastatud 31. märtsil 2017).

⁽³⁾ 7. veebruari 2014. aasta arvamus keerukaid finantsinstrumente müüvate ühingute MiFID-i tavade kohta (ESMA/2014/146).

- (68) ESMA märgib, et tootejuhtimise nõuded kehtestati liidu õiguses esmakordselt direktiiviga 2014/65/EL. 2. juunil 2017 avaldas ESMA „Suunised MiFID 2 tootejuhtimise nõuete kohta“, ⁽¹⁾ milles antakse tootjatele ja arendajatele suuniseid sihtturu hindamiseks.
- (69) Tootejuhtimise nõuete eesmärk on kitsendada klientide tüüpi (st sihtturgu), kelle jaoks võiksid finantsinstrumentid olla asjakohased ja kellele tuleks neid seega levitada. Võttes arvesse binaaroptsioonide omadusi (kahjumite kõrge määr, negatiivne oodatav tulu, lepingute lühike tähtaeg, hinnastamise struktuuride keerukus ja üldiselt mõistlike investeerimiseesmärkide puudumine), on riiklikud pädevad asutused ja ESMA seisukohal, et selles osas ei ole võimalik kindlaks määrata ühtegi positiivset jaemüügi sihtturgu. Mitmed ühingud turundavad binaaroptsioone massiturule ka pärast direktiivi 2014/65/EL ja tootejuhtimise nõuete rakendamist.
- (70) Hoolimata nende regulatiivsete nõuete olemasolust näitavad tõendid, et jaekliendid kaotavad endiselt ja ka tulevikus raha binaaroptsioonidele. Seega on käesolev meede vajalik selle ohu maandamiseks.

4. PÄDEVAD ASUTUSED EI OLE RAKENDANUD SELLE OHU KÕRVALDAMISEKS MEETMEID, VÕI MEETMED, MIDA ON RAKENDATUD, EI MAANDA SEDA OHTU PIISAVALT (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 2 PUNKT c)

- (71) Üks tingimustest, miks ESMA otsustas käesolevas otsuses sisalduva piirangu vastu võtta, on asjaolu, et pädevad asutused ei ole rakendanud selle ohu kõrvaldamiseks meetmeid, või meetmed, mida on rakendatud, ei maanda seda ohtu piisavalt.
- (72) Käesolevas otsuses kirjeldatud probleemid seoses investorite kaitsega on tinginud selle, et osad riiklikud pädevad asutused on konsulteerinud või võtnud riiklikke meetmeid jaeklientidele binaaroptsioonide turundamise, levitamise või müügi piiramise osas:
- i) Belgia riiklik pädev asutus finantsteenuste ja turujärelevalveasutus (BE-FSMA) on alates 2016. aasta augustist keelustanud teatavate börsiväliste tuletislepingute (sealhulgas binaaroptsioonide) turundamise jaeklientidele. Lisaks on FSMA keelustanud mitmed agressiivsed või sobimatud levitamistehnikad, näiteks ootamatud telefonikõned väliste kõnekeskuste kaudu, tasude maksmise sobimatud vormid ning fiktiivsed kingitused või boonused ⁽²⁾;
 - ii) alates 2016. aasta detsembrist on Prantsusmaa õiguse kohaselt investeerimisteenuste pakkujatel keelatud üksikisikutele binaarlepinguid käsitlevate reklaamteadete saatmine ⁽³⁾;
 - iii) Hispaanias nõuab Hispaania riiklik pädev asutus Comisión Nacional del Mercado de Valores (ES-CNMV) alates 2017. aasta märtsist Hispaanias asutatud ühingutelt, kes turundavad jaeklientidele rohkem kui kümnekordse finantsvõimendusega hinnavahelepinguid või hetkelepinguid või binaaroptsioone, selliste klientide selgesõnalist teavitamist, et ES-CNMV on seisukohal, et nende toodete keerukuse ja riskitaseme tõttu ei ole nende soetamine jaeklientide jaoks sobiv. Nendelt ühingutelt nõutakse ka tagamist, et kliente teavitatakse kuludest, mida neil võib tekkida, kui nad otsustavad sulgeda oma positsiooni selliste toodete ostmisel, ning hinnavahelepingute ja hetkelepingute toodete puhul hoiatatakse neid, et finantsvõimenduse tõttu võib kahjum olla suurem, kui algselt asjaomase toote ostmiseks makstud summa. Lisaks peavad nad kliendilt saama käsitsi kirjutatud või salvestatud suulise kinnituse, mis võimaldab neil tõestada, et klient on teadlik, et toode, mida nad hakkavad soetama, on eriti keerukas ning et ES-CNMV on seisukohal, et see ei ole jaekliendi jaoks sobiv. Lisaks peavad reklaammaterjalid, mida üksused, kellele kohaldatakse CNMV meedet, kasutavad nende toodete reklaamimiseks, sisaldama alati hoiatust nendest toodetest arusaamise keerukuse ning asjaolu kohta, et ES-CNMV on seisukohal, et need tooted ei ole nende keerukuse ja riskitaseme tõttu jaeklientide jaoks sobivad. Lisaks palus ES-CNMV CY-CySECil ja UK-FCAil teavitada binaaroptsioonide pakkujaid nendest nõuetest, julgustades Hispaanias teenuseid pakkuvaid pakkujaid kuvama samasugust hoiatust ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ ESMA 2. juuni 2017. aasta suunised MiFID 2 tootejuhtimise nõuete kohta (ESMA35-43-620)

⁽²⁾ Finantsteenuste ja turujärelevalveasutuse määrus, mis käsitleb teatavate tuletisfinantsinstrumentide levitamist klientidele.

⁽³⁾ 9. detsembri 2016. aasta seaduse nr 2016-1691, mis käsitleb läbipaistvust, korruptsioonivastast võitlust ja majanduselu moderniseerimist, artikkel 72.

⁽⁴⁾ Kavandatud meetmed avaldati ES-CNMV teatises „Meetmed jaeinvestoritele hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete turundamise kohta“ 21. märtsil 2017.

- iv) Itaalias andis IT-CONSOB 2017. aasta veebruaris välja eriteatise, et hoiatada Itaalia jaekliente binaaroptsioonidega seotud riskide eest;
 - v) 2018. aasta veebruaris andis Portugali riiklik pädev asutus Comissão do Mercado de Valores Mobiliários (PT-CMVM) välja ringkirja, milles seisis, et investeerimisühingud peavad hoiduma krüptorahaga seotud tuletisinstrumentidega seotud kauplemisteenuste pakkumisest, kui nad ei ole suutelised täitma kõiki klientidele toodete omaduste kohta teabe andmise kohustusi;
 - vi) 10. mail 2017 andis Kreeka riiklik pädev asutus Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (EL-HCMC) välja ringkirja elektrooniliste kauplemisplatvormide kaudu investeerimisteenuste pakkumise kohta börsiväliste tuletisinstrumentide (sealhulgas hetkelepingud, hinnaahelepingud ja binaaroptsioonid) valdkonnas ⁽¹⁾;
 - vii) Tšehhi Vabariigis andis Tšehhi riiklik pädev asutus riigi keskpank (CZ-CNB) 2015. aasta oktoobris välja avalduse, milles hoiatatakse jaeinvestoreid binaaroptsioonidega seotud riskide eest;
 - viii) Madalmaades algatas Madalmaade riiklik pädev asutus Autoriteit Financiële Markten (NL-AFM) 2017. aasta veebruaris konsultatsioonidokumendi, milles tehakse ettepanek kehtestada teatavatele toodetele reklaamikeeld, sealhulgas binaaroptsioonidele;
 - ix) Küprosel andis CY-CySEC 2017. aasta veebruaris välja konsultatsioonidokumendi, milles tehakse ettepanek keelata binaaroptsioonide levitamine ja nendega kauplemine nende praegusel kujul, kuna lõplikul tootel on börsil kaubeldavate tuletisinstrumentide omadused ⁽²⁾;
 - x) 2016. aasta detsembris konsulteeris UK-FCA binaaroptsioonide nende reguleerimisalasse üle viimise ootuses (alates 3. jaanuarist 2018) varajaste poliitiliste kaalutluste osas binaaroptsioone käsitlevate ärieeskirjade võimalikuks paremaks juhtimiseks, sealhulgas toodetesse sekkumise volituste kasutamise osas, et muuta binaaroptsioonide konkreetseid toote omadusi või panna piirangud jaeinvestoritele nende toodete müügile ja turundamisele. UK-FCA andis ka 14. novembril 2017 välja tarbijatele suunatud hoiatuse binaaroptsioonidesse investeerimise riskide kohta, ⁽³⁾ ja
 - xi) Austria riiklik pädev asutus AT-FMA andis 2016. aasta detsembris välja hoiatuse hinnaahelepingute, ülerullitavate hetkelepingute ja binaaroptsioonidega seotud riskide kohta.
- (73) Lisaks sellele avaldas Norra riiklik pädev asutus Finanstilsynet (NO-Finanstilsynet) 26. veebruaril 2018 konsultatsioonidokumendi, milles tehakse ettepanek keelata binaaroptsioonide turundamine, levitamine või müük jaeklientidele; selle ettepaneku tegi ESMA tõendite esitamise kutses. Konsulteerimine toimub 26. veebruarist 2018 kuni 26. märtsini 2018 ⁽⁴⁾.
- (74) Need riiklikud meetmed võivad eraldivõetuna maandada teatavaid probleeme, kuid need ei ole piisavad, et maandada käesolevas otsuses kirjeldatud märkimisväärsed probleemid seoses investorite kaitsega piiriülesel tasandil. Vastavalt käesolevas otsuses tõendatule turundatakse, levitatakse või müüakse binaaroptsioone kõige sagedamini internetipõhistel kauplemiskontodel ja piiriülestel alustel ⁽⁵⁾. Riiklik keeld võib seega olla ebapiisav jaeklientide kaitsmiseks liikmesriigis, mis ei ole liikmesriik, milles nimetatud meede võeti, kui binaaroptsioonide pakkujad tegutsevad nendes muudes liikmesriikides, nagu seda sageli juhtub ⁽⁶⁾.
- (75) Eelkirjeldatu valguses ja et riiklikud meetmed kehtiksid jaeklientidele kogu ELis, on vaja, et kõikide liikmesriikide riiklikud pädevad asutused võtaksid meetmeid, mille eesmärk on kehtestada käesolevas otsuses sätestatud ühtne investorite kaitse minimaalne tase võimalikult lühikese aja jooksul. Kuna seda ei ole toimunud ning võttes arvesse tuvastatud investorite kaitsega seotud probleemide käsitlemise kiireloomulisust, on ESMA seisukohal, et ta peab kasutama oma ajutisi toodetesse sekkumise volitusi. Praegune killustunud raamistik ei paku jaeklientidele ELis samadesse keerukatesse toodetesse investeerimisel (mõnikord samadelt pakkujalt) mingit kaitset või pakub erineval tasemel kaitset.

⁽¹⁾ EL-HCMC ringkiri nr 56/10.5.2017.

⁽²⁾ Kättesaadav aadressil: <https://www.cysec.gov.cy/CMSPages/GetFile.aspx?guid=ebf53e28-2bb7-4494-bb3a-4cced2e3c8ba>.

⁽³⁾ UK-FCA „Tarbijatele suunatud hoiatuse binaaroptsioonidesse investeerimise riskide kohta“, 14. november 2017. Kättesaadav aadressil: <https://www.fca.org.uk/news/news-stories/consumer-warning-about-risks-investing-binary-options>.

⁽⁴⁾ Kättesaadav aadressil: <https://www.finanstilsynet.no/contentassets/455795d40fe4445f88a3b71b35079c94/horingsnotat-produktintervensjon.pdf>.

⁽⁵⁾ Näiteks UK-FCA, IT-CONSOB, ES-CNMV, BE-FSMA, FR-AMF, DE-BaFin, DK-Finanstilsynet, LU-CSSF, NL-AFM.

⁽⁶⁾ Vt põhjenduse 34 punkt vi.

- (76) Võttes arvesse investorite kaitsega seotud probleemide olulisust ja püsivust, nende tegevuste piiriülest olemust, asjaolu, et need mõjutavad rohkem kui ühte riiki, ning tõendeid, et binaaroptsioonide levitamise laienemine uutesse jurisdiktsioonidesse põhjustab sarnaste investorite kaitsega seotud probleemide käsitlemiseks üha suuremas koguses erinevate riiklike meetmete kasutusele võtmist, on kogu ELi hõlmavad meetmed vajalikud terves ELis kaitse ühtse minimaalse taseme tagamiseks.
- (77) Lisaks ei suudaks investorite kaitse probleeme maandada ka see, kui riiklikud pädevad asutused kasutaksid järelevalvevolitusi direktiivi 2014/65/EL artikli 69 kohaselt, näiteks selle lõike 2 punkti f (kutsetegevuse ajutine keelustamine) või punkti t kohaselt (turundamise või müügi peatamine toodete heakskiitmise korra nõuete täitmata jätmise korral). Tootesse sekkumise meetet kohaldatakse tootele või selle tootega seotud tegevusele ning seega kohaldatakse seda pigem kõikidele sellist toodet või tegevust pakkuvatele investeerimisühingutele kui et ühele konkreetsele nõuete täitmata jätmisele üksiku investeerimisühingu poolt.
- (78) ELi tasemel jaeklientidele binaaroptsioonide pakkumisest tulenevaid riske maandades on sekkumismeede tõhusam kui riiklikud pädevad asutused, kes üritavad võtta meetmeid iga ühingu vastu eraldi. Vastavalt eelmärgitule näitavad tõendid, et see on kogu turgu hõlmav probleem, kuna see ei ole piiratud konkreetsete pakkujate eripäradega, ning et peamised riskid on sellele tootele ja pakkujate ärimudelile loomuosad. Tegelikud probleemid seisnevad selles, et jaeklientidele binaaroptsioonide levitamine ei võimalda pakkujal tegutseda klientide parimates huvides või ei võimalda tal anda õiglast, selget ja mitteeksitavat teavet. Sellisel kujul ei võimalda erinevad üksikud järelevalvemeetmed tagada koheselt jaeklientidele edasise kahju põhjustamise vältimist ning need ei paku piisavat alternatiivi ESMA sekkumisvolituste kasutamisele. Binaaroptsioonide levitamise piiriülene olemus, asjaolu, et need mõjutavad rohkem kui ühte liikmesriiki, binaaroptsioonide levitamise laienemine uutesse jurisdiktsioonidesse ning sarnaste investorite kaitsega seotud probleemide käsitlemiseks võetavate erinevate riiklike meetmete laialdane levik (mis võivad omakorda aidata kaasa õigusliku arbitraaži riskile) viivad järelduseni, et kogu ELis ühtse kaitse taseme tagamiseks on vaja võtta tervet ELi hõlmavaid meetmeid.

5. ESMA MEETMEGA KÄSITLETAKSE TUVASTATUD MÄRKIMISVÄÄRSET PROBLEEMI SEoses INVESTORITE KAITSEGA JA SEE EI AVALDA FINANTSTURGUDE TÕHUSUSELE VÕI INVESTORITELE KAHJUSTAVAT MÕJU, MIS ON VÕRREldES MEETME KASULIKKUSEGA EBAPROPORTSIONAALNE (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 2 PUNKT a JA LÕIKE 3 PUNKT a)

- (79) Võttes arvesse tuvastatud investorite kaitse probleemide ulatust ja olemust, on ESMA seisukohal, et binaaroptsioonide jaeklientidele turundamise, levitamise või müügi ajutine keelustamine on vajalik ja proportsionaalne. See keeld maandab seda probleemi, pakkudes ELis binaaroptsioonidega kauplevatele jaeklientidele asjakohasel ja ühtsel tasemel kaitset. See ei avalda finantsturgude tõhususele või investoritele kahjustavat mõju, mis on võrreldes meetme kasulikkusega ebaproportsionaalne.
- (80) Selleks, et hinnata, kuidas ja millises ulatuses kujutavad binaaroptsioonid riski investorite kaitsele, analüüsis ESMA investorite tulude jaotumist ⁽¹⁾. Selle analüüsi käigus tuvastati kaks olulist tunnust ⁽²⁾. Esimene oluline tunnus on see, et binaaroptsioonidega on seotud riski kõrge tase: binaaroptsioonide üldine tunnus seisneb selles, et investor võib kaotada kogu investeeritud summa.
- (81) Teine tunnus, st toote negatiivne oodatav tulu, on antud kontekstis oluline kahjuliku mõju allikas ja see kehtib kõikide binaaroptsioonide puhul. Erinevalt finantsinvesteeringutest on need lepingud tavaliselt väga lühikese tähtajaga ja need ei paku alusvara väärtuse kasvus osalemist. Erinevalt traditsioonilistest optsioonidest, mida kasutatakse sageli riskimaandamise eesmärkidel, pakuvad binaaroptsioonid fikseeritud väljamakset mingi konkreetse sündmuse esinemise korral. Seevastu tüüpilise optsiooni väljamakse sõltub alusvara hinna muutumisest, kui optsioon on „rahas optsioon“ (st väljamaksed on erinevad). See nendele toodetele loomuosane tunnus piirab selle toote väärtust riskimaandamise vahendina, samas kui muud tüüpi optsioone on kasutatud vara hinna silumiseks või piiramiseks, millega ühingul või investoril on otsene kokkupuude.
- (82) Lisaks võimaldab binaaroptsioonide tüüpiliselt lühike tähtaeg investoril teha üksteise järel palju kauplemistehinguid. Negatiivse oodatava tuluga kombineeritult annab see tulemuseks seda suurema tõenäosuse, et investor kaotab raha kumulatiivselt, mida rohkem kauplemistehinguid ta teeb. See on korduva negatiivse oodatava tuluga kauplemise statistiline omadus.

⁽¹⁾ Vt ESMA „Product Intervention Analysis: Measure on Binary Options“ („Toodetesse sekkumise analüüs: binaaroptsioone käsitlev meede“), 2018.

⁽²⁾ *Ibidem*.

- (83) Mis veelgi olulisem, see negatiivne oodatav tulu on üldiselt pakujate ärimudeli olemuslik osa, kuna see on tavaliselt nende oodatava kasumi allikas. Binaaroptsioon kohustab binaaroptsioonide pakkuja maksma investorile fikseeritud summa mingi konkreetse sündmuse toimumise korral, seega selleks, et pakkuja saaks oodatud kasumit, peab investor kandma oodatud kahjumit. Lisaks on võimalik, et pakkujad rakendavad lisakulusid.
- (84) Konkreetset binaaroptsioonide puhul, mida pakutakse pideva kaheasuunalise hinnastamisega, kuna pakkujal on vaja pakkuja hinnastamist, mis võimaldab tal saada oodatud kasumit, ei ole sellise hinnastamise pakumise korral võimalik parandada investorite oodatavaid tulusid. Juhul kui investorid väljuvad positsioonidelt enne aegumist, siis on nende oodatav tulu madalam kui siis, kui nad hoiaksid positsiooni aegumiseni. Selle lisanduva oodatava kahjumi ulatus on pakujate ja juhtumite lõikes erinev, kuid kaheasuunalise hinnastamisega määratud investorite oodatav väärtus peab tüüpiliselt olema negatiivne, nii nagu toote esialgne hind määrab investorite jaoks negatiivse oodatava tulu.
- (85) See kombineeritud mõju ilmestab binaaroptsioonide negatiivsetest oodatavatest tuludest tingitud olemuslikku elementi: kui jaeklient teeb väga suurel arvul investeringuid või kui väga paljud investorid teevad igaks ühe investeringu, siis on kasumi teenimise tõenäosus üldiselt väga madal.
- (86) Binaaroptsioonide tulude jaotumise analüüs on vastavuses riiklikelt pädevatelt asutustelt saadud andmetega, milles rõhutatakse nende väga kõrget riskitaset jaeklientide jaoks, kus nad võivad kaotada olulise osa investeringust (sageli kogu investeringu) ja saada negatiivset oodatavat tulu. Need tunnused on kombineeritud ka binaaroptsioonide üldise keerukuse ja toote tunnustega seotud läbipaistvuse puudumise, kehva turundamise ja levitamise tavade ning loomumomente huvi konfliktidega. Seda ei kompenseerita ühegi vastava kasuliku tunnusega. Üheskoos moodustavad need tunnused praegustele ja potentsiaalsetele jaeklientidele olulise kahjuliku mõju allika.
- (87) Peamine põhjus, miks finantssektor on äärmiselt reguleeritud, on asjaolu, et see teenib olulisi üldiseid huve ja eesmärgi. Antud kontekstis pööratakse erilist tähelepanu jaeklientide kaitsele. Investeeringuturundamise, levitamise või müügi eelduseks on see, et toode on suuteline vähemalt potentsiaalselt teenima neid üldiseid huve ja eesmärgi ning ei sea ebaproportsionaalsel viisil ohtu investorite kaitse minimaalse taseme tagamise vajadust.
- (88) ESMA on jõudnud selles valdkonnas oma mittesiduvate vahendite tõhususe piirini. Antud kontekstis, eelkõige seoses tootejuhtimisega, on ESMA ka kinnitanud, et tootejuhtimise põhimõtted on juba ELi finantsteenuste järelevalvekultuuri osa. 2013. aasta novembris avaldasid Euroopa järelevalveasutused (ESA) ühis seisukohad tootjapoolse tootmisprotsessi järelevalve ja juhtimis põhimõtete kohta, milles on esitatud finantsinstrumentide järelevalve- ja juhtimisprotsessidele kohaldatavad kõrgetasemelised põhimõtted ⁽¹⁾. 2014. aasta veebruaris avaldas ESMA arvamuse teemal „Keerukaid tooteid müüvate ühingute MiFID-i tavade“ ⁽²⁾ ja 2014. aasta märtsis avaldas ESMA arvamuse teemal „Struktureeritud jaetooted – tootejuhtimise korraldamise head tavade“ ⁽³⁾. Lisaks kehtivad Ühendkuningriigis alates 2007. aasta märtsist suunised, milles on sätestatud tootejuhtimise põhimõtted ⁽⁴⁾.
- (89) Hoolimata nendest järelevalvepõhimõtetest ja käesolevas otsuses kirjeldatud regulatiivsetest nõuetest on jaeklientidele kahju põhjustamine seoses binaaroptsioonide turundamise, levitamise või müügiga viimastel aastatel suurenenud.
- (90) Seetõttu on ESMA seisukohal, et sekkumismeetmed, mida võetakse jaeklientidele igat tüüpi binaaroptsioonide turundamise, levitamise või müügi keelustamiseks (olenemata sellest, kas nendega kaubeldakse kauplemiskohas või mitte), on asjakohased investorite kaitsega seotud riskide maandamiseks. Siinkohal tuleks mainida, et jaeklientidel on võimalik soetada sarnaseid tooteid hasartmängude raames, kus need tooted on lubatud vastavalt kohastele asjaomastele õigusaktidele.

⁽¹⁾ Ühis seisukoht tootjapoolse tootmisprotsessi järelevalve ja juhtimis põhimõtete kohta (JC-2013-77).

⁽²⁾ 7. veebruari 2014. aasta arvamus keerukaid finantstooteid müüvate ühingute MiFID-i tavade kohta (ESMA/2014/146). Kõnealune arvamus sisaldab konkreetseid viiteid hinnavahelepingutele ja binaaroptsioonidele.

⁽³⁾ 27. märtsi 2014. aasta arvamus „Struktureeritud jaetooted – tootejuhtimise korraldamise head tavade“ (ESMA/2014/332).

⁽⁴⁾ „Pakujate ja turustajate kohustused tarbijate õiglaseks kohtlemiseks“. Kättesaadav aadressil: https://www.handbook.fca.org.uk/handbook/document/RPPD_FCA_20130401.pdf. Kõnealune juhend on seotud Ühendkuningriigi ettevõtetele kohaldatavate põhimõtete (PRIN). Kättesaadav aadressil: https://www.handbook.fca.org.uk/handbook/document/rppd/RPPD_Full_20180103.pdf.

- (91) Kaaluti ka väiksemate piirangutega meetmete kasutamist, näiteks kohustust müüa ja levitada neid tooteid nõustamisteenuste kaudu. Kuid neile omaste tunnuste tõttu ei ole need tooted jaeklientidele sobivad. Seega tingiks sellise meetme kasutamine vajaduse juhtumipõhise hindamise järele, mis oleks koormav nii pakujatele kui riiklikele pädevatele asutustele, mille tulemus ei tohiks nende toodete tunnuste tõttu olla kuigivõrd erinev käesolevas otsuses pakutud meetmete abil saadavatest tulemustest. Veel üks kaalutud meede on binaaroptsiioonidele minimaalse tähtaja kehtestamine. Kuid sellise meetme tulemusel ei muutu selle tootega seotud põhiprobleemid. Eelkõige tähendab selle toote hinnastamise struktuur seda, et keskmiselt kogevad investorid negatiivseid oodatavaid tulusid, saamata ühtegi selget kompenseerivat kasu (näiteks riskimaandamise funktsiooni, mida täidavad traditsioonilised optsiioonid).
- (92) ESMA kaalus ka rangemate meetmete, näiteks binaaroptsiioonide turundamise, levitamise või müügi keelu mittejaeklientidele laiendamise otstarbekust. Praeguses faasis ei ole tõendeid, et mittejaekliendid oleksid nende toodetega tegelevate investeerimisühingute sihtrühm. Seega jäävad binaaroptsiioonid kättesaadavaks klientidele, kes klassifitseeruvad kutselisteks klientideks ja kõlblikeks osapoolteks, kes on igal juhul suutelised finantstoodete tehnilisi tunnuseid paremini hindama. Sellesse klientide rühma kuuluvad ka need jaekliendid, kellel on piisavalt teadmisi ja kogemusi, et taotleda soovi korral kutselisteks klientideks klassifitseerimist.
- (93) ESMA on teadlik, et pakujad seisavad silmitsi potentsiaalsete rahaliste tagajärgede ja kuludega, mis tulenevad nende äri koondamisest ja klientide suunamisest muudele finantsinstrumentidele ja -toodetele.
- (94) Kuid ESMA on seisukohal, et tuvastatud investorite kaitsega seotud probleemi maandamisest saadavad järgmised kasud kaaluvad üles nende meetmete võimalikud negatiivsed mõjud:
- i) ebasobivate toodete müügi ja sellega seotud finantstagajärgede vähendamine, mis on väga kasulik jaeklientidele ja finantsturgudele tervikuna;
 - ii) erinevate üksuste ja jurisdiktsioonide lõikes õigusliku või järelevalvealase arbitraažiga seotud riskide vähendamine;
 - iii) jaeklientide usalduse taastamine finantsturgude suhtes.
- (95) ESMA meede hakkab kehtima üks kuu pärast käesoleva otsuse Euroopa Liidu Teatajas (ELT) avaldamist. Sellega kaasneb ühekuuline etteteatamisperiood pärast ametlikku avaldamist, mille eesmärk on tasakaalustada jaeklientide huve, vähendades koheselt praegusest binaaroptsiioonidega kauplemisest tulenevat kahjulikku mõju, ning vajadus anda asjaomastele turuosalistele piisavalt aega, et nad saaksid oma ärimudeleid nõuetekohasel viisil korraldada ja muuta.

6. MEETMED EI PÕHJUSTA ÕIGUSLIKU ARBITRAAŽI RISKI (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 3 PUNKT b)

- (96) Võttes arvesse tuvastatud riskide olemust, mõjutatud investorite arvu ja tüüpi ning mitmete liikmesriikide kavandatud riiklike meetmeid, tagab ESMA meede ühtse minimaalse lähenemisviisi kogu ELis. ESMA kaalus ka riski, et praegu binaaroptsiioone pakuvad pakujad võivad üritada pakkuda võrreldavate tunnustega tooteid. ESMA ja riiklikud pädevad asutused hakkavad tähelepanelikult jälgima, kas sellised uued tekkivad levitamise trendid põhjustavad jaeklientidele sarnaseid kahjulikke tagajärgi ning kas binaaroptsiioonide pakujad üritavad nendest sekkumismeetmetest kõrvale hoida, ning vajaduse korral tegutsevad nad vastavalt.
- (97) Lisaks kohaldatakse ESMA ajutisi sekkumismeetmeid kõikidele binaaroptsiioonide pakujatele ja mis tahes muudele isikutele, kes teadlikult ja tahtlikult aitavad kaasa määruse (EL) nr 600/2014 reguleerimisalasse kuuluvate meetmete rikkumisele. Kuigi kõnealuse määruse artikli 40 reguleerimisalasse kuuluvate üksuste ulatust seoses investeerimisfondide valitsejatega tuleb lõpuks käsitleda seadusandlikul tasandil, et parandada õiguskindlust⁽¹⁾, on ESMA kaalunud õigusliku arbitraaži ulatust. ESMA on kindlaks teinud, et eeltõendatud investoritele tekitatava kahju valguses on pakutud meetmetel piisavalt lai kohaldamisala ning seega peaksid need olema suutelised maandama binaaroptsiioonide turundamisest, levitamisest või müügist tulenevaid investorite kaitse probleeme.

⁽¹⁾ ESMA rõhutas õigusliku arbitraaži riski oma 12. jaanuari 2017. aasta arvamuses „Investeerimisfondide valitsejate MiFIRi sekkumisevõimet kohaldamisalast välja jätmise mõjud“ (ESMA50-1215332076-23), milles ESMA väljendas oma muret seoses õigusliku arbitraaži riski tulevaste sekkumismeetmete tõhususe võimaliku vähenemisega, mis tuleneb asjaomaste meetmete kohaldamisalast teatavate üksuste välja jätmisest (eurofondi valitsejad ja alternatiivsete investeerimisfondide valitsejad). Komisjon on esitanud muudatusettepanekuid, et parandada selles küsimuses õiguskindlust määruse (EL) nr 600/2014 (COM(2017)536/948972) muutmise teel.

7. KONSULTEERIMINE JA TEAVITAMINE (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 3 PUNKT c JA LÕIGE 4)

- (98) Kuna kavandatud meede võib olla piiratud ulatuses seotud põllumajandustoorme tuletisinstrumentidega, konsulteeris ESMA ametiasutustega, kes vastutavad põllumajandustoodete turgude järelevalve, halduse ja reguleerimise eest nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 ⁽¹⁾ alusel. ESMA sai vastused järgmistelt asutustelt: Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft (Saksamaa), põllumajandusministeerium (Läti) ja põllumajandus- ja metsandusministeerium (Soome). Need vastanud ei esitanud kavandatud meetmete vastuvõtmise osas mingeid vastuväiteid.
- (99) ESMA on riiklikke pädevaid asutusi käesolevast otsuse ettepanekust teavitanud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Binaaroptsioonide ajutine keelustamine seoses jaeklientidega

1. Binaaroptsioonide jaeklientidele turundamine, levitamine või müük on keelatud.
2. Lõike 1 eesmärkidel on binaaroptsioon olenemata sellest, kas sellega kaubeldakse kauplemiskohas või mitte, tuletisinstrument, mis vastab järgmistele tingimustele:
 - a) seda peab arveldama rahas või seda võib arveldada rahas ühe poole valikul muul juhul kui kohustuste täitmatajätmise või muu lõpetamisega seotud sündmuse tõttu;
 - b) see võimaldab väljamaksete tegemist üksnes selle sulgumisel või aegumisel;
 - c) selle väljamaksed on piiratud järgmisega:
 - i) eelnevalt kindlaksmääratud fikseeritud summa või nullsumma, kui tuletisinstrumenti alusvara vastab ühele või mitmele eelnevalt kindlaksmääratud tingimusele, ja
 - ii) eelnevalt kindlaksmääratud fikseeritud summa või nullsumma, kui tuletisinstrumenti alusvara ei vasta ühele või mitmele eelnevalt kindlaksmääratud tingimusele.

Artikkel 2

Kõrvalehoidmise tegevuses osalemise keeld

Keelatud on teadlikult või tahtlikult osalemine tegevustes, mille eesmärk või tulemus on artiklis 1 sätestatud nõuetest kõrvale hoidmine, sealhulgas binaaroptsioonide pakkuja asendajana tegutsemine.

Artikkel 3

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamist.
2. Käesolev otsus kehtib kolm kuud alates 2. juulist 2018.

Pariis, 22. mai 2018

Järelevalvenõukogu nimel

esimees

Steven MAIJOOR

⁽¹⁾ Nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT L 299, 16.11.2007, lk 1).

EUROOPA VÄÄRTPABERITURUJÄRELEVALVE OTSUS (EL) 2018/796,**22. mai 2018,****hinnavahelepingute ajutise piiramise kohta Euroopa Liidus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 artiklile 40**

EUROOPA VÄÄRTABERITURUJÄRELEVALVE JÄRELEVALVENÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut;

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrust (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ, ⁽¹⁾ eelkõige selle artikli 9 lõiget 5, artikli 43 lõiget 2 ja artikli 44 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrust (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012, ⁽²⁾ eriti selle artiklit 40,

võttes arvesse komisjoni 18. mai 2016. aasta delegeeritud määrust (EL) 2017/567, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 600/2014 seoses mõistete, läbipaistvuse, portfelli tihendamise ning toodetesse sekkumise ja positsioonide juhtimise järelevalvemeetmetega, ⁽³⁾ eriti selle artiklit 19,

ning arvestades järgmist:

1. SISSEJUHATUS

- (1) Viimastel aastatel on Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) ja mitmete riikide pädevad asutused täheldanud kogu liidus jaeklientidele suunatud hinnavahelepingute turunduse, leviku ja müügi kiiret kasvu. Hinnavahelepingud on olemuslikult riskantsed ja keerukad tooted, millega tihti kaubeldakse spekulatiivselt. ESMA ja riikide pädevad asutused on täheldanud, et nende jaeklientidele pakkumist iseloomustavad üha enam agressiivsed turundusvõtted ning läbipaistva teabe puudumine, mistõttu jaeklientidel pole võimalik aru saada nende toodetega kaasnevatest riskidest. ESMA ja riikide pädevad asutused on väljendanud suurt muret, et üha enam jaekliente kaupleb nimetatud toodetega ja kaotab raha. Muretsemiseks annavad alust ka kõikjalt EList laekunud arvukad kaebused jaeklientidelt, kes on hinnavahelepingutega kauplemisel kandnud olulist kahju.
- (2) Need olulised investorite kaitsega seotud mured on ärgitanud ESMA võtma mitmeid mittesiduvaid meetmeid. Alates 2015. aasta juunist on ESMA koordineerinud ühisrühma tööd, mis tegeleb mitmete probleemidega seoses Kuprosl asuvate teenuseosutajatega, kes pakuvad hinnavahelepinguid, binaaroptioone ja muid spekulatiivseid tooteid piiriüleselt kogu liidu jaeklientidele ⁽⁴⁾. Lisaks sellele on ESMA alates 2015. aasta juulist koordineerinud ESMA ja riikide pädevate asutuste rakkerühma, mille töö eesmärk on jälgida hinnavahelepingute ja binaaroptioonide pakkumist suuremahulisel jaeturul ning toetada liidus selle valdkonna ühetaolist järelevalvekäsitlust. ESMA on hinnavahelepingute jaeklientidele pakkumise järelevalve ühtlustamist liidus edendanud ka arvamuse ⁽⁵⁾ avaldamise ning mitmete küsimuste ja vastustega ⁽⁶⁾ vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 29. Peale selle

⁽¹⁾ ELT L 331, 15.12.2010, lk 84.

⁽²⁾ ELT L 173, 12.6.2014, lk 84.

⁽³⁾ ELT L 87, 31.3.2017, lk 90.

⁽⁴⁾ Ühisrühma kuuluvad Kuprose pädeva asutuse Cyprus Securities and Exchange Commissioni (CY-CySEC) esindaja ning esindajad kaheksa riigi pädevatest asutustest, kelle jurisdiktsioonides on Kuprosl asuvate teenusepakkujate teenused kahju tekitanud. Ühisrühma töö tulemuseks oli tegevuskava, mille CY-CySEC ellu rakendas ja millega muu hulgas laiendati hinnavahelepingute pakkujate uurimist ning korraldati CY-CySECi loa aluse tegutsevate ettevõtjate valimi valdkondlikud läbivaatused.

⁽⁵⁾ Arvamus MIFIDi praktika kohta seoses keerukaid finantstooted müüvate ettevõtjatega (ESMA/2014/146).

⁽⁶⁾ Küsimused ja vastused seoses hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkumisega jaeklientidele MIFIDi alusel (ESMA-35-36-794). Küsimusi ja vastuseid ajakohastati viimati 31. märtsil 2017.

on ESMA avaldanud hoiatused, ⁽¹⁾ milles juhtis muu hulgas tähelepanu oma muredele seoses hinnavahelepingute ja binaaroptsioonide kontrollimatu pakkumisega jaeklientidele. Ehkki neil meetmetel on olnud teatav positiivne mõju, ⁽²⁾ leiab ESMA, et investorite kaitsega seotud olulised probleemid pole lahenenud.

- (3) 18. jaanuaril 2018 avaldas Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kutse esitada tõendeid võimalike toodetesse sekkumise meetmete jaoks seoses hinnavahelepingute ja binaaroptsioonide turundamise, levitamise ja müügiga jaeklientidele ⁽³⁾ („tõendite esitamise kutse“). See tõendite esitamise kutse kehtis 5. veebruarini 2018. ESMA sai tõendite esitamise kutsele ligi 18 500 ⁽⁴⁾ vastust. 82 vastust laekusid hinnavahelepingute ja/või binaaroptsioonide alal tegutsevatelt teenusepakkujatelt, ettevõtlusorganisatsioonidelt, börsidelt ja maakleritelt, 10 tarbijate esindajatelt ja ülejäänud üksikisikutelt. Valdava enamuse üksikisikute vastustest aitasid korraldada ja vahendasid hinnavahelepingute ja/või binaaroptsioonide pakkujad. Tõendite esitamise kutse näitas, et esimese kategooria vastajad ja eelkõige toodete pakkujad on üldiselt mures kavandatavate meetmetega kaasneda võiva tulude vähenemise ning meetmete rakendamise seotud kulude pärast. Lisaks sellele väljendasid paljud üksikisikutest vastajad muret, et kavandatavad võimenduspiirangud on liiga madalad.
- (4) ESMA on nimetatud muresid nõuetekohaselt kaalunud. Pärast nende võrdlemist tuvastatud olulise investorite kaitse probleemiga, mida taas kord kinnitasid ka tarbijate esindajatelt ja üksikisikutelt laekunud toetusavaldused kavandatavatele meetmetele ning üleskutsed veelgi rangemate meetmete võtmiseks, leiab ESMA siiski, et on vaja kehtestada hinnavahelepingute jaeklientidele turundamise, levitamise ja müügi ajutine piirang vastavalt määruse (EL) nr 600/2014 artiklile 40.
- (5) Määruse (EL) nr 600/2014 artikli 40 alusel võetav meede tuleb sobiva intervalliga ja vähemalt iga kolme kuu järel läbi vaadata. Meetme läbivaatamise käigus lahendab ESMA võimalikud kõrvalehoidmisviisid. Kui meedet kolme kuu möödumisel ei pikendata, kaotab see kehtivuse.
- (6) Selguse huvides on käesolevas otsuses kasutatud mõisteid samades tähendustes kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/65/EL ⁽⁵⁾ ja määramises (EL) nr 600/2014, sealhulgas tuletisinstrumentide mõistet.
- (7) ESMA ajutine piirang vastab määruse (EL) nr 600/2014 artiklis 40 sätestatud tingimustele allpool kirjeldatud põhjustel.

2. HINNAVAHELEPINGUTE JAETURU KIRJELDUS JA MÄRKIMISVÄÄRNE PROBLEEM SEOTES INVESTORITE KAITSEGA (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 2 PUNKT a)

- (8) Otsus seondub hinnavahelepingutega, mis on rahas arveldatavad tuletislepingud ja mille eesmärk on anda nende omanikule pikk või lühike riskipositsioon alusvara hinna, taseme või väärtuse kõikumisele. Kõnesolevate hinnavahelepingute hulka kuuluvad näiteks spot-kursi muutuste valuutatututooded ja hinnavahekihlveod finantsinstrumentidele. See otsus ei hõlma optsoone, futuure, vahetuslepinguid ja forvardkursilepinguid.
- (9) Mõned tõendite esitamise kutsele vastajad palusid meetme reguleerimisala täiendavalt täpsustada. Mõned vastajad soovitasid ESMA tõendite esitamise kutses esitatud hinnavahelepingute määratluse alt sõnaselgelt välja jätta väärtipaberistatud tuletisinstrumentid, samas kui teised tõstsid esile hinnavahelepingute ja muude investeerimistoodete sarnasusi ja palusid kohaldada samu meetmeid ka neile.

⁽¹⁾ ESMA ja EBA hoiatus investoritele seoses „hinnavahelepingutega“ (CFD), 28. veebruar 2013 (kättesaadav aadressil: <https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/2013-267.pdf>); ESMA hoiatus investoritele seoses keerukatesse toodetesse investeerimise riskidega, 7. veebruar 2014 (kättesaadav aadressil: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/investor_warning_-_complex_products_20140207_-_en_0.pdf); ESMA hoiatus investoritele seoses hinnavahelepingute, binaaroptsioonide ja muude spekulatiivsete toodetega, 25. juuli 2016 (kättesaadav aadressil: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2016-1166_warning_on_cfds_binary_options_and_other_speculative_products_0.pdf).

⁽²⁾ Ühisrühma töö tulemusena on CŸ-CySEC näiteks vastu võtnud mitmeid jõustamismeetmeid, mille eesmärk on parandada hinnavahelepinguid ja muid spekulatiivseid tooteid pakkuvate investeerimisettevõtjate õiguskülekust.

⁽³⁾ Tõendite esitamise kutse võimalike toodetesse sekkumise meetmete jaoks seoses jaeklientidele suunatud hinnavahelepingute ja binaaroptsioonidega (ESMA35-43-904).

⁽⁴⁾ Vastajate arv on nimetatust väiksem, kuna ESMA-le laekus muu hulgas i) mitmeid vastuseid samadelt vastajatelt (näiteks vastati igale kavandatavale hinnavahelepingute piirangule eraldi e-kirjaga) ja ii) korduvaid vastuseid samadelt vastajatelt.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiivi 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

- (10) ESMA kinnitab, et käesoleva otsuse reguleerimisalasse kuuluvad üksnes hinnavahelepingud. Reguleerimisalasse ei kuulu ostutähted ja turbooptsioonid. ESMA tunnustab, et hinnavahelepingute ning ostutähtede ja turbooptsioonide vahel on sarnasusi, kuid mitmetes aspektides on need tooted siiski erinevad. ESMA jälgib hoolikalt, kas kujunevad välja sarnased üleeuroopalised jaeklientidele kahjulikud tagajärjed ning tegutseb vastavalt vajadusele. Muud väärtpaberistatud tuletisinstrumentid peale hinnavahelepingute on hinnavahelepingute määratluse alt sõnaselgelt välja jäetud. Ehkki ESMA-l andmed väärtpaberistatud hinnavahelepingute kohta praegu puuduvad, ei muuda väärtpaberina pakendamine ja kauplemiskohas kaubeldavus hinnavahelepingu põhitunnuseid. Selliste toodete turuletoomise korral kuuluksid need otsuse reguleerimisalasse.
- (11) Hinnavahelepinguid, mis võimaldavad võtta võimendatud riskipositsiooni alusvarade hinna, taseme või väärtuse kõikumise suhtes, on mõnedes jurisdiktsioonides niisklientidele spekulatiivse lühiajalise investeerimistootena pakutud juba mõned aastad. Viimastel aastatel on paljude riikide pädevad asutused aga osutanud probleemile, et hinnavahelepinguid vahendatakse üha rohkem suuremahulisele jaeturule, ehkki tegemist on keerukate toodetega, mis suuremale osale jaeklientidest ei sobi. Mitmete riikide pädevatelt asutustelt saadud teabe alusel on ESMA lisaks tuvastanud, et kõnesolevate toodete puhul pakutakse jaeklientidele üha suuremat võimendust ning klientide kahjumid neisse toodetesse investeerimisest üha kasvavad⁽¹⁾. Neid probleeme suurendavad hinnavahelepinguid turundavate, vahendavate ja müüvate teenusepakkujate agressiivsed turundusvõtted ja lubamatud tavad, näiteks maksepakkumised, rahalised või mitterahalised soodustused või riskide ebapiisav avaldamine.
- (12) Nimetatud probleemid on ilmnunud mitmes jurisdiktsioonis ning mitmete riikide pädevad asutused on tuvastanud, et enamik nende jurisdiktsioonide jaekliente kaupleb üldjuhul kahjumiga⁽²⁾. Riikide pädevad asutused on püüdnud kõnesolevaid probleeme lahendada mitmete meetmetega⁽³⁾. Kuna aga seonduv tegevus on muu hulgas piiriülene, on ESMA ajutine piirang sobivaim ja tõhusaim vahend nende märkimisväärtsete investorite kaitsega seotud probleemide lahendamiseks ja liidus investorite kaitse ühetaolise miinimumtaseme tagamiseks vastavalt määruse (EL) nr 600/2014 artikli 40 tingimustele.
- (13) Määruse (EL) nr 600/2014 artikli 40 lõike 2 punktis a nimetatud tingimuseks on muu hulgas märkimisväärse probleemi olemasolu seoses investorite kaitsega. Et teha kindlaks, kas on olemas märkimisväärne probleem seoses investorite kaitsega, on ESMA hinnanud delegeeritud määruse (EL) 2017/567 artikli 19 lõikes 2 loetletud kriteeriumite ja tegurite kohalduvust. Pärast asjaomaste kriteeriumite ja tegurite arvessevõtmist järeldas ESMA, et investorite kaitsega seotud märkimisväärne probleem on olemas järgmistel põhjustel.

2.1. Hinnavahelepingute keerukuste ja läbipaistvus

- (14) Hinnavahelepingud on keerukad tooted,⁽⁴⁾ millega üldjuhul ei kaubelda kauplemiskohas. Nende toodete hinnastamine, kauplemistingimused ja arveldamine on standardimata, mistõttu jaeklientidel on raske toote tingimustest aru saada. Lisaks nõuavad hinnavahelepingute pakkujad tihti klientidelt nõusolekut, et hinnavahelepingu väärtuse määramiseks kasutatavad võrdlushinnad võivad erineda alusvara kauplemiskohaks oleval asjaomasel turul kehtivast hinnast, mistõttu jaeklientidel on raske kontrollida teenusepakkujalt saadud hindade õigsust.
- (15) Hinnavahelepingutega kauplemise kulud ja tasud on keerukad ega pole jaeklientidele piisavalt läbipaistvad. Eelkõige on jaeklientidel üldjuhul raske mõista või hinnata hinnavahelepingu oodatavat tulusust, võttes seejuures arvesse ka tehingutasude keerukat mõju tulususele. Hinnavahelepingute tehingukulud arvestatakse üldjuhul tehingu kogu nominaalväärtuselt ja investorid peavad seetõttu maksma investeeritud summadega võrreldes kõrgemaid tehingukulusid, kuna kasutatakse suuremat võimendust. Tehingutasud arvatakse üldjuhul maha kliendi

⁽¹⁾ Vt põhjendus 35.

⁽²⁾ Vt põhjendus 35.

⁽³⁾ Vt põhjendused 73 ja 75.

⁽⁴⁾ Hinnavahelepingud ei vasta kriteeriumitele, mis võimaldaksid neid käsitada lihtfinantsinstrumentidena vastavalt direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõikele 4 koos komisjoni 25. aprilli 2016. aasta delegeeritud määruse (EL) 2017/565 (millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega) (ELT L 87, 31.3.2017, lk 1) artikliga 57.

deponeeritud esialgsest marginaalist ja suure võimenduse korral võib klient hinnavahelepingu avamise hetkel saada kõrgete tehingutasude rakendamisest tulenevalt oma kauplemisskontole märkimisväärse kahjumi. Kuna suurema võimenduse korral kulub tehingutasudeks suurem osa kliendi esialgsest marginaalist, on klientidel vaja tehingult endalt teenida rohkem, et kasumisse jääda. See vähendab klientide võimalust jääda kasumisse ka pärast tehingutasude mahaarvamist, mistõttu klientide kahjumirisk suureneb.

- (16) Lisaks tehingutasudele võidakse kohaldada ka riskimarginaale ning mitmesuguseid muid finantseerimiskulusid ja tasusid ⁽¹⁾. Nende hulka kuuluvad vahendustasud (üldine vahendustasu või vahendustasu iga tehingu pealt või hinnavahelepingute konto avamise ja sulgemise pealt) ja/või kontohaldustasud. Üldjuhul rakendatakse ka finantseerimistasusid hinnavahelepingu kehtivana hoidmise eest, näiteks päeva- või üleöötasusid, millele võidakse veel lisada marginaal. Erinevate kulude ja tasude arv ja keerukus ja nende mõju kliendi tehingute kasumlikkusele aitavad tekitada olukorra, kus hinnavahelepingutega seonduv pole piisavalt läbipaistev, et jaeklient saaks teha teadliku investeerimisotsuse.
- (17) Teine keerukas aspekt on seotud stopp-korraldustega. Toote see funktsioon võib luua kliendile eksitava mulje, et stopp-korraldus tagab realiseerimise tema määratud hinnaga (stopp-korralduse tasemel). Tegelikult aga ei taga stopp-korraldused kaitsetaset, vaid käivitavad „turukorralduse“, kui hinnavahelepingu hind jõuab kliendi määratud hinnani. Seega võib kliendi saadav hind (realiseerimishind) erineda stopp-korralduses määratud hinnast ⁽²⁾. Ehkki stopp-korraldusi kasutatakse ka mujal kui hinnavahelepingutes, suurendab võimendus kliendi marginaali tundlikkust alusvara hinnaliikumiste suhtes, suurendades äkk-kahjumite riski ja luues olukorra, kus stopp-korraldustest ja muudest tavapärastest tehingukontrolli abinõudest ei pruugi investorite kaitsega seotud probleemi lahendamiseks piisata.
- (18) Veel üks hinnavahelepingutega oluline keerukus võib tuleneda asjaomase alusvara turust. Näiteks valuutaturul kauplevad kliendid spekulavad ühe valuutaga teise vastu. Kui kumbki neist valuutadest pole see, milles klient on avanud hinnavahelepingu positsiooni, sõltub kliendi saadav võimalik tulu meetmetest, mida klient on võtnud kõnesoleva kolme valuuta liikumiste hindamiseks. Niisiis eeldab valuutaturul sel viisil kauplemine kõrgetasemelisi teadmisi kõikidest seonduvatest valuutadest, et keerukaid aspekte edukalt arvesse võtta. Jaeklientidel sellised teadmised üldjuhul puuduvad.
- (19) Eraldi ja märkimisväärsed probleemid kaasnevad hinnavahelepingutega, mille alusvaraks on krüptorahad. Krüptorahad on suhteliselt väljakujunemata varaklass, millega kaasnevad investoritele olulised riskid. ESMA ja teised reguleerivad asutused on krüptorahadesse investeerimisega kaasnevate riskide eest korduvalt hoiatanud ⁽³⁾. Paljud neist probleemidest eksisteerivad ka krüptorahadega seotud hinnavahelepingute puhul. Selle põhjuseks on asjaolu, et jaekliendid ei saa üldjuhul aru ülivolatiilse ja suhteliselt väljakujunemata varaklassiga spekulereimise riskidest, mida suurendab veelgi võimendusega kauplemine, kuivõrd see nõuab klientidelt ülikiiret reageerimist. Krüptorahade kui varaklassi eriomaduste tõttu jälgitakse käesoleva otsuse meetmeid hoolikalt ja vaadatakse need vajadusel läbi.
- (20) Suur keerukus, vähene läbipaistvus, riskide iseloom ja alusvara liik kinnitavad, et nimetatud hinnavahelepingutega kaasneb märkimisväärne investorite kaitsega seotud probleem.

⁽¹⁾ Riskimarginaal, mille hinnavahelepingu pakkuja jaeklientidele teatab, võib sisaldada turuhindadele lisanduvat marginaali, mille teenusepakkuja peab tasuma välisele allikale, näiteks likviidsuse võimaldajale.

⁽²⁾ Vt ka komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/567 artikli 19 lõike 2 punkt d ja eelkõige selles loetletud viimane alltegur ehk muu hulgas sellise terminoloogia kasutamine, mis viitab tegelikult võimalikust või tõenäolisest kõrgemale kaitsetasemele.

⁽³⁾ Vt näiteks ESMA, EBA ja EIOPA ühishoiatus virtuaalvaluutade kohta. Kättesaadav aadressil: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-164-1284_joint_esas_warning_on_virtual_currencies.pdf, EBA hoiatus aastast 2013. Kättesaadav aadressil: <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598344/EBA+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>, ja vt ka ülevaade reguleerivate asutuste hoiatustest virtuaalvaluutade ja krüptorahade avalike emissioonide kohta IOSCO veebisaidil. Kättesaadav aadressil: <http://www.iosco.org/publications/?subsection=ico-statements>

2.2. Hinnavahelepingute konkreetsete tunnused ja komponendid

- (21) Hinnavahelepingute põhitunnuseks on võimalus kasutada neid võimendusega. Üldjuhul võib võimendus suurendada klientide võimalikku kasumit ent ühtlasi suurendada ka võimalikku kahjumit. Riikide pädevad asutused on märkinud, et liidus kasutatakse hinnavahelepingute puhul võimendust vahemikus 3 : 1 kuni 500 : 1 ⁽¹⁾. Jaeklientide jaoks võib võimenduse kasutamine tõenäoliselt kaasa tuua pigem suurema kahjumi kui suurema kasumi ning seda järgmistel põhjustel.
- (22) Võimendus vähendab investearu tulusust, suurendades jaeklientide makstavate tehingutasude mõju ⁽²⁾.
- (23) Veel üks võimendusega toodetega kauplemisega seonduv risk tuleneb suure võimenduse ja võimenduse automaatse sulgemise tava koosmõjust. Üldlevinud lepingutingimuste kohaselt antakse hinnavahelepingute pakkujaale kaalutusõigus kliendi konto sulgemiseks pärast seda, kui kliendi netovara on vähenenud teatud protsendini esialgsest marginaalist, mille klient peab maksma hinnavahepositsiooni(de) avamiseks ⁽³⁾.
- (24) Suure võimenduse ja võimenduse automaatse sulgemise koosmõju suurendab tõenäosust, et hinnavahelepingute pakkuja sulgeb kliendi positsiooni automaatselt lühikese etteteatamisega või klient peab maksma täiendava marginaali, lootes kahjumliku positsiooni kasumisse pöörata. Suure võimenduse puhul on tõenäolisem, et kliendi marginaal pole oma avatud hinnavahelepingute toetamiseks piisav, kuna kliendi positsioon(id) on tundlikud alusvara hinna väikeste kõikumiste suhtes kliendile kahjulikus suunas.
- (25) ESMA on kindlaks teinud, et marginaali sulgemise tava on hinnavahelepingute pakkuja poolt nähtavasti kasutusele võetud peamiselt seetõttu, et neil oleks klientide riskipositsioone ja pakkuja krediidiriski lihtsam hallata, sulgedes kliendi positsiooni enne, kui kliendi rahalised vahendid on vähenenud alla olemasoleva riskipositsiooni katmiseks vajaliku määra. Marginaali automaatne sulgemine annab klientidele ka teatud kaitse, kuna vähendab kliendi jaoks kogu esialgse marginaali või veelgi suurema summa kaotuse riski, ehkki ei välista seda (eriti suure võimenduse puhul).
- (26) Mõnede riikide pädevad asutused teatasid ESMA-le, ⁽⁴⁾ et võimenduse automaatse sulgemise tasemed on eri hinnavahelepingute pakkujaal erinevad ⁽⁵⁾. Hinnavahelepingute pakkujad, kelle kliendid kauplevad enamasti väiksema väärtusega korraldustega ja kes üldjuhul on ise kliendi otseseks vastaspooleks, on varem kasutanud reeglit, et võimenduse suletakse automaatselt vahemikus 0 kuni 30 % algsest marginaalist. Kulutades kliendi rahalised vahendid peaaegu 0-ni, seab pakkuja kliendi veelgi suuremasse riski, et ta kaotab rohkem raha kui investeeris. Mõnede riikide pädevad asutused on ka tuvastanud, et levinud turutavaks on võimenduse sulgemise kohaldamine kontopõhiselt ⁽⁶⁾. See tähendab, et miinimummarginaali nõude kohaldamise aluseks on kliendi hinnavahelepingute kontoga seotud kõikide avatud positsioonide nõutav kombineeritud marginaal kõikide eri varaklasside lõikes. See võimaldab katta kliendi kontrol kasumlike positsioonide arvelt kahjumlikke positsioone.

⁽¹⁾ Ühendkuningriigi pädev asutus Financial Conduct Authority (UK-FCA) on leidnud, et väiksemate positsioonide puhul kasutatav keskmine võimendus on 200 : 1. Lisaks on UK-FCA tuvastanud, et 200 : 1 on tüüpiline võimendus „suurte“ valuutade puhul, kuid väiksematele jaeklientidele keskenduvad teenusepakkujad võivad pakkuja võimendust 500 : 1 või veelgi rohkem. Prantsusmaa pädev asutus L'Autorité des marchés financiers (FR-AMF) on tuvastanud, et likviidseimate valuutapaaride puhul kasutatakse võimendust kuni 400 : 1. Iirimaa pädev asutus Central Bank of Ireland (IE-CBI) on tuvastanud, et kasutatakse võimendust kuni 400 : 1. Saksamaa pädev asutus Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (DE-BaFin) tõstis esile ühe konkreetse juhtumi, kus Saksamaal pakkus ettevõtja võimendust 400 : 1 ilma lisatagatise nõudeta. Itaalia pädev asutus Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (IT-CONSOB) ja Bulgaaria pädev asutus Комисията за финансов надзор (BG-FSC) on tuvastanud, et kasutatakse võimendust kuni 500 : 1.

⁽²⁾ Vt põhjendus 15.

⁽³⁾ Samas järgivad hinnavahelepingute pakkujad ka turutava, mille kohaselt lisatagatise nõude tase määratakse võimenduse sulgemise tasemest kõrgemale, mis annab kliendile võimaluse oma tehingute toetuseks marginaali juurde maksta. Klient võib otsustada seda teha täiendava kahjumiriski hinnaga. Näiteks kui teenusepakkuja määrab lisatagatise nõude tasemeks 70 % algsest marginaalist, mille summa on 100, nõutakse kliendilt kauplemiskontole täiendava sissemakse tegemist, kui saldo on langenud 70-le või alla selle.

⁽⁴⁾ ESMA ja riikide pädevad asutused on jaganud pidevalt, sealhulgas arutelude vormis, teavet hinnavahelepingute pakkuja kohta kogu liidus.

⁽⁵⁾ Tšehhi pädev asutus Česká národní banka (CZ-CBN), on tuvastanud, et Tšehhi hinnavahelepingute pakkujad sulgevad positsioonid üldjuhul siis, kui marginaal langeb alla 15 %. DE-BaFin ja BG-FSC on tuvastanud, et klientide positsioonid suletakse, kui kliendi kontrol olev summa langeb alla 30–50 % miinimummarginaalist. Luksemburgi pädev asutus Commission de Surveillance du Secteur Financier (LU-CSSF) ja Prantsusmaa pädev asutus l'Autorité des marchés financiers (FR-AMF) on tuvastanud, et pakkuja määratud võimenduse automaatse sulgemise tasemed on üldjuhul vahemikus 120–150 % esialgsest marginaalist.

⁽⁶⁾ CY-CySEC ja UK-FCA.

- (27) Võimendusega kaasneb ka risk, et klient kaotab rohkem raha, kui ta investeeris. See on üks peamisi riske, millest jaekliendid ei pruugi aru saada, hoolimata kirjalikest hoiatustest. Kliendi sisse makstud marginaal arvestatakse kliendi positsiooni toetavaks tagatiseks. Kui näiteks alusvara hind liigub kliendi positsioonile kahjulikus suunas esialgset sissemakstud marginaalist ületaval määral, ⁽¹⁾ võib klient olla kohustatud katma oma hinnavahelepingute kauplemiskontol olevat summat ületava kahjumi isegi pärast kõikide teiste avatud hinnavahelepingute positsioonide sulgemist. Mõnede riikide pädevad asutused on ESMA-le teatanud, et mitmed jaekliendid kaotasid märkimisväärseid rahasummasid Šveitsi frangi lahtisidumisel 2015. aasta jaanuaris ⁽²⁾. Paljud jaekliendid polnud teadlikud, et nad võivad kaotada rohkem raha, kui nad investeerisid ⁽³⁾.
- (28) Suure võimendusega kauplemine tugevdab ka tehingulünkade mõju kõrge turuvolatiilsusega perioodidel (näiteks naelsterlingi äkklangus või Šveitsi frangi lahtisidumine). Tehingulüngad on seotud alusvara äkiliste hinnaliikumistega. Tehingulünk ei mõjuta üksnes hinnavahelepinguid, kuid suur võimendus raskendab seda liiki sündmuste mõju. Tehingulünga korral võib kaotaval kliendil olla võimatu avatud hinnavahelepingut soovitud hinnaga sulgeda, mis võib suure võimendusega kauplevatele klientidele põhjustada märkimisväärse kahjumi ⁽⁴⁾. Näiteks 2015. aasta Šveitsi frangi šoki käigus kaotasid jaekliendid seetõttu märkimisväärselt suuremaid summasid, kui algselt investeeritud ⁽⁵⁾.
- (29) Jaeklientidele tihti pakutavad suured võimendused ja teatud liiki alusvarade volatiilsus koos investeeringu kasumlikkust mõjutavate tehingukulude rakendamisega võib põhjustada kiireid muutusi kliendi investeeringupositsioonis. Seetõttu peab klient riskipositsioonide haldamiseks kiiresti tegutsema, makstes sisse täiendava marginaali, et vältida positsiooni automaatset sulgemist. Sellistel juhtudel võib suur võimendus tuua jaeklientidele suuri kahjumeid väga lühikese aja jooksul ning suurendada riski, et kliendid kaotavad rohkem, kui nad hinnavahelepingutega kauplemiseks algselt sisse maksid.
- (30) Eespool kirjeldatud asjaolud kinnitavad, et kõnesolevate hinnavahelepingute puhul eksisteerib märkimisväärne investorite kaitseseotud probleem.

2.3. Võimalike kahjulike tagajärgede ulatus ning investorite oodatava tulususe või kasumi ja kahjumiriski ebavõrdsus

- (31) Riikide pädevatelt asutustelt ESMA-le laekunud järgmine teave viitab, et hinnavahelepingutesse investeerivate jaeklientide arv ning kogu liidus neid tooteid pakkuvate teenusepakkujate arv on kasvanud:
- i) enamiku riikide pädevad asutused teatasid ESMA-le, et nende jurisdiktsioonis on väljastatud lube teenuseosutajatele, kes pakuvad jaeklientidele hinnavahelepinguid ⁽⁶⁾. Peaaegu kõikide riikide pädevad asutused teatasid ESMA-le, et teiste riikide hinnavahelepingute pakkujad pakuvad nende jurisdiktsioonis hinnavahelepinguid üleeuroopalise tegevusloa alusel ⁽⁷⁾. Mõnede riikide pädevad asutused mainisid ka, et hinnavahelepingute pakkujad kasutavad oma asukoha jurisdiktsioonis antud üleeuroopalist tegevusluba filiaalide või seotud vahendajate kaudu ⁽⁸⁾;
 - ii) Küprose pädev asutus Cyprus Securities and Exchange Commission (CY-CySEC) ja Ühendkuningriigi pädev asutus Financial Conduct Authority (UK-FCA) on teatanud, et hinnavahelepingute pakkujate arv, kes keskenduvad nende toodete piiriülesele jaeklientidele müümisele, kasvas 2016.–2017. aastal Küprosel 103-lt 138-le ja Ühendkuningriigis 117-lt 143-le;

⁽¹⁾ Näiteks 50 : 1 võimenduse puhul üle 2 %-line hinnamuutus.

⁽²⁾ Nt FR-AMF, DE-BaFin ja UK-FCA.

⁽³⁾ DE-BaFin märkis, et „need tooted (hinnavahelepingud) said üldsusele teatavaks peamiselt seoses „Šveitsi frangi šokiga“ 2015. aasta algul, mil Šveitsi Riigipank tühistas Šveitsi frangi ja euro vahetuskursi ülempiiri ning paljud hinnavahelepingutesse investeerijad kandsid suuri kahjumeid, kuna pidid hiljem tasuma täiendavaid makseid“. Kättesaadav aadressil: https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Pressemitteilung/2016/pm_161208_allgvgf_cfd_en.html

⁽⁴⁾ Mõned tõendite esitamise kutsele vastanud avaldasid, et nad kaotasid hinnavahelepingutega kauplemisel üle 100 000 euro.

⁽⁵⁾ Vt näide investorist, kes kaotas 280 000 eurot, kuigi oli investeerinud vaid 2 800 eurot. Kättesaadav aadressil: https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Pressemitteilung/2016/pm_161208_allgvgf_cfd_en.html.

⁽⁶⁾ Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Madalmaad, Malta, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik ja Ühendkuningriik ning ka Norra, Liechtenstein ja Island.

⁽⁷⁾ AT-FMA, BE-FSMA (on kehtestanud kõnesolevate toodete piiramiseks siseriiklikud meetmed), CY-CySEC, CZ-CNB, DE-BaFin, DK-Finanstilsynet, EE-FSA, EL-HCMC, ES-CNMV, FI-FSA, FR-AMF, IE-CBI, IS-FME, IT-CONSOB, LI-FMA, LT-Lietuvos Bankas, MT-MFSA, NL-AFM, NO-Finanstilsynet, PT-CMVM, RO-ASF, SE-FI, SI-ATVP, UK-FCA.

⁽⁸⁾ IT-CONSOB, IE-CBI, FR-AFM ja CZ-CNB.

- iii) UK-FCA on lisaks märkinud, et kasvanud on hinnavahelepinguid pakkuvate investeerimisühingute loataotluste arv. Uuemad turud nagu Kreeka, Portugal, Slovakkia ja Ungari on samuti märkinud, et hinnavahelepinguid pakkuvate investeerimisühingute loataotluste arv on kasvanud ⁽¹⁾.
- (32) Kõnesolevate toodetega aktiivselt seotud klientide arv on muutlik, kuna hinnavahelepingute kliendikontode eluiga on suhteliselt lühike ja tegevus piiriülene. ESMA hindab mitmete riikide pädevatelt asutustelt ⁽²⁾ kogutud andmete põhjal, et EMPs asuvate hinnavahelepingute ja binaaroptsioonide pakkuja klientide kauplemiskontode arv kasvas 2015. aasta 1,5 miljonilt ⁽³⁾ 2017. aastaks umbes 2,2 miljonini ⁽⁴⁾.
- (33) Andmed jaeklientide kaebuste kohta näitavad samuti, et tarbijatel on selles valdkonnas jätkuvalt probleeme ⁽⁵⁾.
- (34) Riikide pädevad asutused ⁽⁶⁾ on ESMA-le teatanud probleemist, et kuna mõnede riikide turge on siseriiklike meetmetega piiratud (näiteks Belgias ⁽⁷⁾ ja Prantsusmaal ⁽⁸⁾), otsivad hinnavahelepingute pakkujad kliente teistest liikmeriikidest.
- (35) Järgmiste riikide pädevaste asutuste spetsiifilised uuringud jaeklientide tulemuste kohta hinnavahelepingutesse investeerimisel näitavad, et enamik neid liikmesriikides neisse toodetesse investeerivates jaeklientidest kaupleb kahjumiga:
- i) CY-CySEC analüüsis valimit 18 suurima hinnavahelepingute pakkuja jaekliendikontodest (umbes 290 000 kliendikontot) ajavahemikul 1. jaanuarist 2017 kuni 31. augustini 2017. Leiti, et sel konkreetsel perioodil jäid 76 % kliendikontodest kokkuvõttes kahjumisse ja umbes 24 % kliendikontodest kasumisse. Kahjum oli keskmiselt 1 600 eurot konto kohta;
 - ii) Hispaania pädev asutus Comisión Nacional del Mercado de Valores (ES-CNMV) leidis, et 21-kuulisel perioodil 2015. aasta algusest kuni 2016. aasta lõpuni kaotasid raha umbes 82 % jaeklientidest ⁽⁹⁾. Keskmine kahjum oli 4 700 eurot jaekliendi kohta ⁽¹⁰⁾;
 - iii) Prantsusmaa pädev asutus Autorité des marchés financiers (FR-AMF) leidis, et nelja aasta jooksul ajavahemikul 2009–2013 kaotasid raha 89 % jaeinvestoritest ning keskmine kahjum oli 10 887 eurot jaeinvestori kohta ⁽¹¹⁾. Lisaks näitasid FR-AMFi esitatud ombudsmeni kantslele andmed, et 2016. aastal oli keskmine kogukahjum hinnavahelepingute peale kaebaja kohta 15 207 eurot. Ombudsman märkis ka, et eriti just 2016. ja 2017. aastal muutus reguleeritud teenusepakkuja tegevus agressiivsemaks ja oli üha enam suunatud investoritele, kes võiksid tõenäoliselt teha märkimisväärsed makseid. Mitmed ahistamis- ja manipuleerimisjuhtumitega seoses kaebajad olid isikud, kellel olid suured säästud. Seda näib kinnitavat Prantsusmaa ombudsmeni 2016. aasta vahendustegevuse statistika, mille kohaselt keskmine tagasisaadud

⁽¹⁾ Aastal 2017 teatasid ESMA-le hinnavahelepinguid pakkuvate investeerimisühingute loataotluste arvu kasvust Kreeka pädev asutus Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (EL-HCMC), Ungari pädev asutus Magyar Nemzeti Bank (HU-MNB) ja Slovakkia pädev asutus Národná Banka Slovenska (SK-NBS).

⁽²⁾ 2015. aastal esitasid andmeid BG-FSMA, CY-CySEC, CZ-CNB, FR-AMF, IE-CBI, IS-FME, LU-CSSF, NL-AFM, MT-MFSA, PT-CMVM, RO-ASF, UK-FCA. 2017. aastal esitasid andmeid CY-CySEC, CZ-CNB, ES-CNMV, FR-AMF, IE-CBI, LU-CSSF, NL-AFM, MT-MFSA, NO-Finanstilsynet, SK-NBS, UK-FCA.

⁽³⁾ Arvestades, et toodete pakkuja tegevus on tihti piiriülene, võib see arv hõlmata ka kliente väljastpoolt EMP riike. Ühendkuningriigis kasvas hinnavahelepingutega kauplemise kliendikontode arv 2011. aasta 657 000-lt 2016. aasta lõpuks 1 051 000-le. Need arvud võivad siiski sisaldada mitteaktiivsete klientide kontosid ja mitut samade jaeklientide kasutatavat kontot. CY-CySECi esitatud arvude aluseks on neid tooteid pakkuvate CY-CySECi loa alusel tegutsevate teenusepakkuja juures avatud kontode arv.

⁽⁴⁾ Ühendkuningriigi puhul ei sisalda nimetatud arv Ühendkuningriigi loa alusel tegutsevate teenusepakkuja väljaspool Ühendkuningriigi asuvaid kliente, kelle arvuks hinnati 2016. aastal umbes 400 000. Teiste ESMA-le andmeid esitanud liikmesriikide puhul võib see arv sisaldada ka kliente väljastpoolt EMP riike.

⁽⁵⁾ Hinnavahelepingutega seotud kaebusi on saanud AT-FMA, BE-FSMA, BG-FSC, HR-HANFA, CZ-CNB, CY-CySEC, DE-Bain, DK-Finanstilsynet, EE-Finantsinspeksioon, EL-HCMC, ES-CNMV, FI-Finanssivalvonta, FR-AMF, IE-CBI, IT-CONSOB, LT-Lietuvos Bankas, MT-MFSA, NL-AFM, PL-KNF, PT-CMVM, RO-ASF, SE-Finansinspektionen, SI-ATVP, UK-FCA ja NO-Finanstilsynet.

⁽⁶⁾ Näiteks Tšehhi Riigipank, Poola KNF ja Hispaania CNMV.

⁽⁷⁾ Kättesaadav aadressil: <https://www.fsma.be/en/news/fsma-regulation-establishes-framework-distribution-otc-derivatives-binary-options-cfds>.

⁽⁸⁾ Kättesaadav aadressil: http://www.amf-france.org/en_US/Actualites/Communiqués-de-presse/AMF/annee-2016.html?docId=workspace%3A%2F%2FSpacesStore%2Fad42eccc-9720-49da-82a8-2ddcb72fbf1d.

⁽⁹⁾ Uuriti 30 000 klienti, kes moodustasid peaaegu 100 % CNMV loa alusel tegutsevate hinnavahelepingute pakkuja klientidest.

⁽¹⁰⁾ Avaldatud hispaania keeles: <http://www.cnmv.es/Portal/verDoc.axd?t=%7bf1a92bb1-5f1b-420b-b58c-122d64a1ed9a%7d>.

⁽¹¹⁾ Kättesaadav aadressil: <http://www.amf-france.org/technique/multimedia%3FdocId%3Dworkspace%253A%252F%252FSpacesStore%252F9b2caa8-1ce4-4832-85f4-4dffcace8644%26>.

summa kasvas 11 938 euron ning üle poolte juhtumitest olid seotud üle 5 000-euroste summadega. Mõnede investorite kahjumid olid üle 90 000 eurot ning sisuliselt läbi vaadatud juhtumite kumulatiivne kahjum ületas loa alusel tegutsevate ettevõtjate puhul 1 miljon eurot. FR-AMF leidis ka, et kõige rohkem kaotavad need jaeinvestorid, kes kõige rohkem kauplevad (tehingute arvu, keskmise tehingusumma või kumulatiivse mahu arvestuses). Sama kehtib ka nende puhul, kes jätkavad pikema aja jooksul, mis näitab, et teadmiste lisandumine tulemusi ei paranda;

- iv) Horvaatia pädev asutus Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga (HR-HANFA) viis läbi kliendipõhise kahjumiuuringu ühes oma klientidele hinnavahelepinguid pakkuvas Horvaatia investeerimisühingus. Uuringus vaadeldi 267 jaekliendi kahjumeid ja kasumeid ajavahemikul 2016. aasta jaanuarist septembrini HR-HANFA leidis, et klientide kogukahjum moodustas sel perioodil umbes 1 017 900 eurot, samas kui jaeklientide kogukasum oli umbes 420 000 eurot;
- v) Iirimaa pädev asutus Central Bank of Ireland (IE-CBI) viis 2015. aastal läbi valdkondliku kontrolli, mis näitas, et 75 % 2013. ja 2014. aastal hinnavahelepingutega kaubelnud klientidest teenis kahjumit, kusjuures keskmine kahjum oli 6 900 eurot iga nimetatud kliendi kohta. Iirimaa suurimate hinnavahelepingute pakkujate valimiga tehtud järeluuring näitas, et kaheaastaselt perioodil 2015–2016 kaotasid raha 74 % jaeklientidest ja keskmine kahjum oli 2 700 eurot ⁽¹⁾;
- vi) Itaalia pädeva asutuse Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (IT-CONSOB) 2016. aastal tehtud uuringust nähtus, et 2014.-2015. aastal kaotas hinnavahelepingutesse investeerimisel raha 78 % ühe Itaalia hinnavahelepingute pakkuja jaeklientidest ning spot-kursi muutuste valuutaturutoodetesse investeerijatest kaotasid raha 75 %, kusjuures keskmine kahjum oli 2 800 eurot. Samuti leiti, et jaeklientide tehtud tehingute arv ja saadud kahjumite summa on positiivses korrelatsioonis. Sellele 2017. aasta märtsis järgnenud IT-CONSOBi uuring viie hinnavahelepingute pakkuja Itaalia filiaalides näitas, et 2016. aastal olid kahjumis juba 83 % jaeklientidest ja keskmine kahjum kliendi kohta oli umbes 7 000 eurot;
- vii) Poola pädev asutus Komisja Nadzoru Finansowego (PL-KNF), tegi 2017. aasta I kvartalis uuringu ⁽²⁾ kümne hinnavahelepinguid pakkuva investeerimisühingu esitatud andmete põhjal (mis põhinesid 130 399 kliendikontol, sealhulgas 38 691 aktiivset kontot) ning järeldas, et 2016. aastal jäid 79,28 % klientidest kahjumisse. Keskmine kahjum kliendi kohta oli 10 060 Poola zlotti. Lisaks näitas PL-KNFi sarnane 2018. aasta I kvartali uuring, mis põhines seitsme Poolas 2017. aastal hinnavahelepinguid pakkuva investeerimisühingu esitatud andmetel (177 883 kliendikontot, sealhulgas 40 209 aktiivset kontot), et 2017. aastal jäid kahjumisse 79,69 % klientidest. Keskmine kahjum kliendi kohta oli 2017. aastal 12 156 Poola zlotti. Kahjumisse jäänud aktiivsete klientide protsent ⁽³⁾ oli 81 % (2012), 81 % (2013), 80 % (2014), 82 % (2015), 79 % (2016) ja 80 % (2017);
- viii) Luksemburgi pädeva asutuse Commission de Surveillance du Secteur Financier (LU-CSSF) tehtud uuring näitas 2017. aasta septembris, et kahe LU-CSSF loa alusel tegutseva hinnavahelepingute pakkuja juures oli keskmine kahjum jaekliendi kohta vastavalt 4 500 ja umbes 1 700 eurot;
- ix) UK-FCA 2014. aasta uuring, milles kasutati valimit kaheksa hinnavahelepingute pakkuja mittenõustatavatest jaekliendikontodest, näitas, et 82 % jaeklientidest kaotasid nende toodetega raha, kusjuures keskmine kahjum jaekliendi kohta oli 2 200 naelsterlingit aastas. UK-FCA-le 2016. aastal konsulteerimisenetluses käigus esitatud andmed näitasid, et võimenduse tase nelis kahjumi tõenäosus ja suurus on korrelatsioonis ⁽⁴⁾. Veel üks UK-FCA uuring 2016. ja 2017. aastal 12-kuulise perioodi jooksul hinnavahelepingutega seoses osutatud nõustamis- ja otsustusteenuste kohta näitas samuti, et jaeklientide tulemused olid viletsad. Uuringust selgus, et hinnavahelepingutega seoses nõustamis- ja otsustusteenuseid osutavate ettevõtjate jaeklientidest 76 % kaotas raha, kusjuures keskmine kahjum oli 9 000 naelsterlingit. Ka pärast kasumit teeninud jaeklientide arvessevõtmist oli nõustamis- ja otsustuspõhiselt juhitud kontodel investeerinud jaekliendi keskmine kahjum umbes 4 100 naelsterlingit ⁽⁵⁾;
- x) Portugali pädev asutus Comissão Mercado de Valores Mobiliários (PT-CMVM) leidis, et investorite positsioonide nominaalväärtus oli 2016. aastal 44,7 miljardit eurot ja 2017. aastal 44,2 miljardit eurot ning seonduvad jaeinvestorite kahjumid olid 2016. ja 2017. aastal vastavalt 66,8 miljonit ja 47,7 miljonit eurot.

⁽¹⁾ Kättesaadav aadressil: <https://www.centralbank.ie/docs/default-source/publications/Consultation-Papers/cp107/consultation-paper-107.pdf?sfvrsn=4>. Vt lk 1 ja 2.

⁽²⁾ Kättesaadav aadressil: https://www.knf.gov.pl/o_nas/komunikaty?articleId=50315&p_id=18 (kättesaadav vaid poola keeles).

⁽³⁾ Need kliendid investeerisid peamiselt hinnavahelepingutesse. Nimetatud andmed hõlmavad ka binaaroptsioonidesse investeerinud investoreid, keda oli 2017. aastal alla 4 % aktiivsetest klientidest.

⁽⁴⁾ Kättesaadav aadressil: <https://www.fca.org.uk/publication/consultation/cp16-40.pdf>. Vt lk 23 ja 35.

⁽⁵⁾ Kättesaadav aadressil: <https://www.fca.org.uk/publication/correspondence/dear-ceo-letter-cfd-review-findings.pdf>.

- (36) Peale selle viis Norra pädev asutus Finanstilsynet (NO-Finanstilsynet) 2016. aastal läbi kuue hinnavahelepingute pakkuja klientide kauplemistulemuste uuringu. Uuring hõlmas umbes 1 000 jaeklienti, ⁽¹⁾ kes kauplesid hinnavahelepingutega alates 2014. aasta jaanuarist ühe- kuni kaheaastasel perioodil, mille lõpp jäi ajavahemikku 2014. aasta detsembrist 2015. aasta detsembrini (keskmine kauplemisperiood 1,5 aastat). Uuring näitas, et 82 % neist klientidest kaotasid raha ja keskmine kahjum oli 29 000 eurot kliendi kohta. Tehingukulud moodustasid keskmiselt 37 % kliendi kapitalist (tulenevalt võimendusest ja kõrgest kauplemissagedusest) ⁽²⁾.
- (37) Jaeklientide järjekindlad kahjumid hinnavahelepingutelt kõigil perioodidel ja kõigis riikides on seda tähelepanuväärsemad, et paljudel kõnesolevatel aastatel olid muud finantstooted jaeklientidele kasumlikud. Põhjenduse 35 punktis iii viidatud AMFi uuringu kohaselt oli aastatel 2009–2013 kahjumisse jäänud jaeklientide protsent märkimisväärselt stabiilne, samas kui näiteks aktsiaturgude ja tooraineindeksite aastatootlused olid sel perioodil erinevad ⁽³⁾. Jaeklientide hinnavahelepingute järjekindel kahjumimuster viitab tootlusprofili struktuursele iseloomule, mis erineb positiivsetest ajaloolistest tootlustest (pikaajalistelt) investeringutelt aktsiafondidesse ja muudesse finantstootedesse.
- (38) Nimetatud uuringud näitavad väga selgelt, et kõnesolevate hinnavahelepingute jaeklientidele pakumiseiga kaasneb märkimisväärne investorite kaitsega seotud probleem.

2.4. Hõlmatud kliendiliigid

- (39) Hinnavahelepinguid *turundatakse*, vahendatakse ja müüakse nii jaeklientidele kui ka kutselistele klientidele. Samas puuduvad jaeklientidel (erinevalt kutselistest klientidest) üldjuhul kogemused, teadmised ja oskusteave, et võtta investeerimisotsuste tegemisel nõuetekohaselt arvesse käesoleva otsusega piiratavate keerukate hinnavahelepingutega kaasnevaid riske.
- (40) Ühes liikmesriigis tehtud uuring näitas koguni, et tihti pakuti suurimat maksimaalset võimendust jaeklientidele, samas kui kutselistele klientidele ja võrdsetele vastaspooltele pakuti väiksemat maksimaalset võimendust ⁽⁴⁾. Arvestades ESMA kogutud tõendeid kahjumite kohta käesolevas otsuses kirjeldatud jaekliendikontodel, on selge, et hinnavahelepingute turundamise, levitamise ja müügiiga seda liiki klientidele kaasneb märkimisväärne investorite kaitsega seotud probleem.

2.5. Hinnavahelepingutega seotud turundus- ja vahendustegevus

- (41) Ehkki hinnavahelepingud on keerukad tooted, pakutakse neid jaeklientidele peamiselt elektroonilistel kauplemisplatvormidel ilma investeerimisnõustamist või portfellihooldust pakkumata. Sellistel juhtudel tuleb hinnata asjakohasust vastavalt direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõikele 3 ⁽⁵⁾. See hindamine ei tähenda siiski, et hinnavahelepingute pakkujad või nende kliendid või potentsiaalsed kliendid ei võiks tehinguga edasi minna, juhul kui

⁽¹⁾ Moodustab umbes 33 % kuni 50 % kõikidest Norra aktiivsetest hinnavahelepingute jaeklientidest.

⁽²⁾ Avaldatud norra keeles: <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/nyheter/2017/finansstilsynet-advarer-mot-handel-i-cfd/>

⁽³⁾ Näiteks ELis registreeritud eurofondide jaecosutega seotud Thomson Reuters Lipperi andmete põhjal hindab ESMA, et investeringu keskmine kaalutud tulusus varade lõikes pärast teenustasude ning väljalaske- ja tagasivõttasude mahaarvamist oli ajavahemikul 2008–2017 umbes 3 %, kusjuures aktsiafondidesse tehtud investeringute keskmine tulusus oli üle 5 %. Rohkem üksikasju ELi eurofondide tulemuste ja kulude kohta on ESMA aruandes Report on Trends, Risks and Vulnerabilities No. 2 2017, lk 36–44, kättesaadav aadressil https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-165-416_trends_risks_and_vulnerabilities_no.2_2017.pdf.

⁽⁴⁾ Uuringu jaeklientidele suunatud hinnavahelepingute ja spot-kursi muutuste valuutatututoodete kohta viis läbi MT-MFSA.

⁽⁵⁾ Varasem Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ) (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1) artikli 19 lõige 5. Direktiivi 2014/65/EL IV lisas on esitatud direktiivi 2004/39/EÜ nõuete ning direktiivi 2014/65/EL ja määruse (EL) nr 600/2014 nõuete vastavustabel.

kliendile on antud lihthoiatus. Seda võidakse teha juhul, kui klient pole teenusepakkuja esitanud teavet või piisavat teavet konkreetset liiki tootega seotud investeerimisalaste teadmiste ja kogemuste kohta või kui teenusepakkuja leiab, et konkreetne toode ei ole kliendile sobiv. Seetõttu on klientidel juurdepääs toodetele, näiteks hinnavahelepingutele, mida nende omadusi silmas pidades ei tohiks neile vahendada ⁽¹⁾.

- (42) UK-FCA tuvastas, et hinnavahelepingute pakkujate lähenemisviis asjakohasuse hindamisele on mitmetel juhtudel olnud puudulik, kusjuures ka hindamine ise pole olnud nõuetekohane, asjakohasuse hindamisel läbi kukkunud klientidele pole antud nõuetekohaseid riskihoiatusi ning pole kehtestatud protsessi hindamiseks, kas asjakohasuse hindamisel läbi kukkunud klientidel, kes siiski soovivad hinnavahelepingutega kaubelda, tuleks lubada hinnavahelepingute tehinguid teha ⁽²⁾. Sama teemat 2016. aasta lõpus uuesti uurides leidis UK-FCA, et märkimisväärne arv ettevõtjaid polnud pärast eelmise tagasiside saamist neid puudusi kõrvaldanud ⁽³⁾.
- (43) Lisaks sellele on riikide pädevad asutused väljendanud muret, et hinnavahelepingute pakkujad ei täida oma kohustust anda klientidele selget ja mitte eksitavat teavet ehk tegutseda klientide parimates huvides ⁽⁴⁾. Riikide pädevad asutused on väljendanud ka muret seoses asjakohasuse hindamise puuduliku teostamisega ⁽⁵⁾ praktikas ning asjakohasuse hindamisel läbi kukkunud klientide ebapiisava hoiatamisega ⁽⁶⁾. Näiteid on kirjeldatud ESMA küsimustes ja vastustes seoses hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkumisega jaeklientidele MIFIDi alusel, ⁽⁷⁾ mis koostati nimelt nende halbade tavade tõttu.
- (44) Samuti on riikide pädevad asutused tuvastanud selles turusektoris agressiivseid turundusvõtteid ja eksitavat turunduskommunikatsiooni ⁽⁸⁾. Nende hulka kuuluvad sponsorlepingute kasutamine või koostöösuhted tuntud spordivõistkondadega, mis brändi tuntuse üldise kasvu kaudu loovad eksitava mulje, nagu sobiksid hinnavahelepingud ja muud sarnased keerukad ja spekulatiivsed tooted suuremahulisele jaeturule. Samuti kuuluvad nende hulka eksitavad väited nagu „Kauplemine pole veel kunagi olnud nii lihtne“, „Alusta karjääri kauplejana juba täna“, „Teeni 13 000 naelsterlingit ööpäevas! Alusta kohe“ ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Seda riski võib suurendada liigse enesekindluse moonutus, mida on viimase aja käitumisuuringutes tihti täheldatud. Hiljutine valuutaturgudele keskenduv uuring näitab, et võimendus on oluline liigse enesekindluse indikaator: Forman, John H. and Horton, Joanne, Is Leverage Use a Better Indication for Overconfidence? Evidence from the Forex Market (30. august 2017). Kättesaadav SSRNi veebisaidil: <https://ssrn.com/abstract=2860103>. Vastavalt hiljutisele uuringule (Li Mingsheng, Li Qian ja Li Yan, The Danger of Investor Overconfidence (14. november 2016), kättesaadav SSRNis: <https://ssrn.com/abstract=2932961>) investorite meelsuse mõjust turgude efektiivsusele turukrahhide ajal pärsib investorite liigne enesekindlus hinna leidmist, suurendab isikuomaseid riske ning summutab turukrahhide eel turgudele reagerimist informatsiooninihete tõttu (Peng, Lin, Wei Xiong, 2006. *Investor attention, overconfidence and category learning*. Journal of Financial Economics 80, lk 563–602), nagu ka investorite omistamismoonutus (S. Gervais ja T. Odean, 2001. *Learning to be Overconfident*. The Review of Financial Studies, 14, lk 1–27) ja kõrge arbitraazirisk (Jess Benhabib, Liu Xuewen ja Wang Penfei, 2016. *Sentiments, financial markets, and macroeconomic fluctuations*. Journal of Financial Economics 120, lk 420–443. Vt samal teemal muu hulgas ka: Victor Ricciardi *The Psychology of Speculation in the Financial Markets*, 26. peatükk (1. juuni 2017). Financial Behavior: Players, Services, Products, and Markets. H. Kent Baker, Greg Filbeck ja Victor Ricciardi (toimetajad), lk 481–498, New York, NY: Oxford University Press, 2017.; N. Barberis ja R. H. Thaler (2003), *A Survey of Behavioral Finance*, raamatus M. Harris, G.M. Constantinides ja R. Stultz, „Handbook of the Economics of Finance“; D. Dorn ja G. Huberman (2005), *Talk and action: What individual investors say and what they do*; C.H. Pan ja M. Statman (2010) *Beyond Risk Tolerance: Regret, Overconfidence, and Other Investor Propensities*, töödokument; A. Nosić ja M. Weber (2010), *How Risky do I invest: The Role of Risk Attitudes, Risk Perceptions and Overconfidence*; N. Linciano (2010), *How Cognitive Biases and Instability of Preferences in the Portfolio Choices of Retail Investors – Policy Implications of Behavioural Finance*, A. Lefevre, ja M. Chapman (2017), „Behavioural economics and financial consumer protection“, OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions. OECD Publishing, nr 42.

⁽²⁾ UK-FCA kiri tegevjuhtidele, „Client take-on review in firms offering contract for difference (CFD) products“, 2. veebruar 2016. Vt <https://www.fca.org.uk/publication/correspondence/dear-ceo-letter-cfd.pdf>.

⁽³⁾ UK-FCA, „CFD firms fail to meet our expectations on appropriateness assessments“, 29 juuni 2017. Vt <https://www.fca.org.uk/publications/multi-firm-reviews/cfd-firms-fail-expectations-appropriateness-assessments>.

⁽⁴⁾ Näiteks DE-BaFin, DK-Finanstilsynet, ES-CNMV, IE-CBI, FR-AMF, LU-CSSF, NL-AFM.

⁽⁵⁾ Näiteks IE-CBI.

⁽⁶⁾ Näiteks UK-FCA.

⁽⁷⁾ Küsimused ja vastused seoses hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkumisega jaeklientidele MIFIDi alusel (ESMA-35-36-794), ajakohastatud 31. märtsil 2017.

⁽⁸⁾ Näiteks BE-FSMA, ES-CNMV, FR-AMF ja IT-CONSOB.

⁽⁹⁾ Küsimused ja vastused seoses hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkumisega jaeklientidele MIFIDi alusel (ESMA-35-36-794), 3. jaotis, ajakohastatud 31. märtsil 2017, ja üks UK-FCA esitatud näide.

- (45) Hinnavahelepinguid käsitlevate küsimuste ja vastuste koostamise käigus teatasid mõnede riikide pädevad asutused ESMA-le, et hinnavahelepingute pakkujad jätavad tihti nõuetekohaselt avaldamata nende toodetega seotud riskid ⁽¹⁾. Eelkõige leidsid riikide pädevad asutused, ⁽²⁾ et hinnavahelepingute pakkujad ei kirjelda piisavalt võimalikke kiireid kahjumeid, mis võivad ületada investeeritud summasid.
- (46) Selles kontekstis on mõnede riikide pädevad asutused tõstatanud ka probleemi mõnede hinnavahelepingute pakkujate „konveierimeetodiga“ ärimudelitest ⁽³⁾. Kuna kliendikonto keskmine eluiga võib olla suhteliselt lühike, võib see teatud määral sundida teenusepakkujaid hoidma stabiilset uute klientide voogu ja see võib motiveerida teenusepakkujaid kasutama agressiivseid turundus- ja müügistrateegiaid, mis pole jaeklientide parimates huvides.
- (47) Hinnavahelepingute sektoris üldkasutatavaks turundus- ja müügivõtteks on pakkuda kauplemise eest (rahalisi ja mitterahalisi) soodustusi, näiteks boonuseid, et meelitada ja julgustada jaekliente hinnavahelepingutesse investeerima, pakkuda kingitusi (näiteks puhkusereise, autosid, elektroonikakaupu), kauplemisõpet või soodustust kuludelt (näiteks riskimarginaalilt või tasudelt) ⁽⁴⁾.
- (48) Boonused ja muud kauplemissoodustused võivad tähelepanu toote kõrgelt riskisuselt kõrvale juhtida. Üldjuhul on need mõeldud jaeklientide ligimeelitamiseks ja kaupleva motiveerimiseks. Jaekliendid võivad selliseid sooduspakkumisi pidada toote oluliseks omaduseks ning jätta seetõttu nõuetekohaselt hindamata tootega seotud riskide suuruse.
- (49) Lisaks nõutakse hinnavahelepingute kauplemiskontode avamise eest pakutavate kauplemissoodustuste puhul, et klient teeks teenusepakkujale sissemakse ning sooritaks kindlaksmääratud ajavahemikul teatud arvu tehinguid. Kuivõrd tõendid näitavad, et enamik jaekliente jääb hinnavahelepingutega kauplemisel kahjumisse, tähendab see tihti, et hinnavahelepingutega sagedamini kauplevad kliendid kaotavad rohkem raha, kui nad oleksid kaotanud boonusepakkumist saamata.
- (50) Mitme riigi pädevate asutuste järelevalvetegevuse käigus on kindlaks tehtud, et sooduspakkumiste tingimused on tihti eksitavad ning paljud kliendid pole pakutud soodustuste/boonuste kättesaamise tingimustest teadlikud. Lisaks on mitmed kliendid teatanud, et nimetatud boonuseid kasutada püüdes on tekkinud probleemid raha väljavõtmisel ⁽⁵⁾.
- (51) Lisaks eespool kirjeldatud asjaoludele on paljude riikide pädevad asutused ⁽⁶⁾ tuvastanud, et antud turusektoris kasutatavate vahendusmudelitega kaasnevad teatavad huvide konfliktid ⁽⁷⁾. Uute klientide voo hoidmise surve suurendab huvide konfliktide tekkeohtu. Huvide konfliktid on tekkinud ja võivad tekkida sellest, et mõned hinnavahelepingute pakkujad on ise klientide tehingute vastaspooleks ega maanda seejuures oma riske, mis tekitab nende ja nende klientide huvide vahel otsese konflikti. Selliste teenusepakkujate jaoks on risk suurem ja nad on motiveeritud manipuleerima või kasutama vähem läbipaistvaid võrdlushindu, või rakendama muid küsitavaid võtteid, nagu näiteks kasumlike tehingute tühistamine otsitud ettekäanel. Samuti on risk, et teenusepakkujad võivad püüda asümmeetriliselt ära kasutada korraldus- ja tehinguhindade erinevusi (näiteks kanda hinnaerinevusest tekkinud kahjum üle kliendile, ent hinnaerinevusest tekkinud kasum jätta endale). Et seda veelgi rohkem ära kasutada, võivad teenusepakkujad tekitada hindade avaldamise ja hinnavahelepingute tehingute täitmise vahele tahtliku viivituse. Riikide pädevad asutused on tuvastanud ka võtteid, mille puhul hinnavahelepingute pakkujad rakendavad peamistele riskimarginaalidele asümmeetrilisi või ebajärjekindlaid juurdehindlusi.
- (52) Hinnavahelepingutega seonduvad eespool kirjeldatud turundus- ja vahendusvõtted kinnitavad, et nende hinnavahelepingute puhul eksisteerib märkimisväärne investorite kaitsega seotud probleem.

⁽¹⁾ Näiteks ES-CNMV, UK-FCA, CY-CySEC ja DE-BaFin.

⁽²⁾ Eriti UK-FCA. Saksamaal kehtestati õigusnormid klientide kaitseks kahjumite eest (DE-BaFin 8. mai 2017. aasta üldhaldusakt. Sellega keelatakse jaeklientidele selliste hinnavahelepingute turundamine, levitamine ja müük, mille puhul pole välistatud täiendavate maksekohustuste teke).

⁽³⁾ Näiteks ES-CNMV leidis, et kliendid tegutsevad üldiselt lühikest aega, kuna tulemused on negatiivsed.

⁽⁴⁾ Küsimustes ja vastustes seoses hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkumisega jaeklientidele MIFIDi alusel (ESMA-35-36-794), ajakohastatud 31. märtsil 2017, on 6. jaotises märgitud, et ettevõtjal, kes pakub boonust, mille eesmärk on motiveerida jaekliente kaupleva keerukate spekulatiivsete toodetega nagu hinnavahelepingud või spot-kursi muutuste valuutatututooted, oleks väga raske tõendada, et selline käitumine on aus, õiglane ja professionaalne ning tema jaeklientide parimates huvides.

⁽⁵⁾ Näiteks FR-AMF, UK-FCA ja ES-CNMV.

⁽⁶⁾ Näiteks CZ-CNB, FR-AMF, HU-MNB, LU-CSSF ja UK-FCA.

⁽⁷⁾ Küsimustes ja vastustes seoses hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkumisega jaeklientidele MIFIDi alusel (ESMA-35-36-794), ajakohastatud 31. märtsil 2017, käsitletakse 2. jaotises üksikasjalikumalt mõningaid selliseid huvide konflikte.

3. KOHALDATAVAD LIIDU ÕIGUSE REGULATIIVSED NÕUDED EI LAHENDA TUVASTATUD MÄRKIMISVÄÄRSET INVESTORITE KAITSEGA SEOTUD PROBLEEMI (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 2 PUNKT b)

- (53) Nagu määruse (EL) nr 600/2014 artikli 40 lõike 2 punkt b nõuab, on ESMA kaalunud, kas vastava finants-instrumenti või tegevuse suhtes kohaldatavad liidu õiguse regulatiivsed nõuded ei maanda kõnesolevat ohtu. Olemasolevad regulatiivsed nõuded on sätestatud direktiivis 2014/65/EL, määruses (EL) nr 600/2014 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1286/2014 ⁽¹⁾. Need nõuded on eelkõige järgmised: i) klientidele piisava teabe andmise nõue direktiivi 2014/65/EL ⁽²⁾ artikli 24 lõigetes 3 ja 4; ii) sobivuse ja asjakohasuse nõuded direktiivi 2014/65/EL ⁽³⁾ artikli 25 lõigetes 2 ja 3; iii) korralduse parima täitmise nõue direktiivi 2014/65/EL ⁽⁴⁾ artiklis 27; iv) tootejuhtimise nõuded direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõikes 3 ja artikli 24 lõikes 2 ning v) avalikustamisnõuded määruse (EL) nr 1286/2014 artiklites 5–14.
- (54) Mõned teenusepakkujad, maaklerid ja ettevõtlusorganisatsioonid mainisid oma vastustes ESMA tõendite esitamise kutsele sõnaselgelt, et ESMA peab enne toodetesse sekkumise meetmete võtmist kaaluma uute õigusaktide ning eelkõige hiljuti jõustunud MiFID II (eriti tootejuhtimise nõuete) ja PRIIPide mõju.
- (55) Tuleb märkida, et mitmete direktiivi 2014/65/EL ja määruse (EL) nr 600/2014 alusel kohaldatavate regulatiivsete nõuete ulatus ja sisu on sarnased direktiivi 2004/39/EÜ ⁽⁵⁾ alusel kehtinutega. Ehkki direktiivi 2014/65/EL ja määruse (EL) nr 600/2014 vastuvõtmise eesmärk oli parandada mitmeid olulisi investeerimisteenuste ja -tegevusega seotud aspekte, et tugevdada investorite kaitset (sealhulgas toodetesse sekkumise volituste abil), ei käsitle paljude asjaomaste sätete täiendused selles otsuses kirjeldatud konkreetseid probleeme. Otsuses käsitletavate riskide ja investorite kahju seisukohalt jäid mitmed sätted seega sisuliselt muutumatuks.
- (56) Direktiivis 2014/65/EL on üksikasjalikumalt käsitletud klientidele piisava teabe andmise nõudeid ning oluliselt on parandatud kulude ja tasude avalikustamisega seonduvat, nii et investeerimisühingud peavad esitama klientidele koondteabe investeerimisteenuste ja finantsinstrumentidega seonduvate kõikide kulude ja tasude kohta. Sellegipoolest ei piisa üksnes avalikustamisreeglitest – sealhulgas paremast teabest kulude kohta – hinnavahelepingute jaeklientidele turundamise, levitamise ja müügiga kaasneva keeruka riski maandamiseks.
- (57) Eelkõige nõuab direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõige 3, et kogu investeerimisühingu poolt klientidele või potentsiaalsetele klientidele suunatud teave, sealhulgas reklaamteated, oleksid õiglasel, selged ja mitte eksitavad. Direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõige 4 nõuab lisaks, et klientidele või potentsiaalsetele klientidele esitataks piisavalt vara asjakohane teave investeerimisühingu ja selle teenuste, finantsinstrumentide ja pakutavate investeerimisstrateegiade, täitmise kohtade ning kõigi kulude ja seotud tasude kohta, sealhulgas eelkõige juhised ja hoiatused seoses riskidega, mis on seotud investeringutega kõnealustesse finantsinstrumentidesse, ning teave selle kohta, kas asjaomane finantsinstrument on mõeldud jae- või kutselistele klientidele.
- (58) ESMA on arvesse võtnud ka määruses (EL) nr 1286/2014 sätestatud avalikustamisnõuete olulisust. Määrusega (EL) nr 1286/2014 kehtestatakse ühtsed reeglid põhiteabedokumendi vormingule ja sisule, mille kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPide) koostajad peavad andma jaeinvestoritele, et aidata neil aru saada PRIIPide põhiomadustest ja -riskidest ning neid võrrelda. Eelkõige on määruse (EL) nr 1286/2014 artikliga 5, mida on täiendavalt rakendatud komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2017/653, ⁽⁶⁾ sätestatud muu

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta määrus (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente (ELT L 352, 9.12.2014, lk 1).

⁽²⁾ Varasemad direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõiked 2 ja 3.

⁽³⁾ Varasemad direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõiked 4 ja 5.

⁽⁴⁾ Varasemad direktiivi 2004/39/EÜ artikkel 21.

⁽⁵⁾ Direktiivi 2004/39/EÜ nõuete ning direktiivi 2014/65/EL ja määruse (EL) nr 600/2014 nõuete vastavustabel on esitatud direktiivi 2014/65/EL IV lisas.

⁽⁶⁾ Komisjoni 8. märtsi 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/653, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente, kehtestades regulatiivsed tehnilised standardid seoses põhiteabedokumentide esitusviisi, sisu, läbivaatamise ja muutmise ning selliste dokumentide esitamise nõude täitmise tingimustega (ELT L 100, 12.4.2017, lk 1).

hulgas metoodika koondriskiindikaatori esitamiseks koos seonduvate selgitustega näiteks selle kohta, kas jaeinvestor võib kaotada kogu investeeritud kapitali ja kas tal võivad tekkida täiendavad finantskohustused. Selline avalikustamine ei juhi siiski jaeklientide tähelepanu piisaval määral hinnavahelepingutesse investeerimise tagajärgedele. Näiteks tulususe suhtarv hõlmab vaid konkreetset hinnavahelepingu toodet ega anna kliendile teada, kui suur protsent kõikidest jaekliendikontodest jääb hinnavahelepingutega kauplemisel kahjumisse. Lisaks ei sisalda koondriskiindikaator otsest teavet toote ajaloolise tulususe kohta ning seda teavet ei pruugi sisaldada ka lisatud selgitavad tekstid, kuna PRIIPi koostaja saab teatud ulatuses ise otsustada, millises mahus teatud tekste lisada.

- (59) ESMA on kaalunud, kas need nõuded võiksid lahendada hinnavahelepingute jaeklientidele turundamise, levitamise või müügiga seotud probleemid või osa neist, või vähemalt muuta mittevajalikuks käesolevas otsuses sätestatud riskihoiatuste kehtestamise. Nimetatud nõuded siiski ei taga, et jaeklientidele kogu liidus antaks ühetaoliselt ja tõhusalt teavet hinnavahelepingutega kauplemisega kaasnevate riskide kohta. Eelkõige ei näi neid probleeme käsitlevat direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõikes 4 viidatud suunised ja hoiatused, kuivõrd klientidele võidakse anda erinevat teavet ja see teave ei pruugi klientide tähelepanu piisaval määral juhtida hinnavahelepingutega kauplemisega kaasnevatele konkreetsetele tagajärgedele. Selle otsusega kehtestatavad riskihoiatused annaksid jaeklientidele olulise info, nimelt andmed selle kohta, kui suur protsent hinnavahelepingutega kauplemise jaekontodest jääb konkreetse ühingu juures kahjumisse. Lisaks ühtlustaksid need piiriülese kauplemise tavasid, tagades seeläbi investorite võrdse informeerituse kogu liidus.
- (60) Direktiiviga 2014/65/EL on tugevdatud ka sobivusnõudeid, nõudes sobivusaruande esitamist kliendile ja täpsustades sobivuse hindamise käiku. Eelkõige nõuab direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõige 2, et hinnavahelepingute pakkujad omandaksid vajaliku teabe kliendi või potentsiaalse kliendi teadmiste ja kogemuste kohta seoses konkreetse toote või teenuse liigiga, kliendi või potentsiaalse kliendi finantsseisundi, sealhulgas tema kahjumi katmise võime, ja investeerimiseesmärkide, sealhulgas tema riskitaluvuse kohta, et võimaldada hinnavahelepingute pakkujal soovitada kliendile või potentsiaalsele kliendile tema jaoks sobivaid ning eelkõige tema riskitaluvusele ja kahjumi katmise võimele vastavaid finantstooteid. Sobivusnõudeid kohaldatakse siiski üksnes investeerimisnõustamise ja portfellihoolduse puhul ja seetõttu ei mõjuta need üldjuhul hinnavahelepingutega kauplemist, mis enamasti toimub elektroonilistel platvormidel ilma investeerimisnõustamise või portfellihoolduseta.
- (61) Pealegi pole sobivushindamise eesmärgid (toodete kaalumise klientide teadmiste ja kogemuste, finantsseisundi ja investeerimiseesmärkide seisukohalt) direktiivi 2004/39/EÜ korraga võrreldes oluliselt muutunud ning, nagu käesolevast otsusest nähtub, pole need olnud kõnesoleva investoritele tekkiva kahju vältimiseks piisavad.
- (62) Sarnaselt on direktiiviga 2014/65/EL tugevdatud sobivusnõudeid, eelkõige lihttoodete loetelu kärpimise teel, millega on vähendatud üksnes korralduste täitmisega piirduvate teenuste valikut. Direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõige 3 nõuab, et hinnavahelepingute pakkujad küsiks oma kliendilt või potentsiaalselt kliendilt infot tema teadmiste ja kogemuste kohta muu hulgas pakutava või soovitava konkreetse tootega seotud investeerimisvaldkonnas, et teenusepakkuja saaks kindlaks teha, kas toode on kliendile või potentsiaalsele kliendile sobiv. Kui teenusepakkuja leiab, et toode on kliendile või potentsiaalsele kliendile sobimatu, peab teenusepakkuja neid hoiatama. Hinnavahelepingud on keerukad finantstooted, mistõttu neile kohaldub direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõikes 3 sätestatud asjakohasuse kontroll.

- (63) See oli aga samamoodi ka direktiivi 2004/39/EÜ puhul, milles sätestatud asjakohasuse kontroll oli direktiivis 2014/65/EL sätestatuga üldjoontes sarnane. Nagu käesolevast otsusest ja riikide pädevate asutuste järelevalvetevõime nähtub, ⁽¹⁾ ei ole asjakohasuse kontroll olnud otsuses kirjeldatud märkimisväärse investorite kaitsega seotud probleemi lahendamiseks piisav.
- (64) Seega ei takista olemasolevate regulatiivsete nõuetega ette nähtud sobivuse ja asjakohasuse kontroll tõenäoliselt jaeklientidel hinnavahelepingutega kauplemist selliselt, et oleks tagatud märkimisväärse investorite kaitsega seotud probleemi lahendamine.
- (65) Parima täitmise seoses olid enamik parima täitmise reeglites olemas juba direktiivis 2004/39/EÜ. Direktiiviga 2014/65/EL on neid reegleid siiski tugevdatud. Eelkõige on direktiivi 2014/65/EL artiklis 27 sätestatud, et investeerimisühingud peavad võtma „kõik piisavad meetmed“ (mitte enam „kõik mõistlikud meetmed“), et saavutada korralduste täitmisel oma klientidele parim võimalik tulemus. Peale selle peavad turuosalisel avaldama täiendavat teavet ja eelkõige on investeerimisühingud kohustatud avaldama viis peamist kauplemiskohta, kus nad klientide korraldusi täitsid, ning korralduste täitmisel saavutatud tulemused.
- (66) ESMA on kaalunud, kas läbi vaadatud parima täitmise nõuded võiksid lahendada vähemalt osa hinnavahelepingute jaeklientidele turundamise, levitamise või müügiga seotud probleemidest. Korralduste täitmise parem läbipaistvus aitab klientidel paremini mõista ja hinnata ettevõtja täitmistavasid ning seeläbi paremini hinnata neile pakutava teenuse üldist kvaliteeti. Lisaks aitab parem teave klientide korralduste täitmisest konkreetse ühingu klientidel jälgida, kas ühing on võtnud kõik piisavad meetmed, et saavutada kliendi jaoks parim võimalik tulemus. Parima täitmise seotud nõuded tugevdavad parima täitmise standardit ka börsiväliste toodete puhul, kuna nõuavad ühingutelt, et nad kontrolliksid kliendile korralduste täitmisel või börsiväliste toodetega, sealhulgas eritellimusel koostatud toodetega tehingute tegemise üle otsustamisel pakutava hinna õiglust. Direktiivi 2014/65/EL nõuded eeldavad turuandmete kogumist nimetatud toodete hinna kindlakstegemiseks ning, kui võimalik, võrdlemiseks sarnaste või võrreldavate toodetega. Samas ei maanda parima täitmise reeglid iseenesest riske, mis seonduvad toodete muude omadustega peale täitmise, ning nende toodete üldise jaeklientidele turundamise, levitamise ja müügiga.
- (67) Seoses kõnesolevate üldjoontes sarnaste olemasolevate regulatiivsete nõuetega on ESMA eespool kirjeldatud riske korduvalt käsitletud hoiatustes investoritele, küsimustes ja vastustes ⁽²⁾ ning arvamuses „MIFIDi praktika seoses keerukaid tooteid müüvate ühingutega“. Samuti on ESMA tegutsenud järelevalve ühtlustamise nimel, muu hulgas ühistrühmas ja hinnavahelepingute rakkerühmas. Kuigi ESMA on paljudel juhtudel kasutanud oma mittesiduvaid instrumente, et tagada olemasolevate regulatiivsete nõuete ühetaoline ja tõhus kohaldamine, pole investorite kaitsega seotud probleem lahenenud. See näitab selgelt, et käesolevas jaotises nimetatud põhjustel need nõuded tuvastatud probleemi ei lahenda.
- (68) Seejuures on ESMA ka kaalunud direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõikes 3 ja artikli 24 lõikes 2 sätestatud tootejuhtimise eeskirjade potentsiaalset mõju. Need eeskirjad nõuavad, et klientidele müügiks finantsinstrumente (seega ka hinnavahelepinguid) koostavad teenusepakkujad tagaksid, et need tooted on loodud vastama kindlaksmääratud lõppklientide sihtturu vajadustele asjaomase klientide kategooria raames, finantsinstrumentide levistrateegia vastab kindlaksmääratud sihtturule ning teenusepakkuja võtab mõistlikke meetmeid tagamaks, et neid finantsinstrumente levitatakse kindlaksmääratud sihtturule ning vaatab perioodiliselt läbi sihtturu määratluse ja toote tulususe. Hinnavahelepingute pakkujad peavad tundma nende poolt pakutavaid või soovitatavaid finantsinstrumente, hindama instrumendi sobivust kliendi vajadustele, kellele ta investeerimisteenuseid osutab, võttes samuti arvesse kindlaksmääratud lõppklientide sihtturgu, ja tagama, et finantsinstrumente pakutakse või soovitatakse üksnes juhul, kui see on kliendi huvides. Lisaks sellele peavad hinnavahelepingute pakkujad, kes pakuvad või soovivad klientidele finantsinstrumente, mis ei ole nende enda koostatud, kehtestama asjakohase korra, et saada ja mõista toote heakskiitmise menetlust käsitlevat teavet, mis hõlmab kindlaksmääratud sihtturgu

⁽¹⁾ Näiteks IE-CBI väljendas pärast oma temaatilist kontrolli kahtlusi seoses teadmiste ja kogemuste hindamiseks kasutatavate kriteeriumidega (<https://www.centralbank.ie/news/article/inspection-finds-75-percent-of-cfd-clients-lost-money>). Pealegi näitavad UK-FCA 2017. aasta I kvartalis hinnavahelepingute pakkujatelt kogutud kindlad andmed, et mõningate Ühendkuningriigi suurimate hinnavahelepingute pakkujate juures (kes esindavad umbes 70 % Ühendkuningriigi asjaomases turust) pole umbes 50 % klientidest asjakohasuse kontrolli edukalt läbinud, kuid on jätkanud kauplemist ka pärast laiendatud riskihoiatuse saamist. UK-FCA on lisaks tuvastanud, et ettevõtjatel on korduvalt rikkumisi seoses asjakohasuse kontrolli nõuetelevastavuse ning seonduvate põhimõtete ja protseduuridega (vt eespool).

⁽²⁾ Küsimused ja vastused seoses hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete pakkumisega jaeklientidele MIFIDi alusel (ESMA35-36-794), ajakohastatud 31. märtsil 2017.

ja toote omadusi. Hinnavahelepingute pakkujatel, kes vahendavad finantsinstrumente, mille koostajaks on direktiivi 2014/65/EL tootejuhtimise nõuete alla mittekuuluv teenusepakkuja või kolmanda riigi teenusepakkuja, peab olema ka asjakohane kord nende finantsinstrumentide kohta piisava teabe hankimiseks.

- (69) ESMA märgib, et tootejuhtimise nõuded kehtestati liidu õiguses esmakordselt direktiiviga 2014/65/EL. ESMA avaldas 2. juunil 2017 „MiFID II tootejuhtimise nõuete juhendi“, ⁽¹⁾ mis sisaldab koostajatele ja väljatöötajatele mõeldud suuniseid sihtturu hindamiseks.
- (70) Ehkki need nõuded võivad piirata kliendiliike (sihtturgu), kellele hinnavahelepingud sobiksid ja kellele neid seetõttu tuleks levitada, ei maanda need käesolevas otsuses kirjeldatud olulisi riske seoses toote omadustega (näiteks suur võimendus) ja seonduvate tavadega (näiteks täiendavate maksekohustuste lubamine või boonuste pakkumine). Samuti ei piira need konkreetselt eespool nimetatud omadustega toodete levitamist massiturule. Klientidele tekkinud kahju näitab pigem, et hinnavahelepingute turundamine, levitamine ja müük jaeklientide massiturul ei ole kohane, kui sellega ei kaasne teatud piiranguid, mida pole tootejuhtimise nõuetes sätestatud. Tõendite esitamise kutsel vastajad on küll õigesti märkinud, et tootejuhtimise nõuded on sihtturu määratlemiseks ja levistrateegia sellele sihtturule kohandamiseks olulised, kuid tõendite esitamise kutse vastustest nähtus ka, et teatud teenusepakkujad peavad suure võimendusega (näiteks 100 : 1 ⁽²⁾) hinnavahelepinguid isegi pärast tootejuhtimise nõuete kohaldamist jaeklientidele sobivateks toodeteks (nad leiavad, et sellise võimendusega hinnavahelepingute sihtturuks on massiturg). Mitmed ühingud turundavad sedavõrd suure võimendusega hinnavahelepinguid pärast direktiivi 2014/65/EL ja selle tootejuhtimise nõuete rakendamist endiselt massiturule (hinnates üksnes asjakohasust). ESMA ja riikide pädevad asutused sellise lähenemisviisiga ei nõustu. See näitab, et tootejuhtimise nõuded jätaavad üksikutele teenusepakkujatele endiselt teatud kaalutusõiguse oma klientidele pakkumiseks mõeldud toodete omaduste määratlemisel. Seetõttu puudub liidus endiselt investorite ühetaoline miinimumtasemel kaitse.
- (71) Kuigi kõnesolevad regulatiivsed nõuded on olemas, näitavad tõendid, et jaekliendid kaotavad hinnavahelepingutega endiselt raha ja jäävad kaotama ka edaspidi. Niisiis on käesolev meede ohu kõrvaldamiseks vajalik.

4. PÄDEV ASUTUS VÕI PÄDEVAD ASUTUSED EI OLE RAKENDANUD SELLE OHU KÕRVALDAMISEKS MEETMEID VÕI MEETMED, MIDA ON RAKENDATUD, EI MAANDA SEDA OHTU PIISAVALT (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 2 PUNKT c)

- (72) Üks tingimustest, et ESMA saaks otsuses sätestatud piirangu kehtestada, on see, et pädev asutus või pädevad asutused ei ole rakendanud ohu kõrvaldamiseks meetmeid või meetmed, mida on rakendatud, ei maanda ohtu piisavalt.
- (73) Otsuses kirjeldatud investorite kaitsega seotud probleemi tõttu on mõnede riikide pädevad asutused arutanud või võtnud siseriiklikke meetmeid, mille eesmärk on piirata hinnavahelepingute turundamist, levitamist ja müüki jaeklientidele:
- i) alates 2016. aasta augustist kehtib Belgia pädeva asutuse ehk finantsteenuste ja -turgude ameti (BE-FSMA) keeld teatud börsiväliste tuletislepingute (sealhulgas hinnavahelepingute) jaeklientidele müümisele. Lisaks sellele on FSMA keelustanud mitmeid agressiivseid või kohatuid turundusvõtteid, sealhulgas valimatu helistamine välistest kõnekeskustest, sobimatud tasuliigid ning fiktiivsed kingitused ja boonused ⁽³⁾;
 - ii) alates 2016. aasta novembrist nõuab CY-CySEC, et hinnavahelepingute pakkujad kehtestaksid ja kohaldaksid jaeklientidele maksimaalset võimenduspiirangut 50 : 1, välja arvatud juhul, kui vajalike teadmiste ja kogemustega klient taotleb suuremat võimendust ⁽⁴⁾. CY-CySEC nõuab ka, et hinnavahelepingute kontodel oleks negatiivse saldo kaitse. Lisaks on alates 2017. aasta märtsist kehtinud boonuste reklaamimise keeld ⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ ESMA „MiFID II tootejuhtimise nõuete juhend“, 2. juuni 2017 (ESMA35-43-620).

⁽²⁾ Näiteks London Capital Group Ltd, Dom Maklerski TMS Brokers S.A., GKFX Financial Services Limited, AxiCorp Financial Services Pty Ltd, Swissquote ja ka mõned konfidentsiaalsed vastused viitasid sõnaselgelt võimendusele 100 : 1.

⁽³⁾ BE-FSMA korraldus teatud finantstuletisinstrumentide klientidele levitamise kohta.

⁽⁴⁾ CY-CySECi ringkiri nr C168, 30. november 2016.

⁽⁵⁾ CY-CySECi ringkiri nr C168, 30. november 2016.

- iii) alates 2016. aasta detsembrist kehtivad Prantsusmaal õigusnormid, millega on investeerimisteenuste osutajatel keelatud turunduskommunikatsioon füüsilistele isikutele seoses hinnavahelepingutega, mille puhul kliendi kahjum positsiooni kohta ei ole piiratud ⁽¹⁾;
- iv) alates 2015. aasta juulist nõuab PL-KNF hinnavahelepingute pakkujatel, et eraklientidele suunatud hinnavahelepingute puhul ei ületaks võimendus 100 : 1 ⁽²⁾. Poola rahandusministeerium avaldas 2017. aasta juulis finantsinstrumentidega kauplemise seaduse muutmise eelnõu, et kehtestada maksimaalne võimendus 25 : 1 kõikidele jaeklientide kaubeldavatele varaklassidele ja finantsinstrumentidele, mida ei arveldata keskse vastaspoolega ⁽³⁾. Pärast ulatuslikku avalikku arutelu juulist kuni novembrini 2017 teatas Poola rahandusministeerium 13. detsembril 2017, et eelnõu on täiendatud ja selle avalik arutelu toimub 13.–22. detsembril 2017. Uue eelnõuga nähakse ette kaks erinevat võimenduse ülempiiri: 100 : 1 kogenud jaeklientidele (kes on enne uude võimenduspiiranguga tehingusse astumist teinud eelneva 24 kuu jooksul vähemalt 40 tehingut) ja 50 : 1 kogemusteta jaeklientidele ⁽⁴⁾;
- v) 2017. aasta oktoobris kehtestas Malta pädev asutus Malta Financial Services Authority (MT-MFSA) veebipõhise valuutaturgudel kauplemise põhimõtted, millega nõutakse, et hinnavahelepingute, spot-kursi muutuste valuutaturutoodete ja muude keerukate spekulatiivsete toodete pakkujad rakendaksid järgmisi võimenduspiiranguid: 50 : 1 jaeklientidele ning 100 : 1 jaeklientidele, kes soovivad enda kohtlemist kutseliste klientidena ⁽⁵⁾;
- vi) 2017. aasta mais keelas Saksamaa pädev asutus Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (DE-BaFin) jaeklientidele selliste hinnavahelepingute turundamise, levitamise ja müügi, mille puhul pole välistatud täiendavad maksekohustused ⁽⁶⁾;
- vii) 2017. aasta märtsis andis ES-CNMV isikutele, kes turundavad Hispaanias asuvatele jaeklientidele rohkem kui kümnekordse võimendusega hinnavahelepinguid või valuutaturutooteid või binaaroptsioone, korralduse neid kliente sõnaselgelt teavitada, et ES-CNMV hinnangul on need tooted sedavõrd keerukad ja kõrge riskitasemega, et ei sobi soetamiseks jaeklientidele. Samuti nõutakse, et nimetatud isikud tagaksid klientide teavitamise kuludest, mida nad peavad kandma, kui otsustavad oma positsiooni pärast kõnesolevate toodete soetamist sulgeda, ning hinnavahelepingute ja valuutaturutoodete puhul klientide hoiatamise, et võimenduse tõttu võib kahjum ületada asjaomase toote esialgset soetushinda. Lisaks peavad nad kliendilt saama kirjaliku või helisalvestatud kinnituse, mis tõendab, et klient on teadlik soetatava toote erilistest keerukusest ning asjaolust, et ES-CNMV peab toodet jaekliendile sobimatuks. Ka peab ES-CNMVi järelevalve alla kuuluvate isikute reklaammaterjalid selliste toodete puhul alati sisaldama hoiatust, et need tooted on raskesti mõistetavad ning ES-CNMV peab neid tooteid keerukuse ja riskitaseme tõttu jaeklientidele sobimatuks. ES-CNMV taotles, et ka CY-CySEC ja UK-FCA teavitaksid hinnavahelepingute pakkujaid nimetatud nõuetest ja kutsuksid Hispaanias teenuseid osutavaid teenusepakkujaid üles andma sama hoiatust ⁽⁷⁾;
- viii) 6. märtsil 2017 avaldas IE-CBI aruteludokumendi, milles paluti esitada seisukohti kahe peamise valikuvõimaluse kohta: i) hinnavahelepingute jaeklientidele müümise ja vahendamise keelustamine, või ii) laiendatud investorite kaitse meetmete rakendamine, sealhulgas võimenduse piiramine ning nõue, et jaeinvestorid ei saaks iga konkreetse positsiooni pealt kaotada rohkem, kui selle avamiseks sisse makstud summa ⁽⁸⁾;

⁽¹⁾ Article 72 de Loi n° 2016-1691 du 9 décembre 2016 relative à la transparence, à la lutte contre la corruption et à la modernisation de la vie économique.

⁽²⁾ Kättesaadav aadressil: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20150000073>

⁽³⁾ Kättesaadav aadressil: <http://legislacja.gov.pl/docs/2/12300403/12445426/12445427/dokument298571.pdf>

⁽⁴⁾ Kättesaadav aadressil: <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs/2/12300403/12445438/12445439/dokument321489.pdf>.

⁽⁵⁾ MT-MFSA: Requirements for Category 2 or Category 3 Investment Services Firms distributing or intending to distribute CFDs and/or rolling spot forex contracts under the MiFID regime, 3. aprill 2017; kättesaadav aadressil: https://www.mfsa.com.mt/pages/readfile.aspx?f=/files/Announcements/Consultation/2017/20170403_Revised%20online%20forex%20policy_clean.pdf

⁽⁶⁾ DE-BaFin'i üldhaldusakt avaldati 8. mail 2017 ning hinnavahelepingute pakkujad pidid rakendama asjaomased meetmed 10. augustiks 2017, akt on kättesaadav aadressil: https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/DE/Aufsichtsrecht/Verfuegung/vf_170508_allgvfg_cfd_wa.html;sessionId=BEF7FF8ADA6FF31D076D4DE32FBF8025.2_cid290?nn=7846960.

⁽⁷⁾ Kavandatavad meetmed tehti teatavaks ES-CNMV 21. märtsi 2017. aasta teatistes „Meetmed seoses hinnavahelepingute ja muude spekulatiivsete toodete turundamisega jaeinvestoritele“.

⁽⁸⁾ Consultation Paper 107 on the Protection of Retail Investors in relation to the Distribution of CFDs.

- ix) 10. mail 2017 avaldas Kreeka pädev asutus Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (EL-HCMC) ringkirja börsiväliste finantstuletisinstrumentidega (sealhulgas valuutaturutooted, hinnavahelepingud ja binaaroptioonid) seotud investeerimisteenuste osutamise kohta elektroonilistel kauplemisplatvormidel ⁽¹⁾ ja
- x) 2018. aasta veebruaris avaldas PT-CMVM ringkirja, milles märkis, et investeerimisühingutel tuleb hoiduda krüptorahadega seotud kauplemisteenuste osutamisest, kui nad ei suuda tagada nende toodete omadustega seotud kõikide teavitamiskohustuste täitmist klientide suhtes.
- (74) Lisaks sellele avaldas Norra pädev asutus Finanstilsynet (NO-Finanstilsynet) aruteludokumendi, milles tehti ettepanek kehtestada hinnavahelepingute suhtes muu hulgas sarnased meetmed, mille kohta ESMA tegi ettepaneku tõendite esitamise kutses. Arutelu tähtaeg on 26. veebruarist 2018 kuni 26. märtsini 2018 ⁽²⁾.
- (75) Teiste riikide pädevad asutused on kliente hinnavahelepingutega seoses hoiatanud. Näiteks:
- i) 2016. aasta detsembris avaldas AT-FMA hoiatuse hinnavahelepingute, spot-hinna muutuste valuutatututoodete ja binaaroptioonidega seotud riskide kohta;
- ii) 2017. aasta veebruaris avaldas IT-CONSOB eriteate, milles hoiatati Itaalia jaekliente hinnavahelepingutega seotud riskide eest ⁽³⁾, ja
- iii) 2017. aasta novembris avaldas UK-FCA hoiatuse seoses krüptorahade hinnavahelepingutega seotud riskidega ⁽⁴⁾.
- (76) Samuti tühistas NO-Finanstilsynet pärast kohapealset kontrolli ühe hinnavahelepingute pakkuja tegevusloa.
- (77) Nagu eespool kirjeldatust nähtub, on 28 liikmesriigist 13 pädevad asutused võtnud või kaalunud teatud meetmeid hinnavahelepingute jaeklientidele turundamise, levitamise või müümisega kaasneva investorite kaitsega seotud probleemi lahendamiseks. Need meetmed on väga erinevad, sealhulgas näiteks hinnavahelepingute jaeklientidele turustamise keeld, võimenduspiirangute kehtestamine, turunduspiirangud ning negatiivse saldo kaitse tagamise nõue. Ehkki neil meetmetel on olnud teatav mõju, pole märkimisväärne investorite kaitsega seotud probleem lahenenud.
- (78) Näiteks kinnitab FR-AMF, et tal on Prantsusmaal, kus on võetud liidu üks rangemaid meetmeid, endiselt probleeme seoses kõnesolevate toodete omadustega ja nende toodete jätkuva pakkumisega jaeklientidele. Näiteks, kuigi FR-AMF laekunud kaebuste arv 2017. aastal vähenes, on märkimisväärne osa (33 %) ⁽⁵⁾ kaebustest endiselt seotud kõnesolevate toodetega ning teiste investeerimistoodete ja -teenuste kohta laekuvate kaebuste koguarvuga võrreldes on see näitaja väga kõrge. Poolas ei ole 2015. aasta juulis kehtestatud meetmetest investorite kaitsega seotud probleemi lahendamiseks piisanud. Nagu eespool märgitud, näitas PL-KNFi 2018. aasta esimeses kvartalis tehtud uuring, et 2017. aastal jäi kahjumisse 79,69 % klientidest ning keskmine kahjum kliendi kohta kasvas.
- (79) Seevastu Belgias on BE-FSMA oma meetme tagajärgedega rahul; samas kehtestas BE-FSMA hinnavahelepingute jaeklientidele turustamise keelu, mistõttu neid tooteid ei saa Belgias enam seaduslikult jaeklientidele pakkuda.
- (80) ESMA-l pole tõendeid, et praegu oleks liidu tasandil vaja piiramise asemel keelata hinnavahelepingute turundamine, levitamine ja müük jaeklientidele. Kuna aga seni võetud riiklike meetmete raames on piirangutena kohaldatud käesoleva meetme üksikuid elemente (näiteks teatud võimenduspiirangud või turunduspiirangud) ning neist pole tuvastatud investorite kaitsega seotud probleemi lahendamiseks piisanud, peab ESMA vajalikuks kehtestada kõik käesolevas otsuses sätestatud nõuded pakettina, et saavutada kogu liidus jaeklientide kaitse miinimumtase.

⁽¹⁾ HCMC ringkiri nr 56/10.5.2017.

⁽²⁾ Kättesaadav aadressil: <https://www.finanstilsynet.no/contentassets/455795d40fe4445f88a3b71b35079c94/horingsnotat—produktintervensjon.pdf>

⁽³⁾ CONSOB-i teade avaldati 13. veebruaril 2017 CONSOB-i uudiskirjas, mis on kättesaadav aadressil: (itaaliakeelne versioon) <http://www.consob.it/web/area-pubblica/avvisi-ai-risparmiatori/documenti/tutela/cns/2017/ct20170207.html>: (inglisekeelne versioon) http://www.consob.it/web/consob-and-its-activities/newsletter/documenti/english/en_newsletter/2017/year_23_n-05_13_february_2017.html#news2.

⁽⁴⁾ Kättesaadav aadressil: <https://www.fca.org.uk/news/news-stories/consumer-warning-about-risks-investing-cryptocurrency-cfds>

⁽⁵⁾ 33 % kõikidest 2017. aastal AMF-i laekunud kaebustest on seotud hinnavahelepingute ja binaaroptioonidega.

- (81) Pealegi turundatakse, vahendatakse ja müüakse hinnavahelepinguid üldjuhul veebipõhiste kauplemiskontode kaudu. Seetõttu pole riiklik keeld või piirang piisav, et kaitsta jaekliente teistes liikmesriikides peale meetme võtnud liikmesriigi, juhul kui hinnavahelepingute pakkujad tegutsevad teistes liikmesriikides. Nagu UK-FCA ja CY-CySECi kogutud tõendid ⁽¹⁾ näitavad, on teenusepakkujatel õnnestunud veebis tegutsedes hõlpsalt ja kiiresti jõuda uute klientideni kogu liidus. Veel üheks näiteks selle valdkonna ettevõtlike ELi mõõtmest on ESMA-le laekunud IT-CONSOBi andmed, et kõik talle ajavahemikul 2017. aasta septembrist kuni 2018. aasta veebruarini esitatud kaebused hinnavahelepingute ja binaaroptsioonide kohta olid seotud hinnavahelepingute pakkujatega viiest eri liikmesriigist, kes tegutsevad Itaalias investeerimisteenuste pakkumise või investeerimistevõime vabaduse või teises liikmesriigis filiaali asutamise õiguse alusel ⁽²⁾.
- (82) Eespool nimetatut arvesse võttes oleks riiklike meetmete kogu liidu jaeklientidele toimumiseks tarvis, et käesoleva otsusega ette nähtud investorite kaitse ühtse miinimumtaseme tagamiseks võtaksid lühikese aja jooksul meetmeid kõikide riikide pädevad asutused. Kuna seda pole tehtud ning tuvastatud investorite kaitsega seotud probleem vajab kiiret lahendust, peab ESMA vajalikuks rakendada enda ajutise toodetesse sekkumise volitusi. Praegune killustatud raamistik annab jaeklientidele liidus samadesse ja vahel ka samade pakkujate keerukatesse toodetesse investeerimisel erineval tasemel kaitse või ei anna seda üldse.
- (83) Peale selle ei lahendaks märkimisväärset investorite kaitsega seotud probleemi ka riikide pädevate asutuste nende järelevalvevolituste kasutamine, mis on sätestatud direktiivi 2014/65/EL artiklis 69, näiteks lõike 2 punktis f (kutsetevõime ajutine keelamine) ja punktis t (turunduse või müügi peatamine toodete heakskiitmise protsessi nõuete rikkumise tõttu). Toodetesse sekkumise meede kohaldub tootele või selle tootega seotud tegevusele ning kohaldub seetõttu kõikidele asjaomast toodet või tegevust pakkuvatele investeerimisühingutele, mitte üksiku investeerimisühingu konkreetsele rikkumisele. Hinnavahelepingute jaeklientidele pakkumisega kaasnevate riskide maandamine liidu tasandil on tõhusam, kui riikide pädevate asutuste katsed võtta meetmeid iga ühingu suhtes eraldi. Nagu eespool märgitud, näitavad tõendid, et tegemist on kogu turgu hõlmava küsimusega, kuna probleem ei seonu konkreetsete teenusepakkujate spetsiifilise tegevusega, vaid põhirisk on seotud toote enda ning selle pakkujate ärimudeliga. Seega ei tagaks erinevad üksikud järelevalvemeetmed jaeklientide edasise kahjustamise kiiret tõkestamist ega oleks sobivaks alternatiiviks ESMA sekkumisvolituste kasutamisele. Hinnavahelepingute piiriülene levitamine, nende mitmesse liikmesriiki ulatuv mõju, hinnavahelepingute üha sagedasem levitamine uutesse jurisdiktsioonidesse ning investorite kaitsega seotud probleemi lahendamiseks võetud erinevate riiklike meetmete levik (mis võib omakorda kaasa tuua õigusnormide erinevuse ärakasutamise riski) viivad järelduseni, et investorite kaitse ühtse taseme tagamiseks on vajalikud kogu liitu hõlmavad meetmed.

5. ESMA MEEDE LAHENDAB TUVASTATUD MÄRKIMISVÄÄRSE INVESTORITE KAITSEGA SEOTUD PROBLEEMI EGA AVALDA FINANTSTURGUDE TÕHUSUSELE VÕI INVESTORITELE KAHJUSTAVAT MÕJU, MIS OLEKS VÕRRELDDES MEETME KASULIKKUSEGA EBAPROPORTSIONAALNE (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 2 PUNKT a JA LÕIKE 3 PUNKT a)

- (84) Tuvastatud märkimisväärse investorite kaitsega seotud probleemi suurust ja liiki arvestades peab ESMA vajalikuks ja proportsionaalseks piirata hinnavahelepingute jaeklientidele turundamist, levitamist ja müüki ajutiselt olukordadega, kus on täidetud mitmed tingimused.
- (85) ESMA piirang lahendab tuvastatud märkimisväärse investorite kaitsega seotud probleemi, võimaldades kogu liidus hinnavahelepingutega kauplevatele jaeklientidele asjakohase ja ühtse kaitse miinimumtaseme. Lisaks ei avalda see finantsturgude tõhususele või investoritele kahjustavat mõju, mis oleks võrreldes meetme kasulikkusega ebaproportsionaalne.
- (86) ESMA ajutise sekkumise meetmetest saadav peamine kasu on järgmine:
- i) hinnavahelepingute valeandmete alusel müümise riski ja sellega kaasnevate rahaliste tagajärgede vähenemine. See on oluliseks kasuks jaeklientidele ning finantsturgudele tervikuna;

⁽¹⁾ CY-CySEC ja UK-FCA on teatanud, et Ühendkuningriigis ja Küprosel, kus enamik hinnavahelepingute pakkujaid on asutatud, kasvas hinnavahelepingute piiriüleselt jaeklientidele müümisele keskenduvate teenusepakkujate arv 2016. ja 2017. aastal vastavalt 103-lt 138-le ja 117-lt 143-le.

⁽²⁾ Direktiivi 2014/65/EL artiklid 34 ja 35.

- ii) erinevate isikute ja jurisdiktsioonide õigusnormide või järelevalve erinevuste ärakasutamise riski vähenemine;
 - iii) investorite usalduse taastumine finantsturgude suhtes, sealhulgas usalduse taastumine selle valdkonna teenusepakkujate suhtes, kes võivad olla kandnud mainekahju investoritel tekkinud probleemide tõttu.
- (87) ESMA usub, et potentsiaalsed rahalised tagajärjed ja kulud, mida teenusepakkujad peavad käesolevas otsuses sätestatud sekkumismeetmete rakendamisel kandma, on tõenäoliselt ühekordsed ja jagunevad pikemale perioodile, olles seotud muu hulgas:
- i) esialgsete ja jooksvate IT-kuludega;
 - ii) olemasolevate protseduuride ja organisatsioonikorralduste ajakohastamise/läbivaatamisega;
 - iii) ESMA sekkumismeetmete rakendamisega seotud asjaomaste personalikuludega (sealhulgas eeskirjade täitmise järelevalvet teostavad töötajad ning asjaomaseid investeerimisteenuseid osutavad või tooteinfot andvad töötajad);
 - iv) olemasolevate lepingute potentsiaalse läbivaatamise ja ajakohastamisega (dokumentide ümbervormistamine) ning
 - v) ESMA sekkumismeetmetega hõlmatud toodete müügikäibe vähenemisega.
- (88) On võimalik, et osa neist kuludest kantakse edasi investoritele.
- (89) Allpool on põhjalikumalt kirjeldatud sekkumismeetmete eeldatavat mõju.

5.1. Esialgse marginaali kaitse

- (90) ESMA peab vajalikuks piirata hinnavahelepingute jaeklientidele turundamist, levitamist ja müüki teatud konkreetsete alusvara liigist sõltuvate võimenduspiirangute kehtestamisega.
- (91) Nende võimenduspiirangute kehtestamine kaitseb kliente, nõudes neilt hinnavahelepingu sõlmimiseks minimaalse esialgse marginaali tasumist. Seda nõuet nimetatakse „esialgse marginaali kaitseks“. Nõue piirab klientide nominaalset investeerimisriski seoses investeeritud rahasummaga. Kuna kliendi võimalikud kulud suurenevad koos nominaalse investeerimisriski suurenemisega, vähendab esialgse marginaali kaitse kliendi kahjumi tõenäosust võrreldes olukorraga, kus klient kaupleks suurema võimendusega ⁽¹⁾. Nagu allpool üksikasjalikumalt selgitatud, toetavad seda analüüsi akadeemilised uuringud, mis näitavad, et võimenduspiirangud parandavad investorite keskmisi tulemusi ⁽²⁾.
- (92) ESMA on oma järelduse tegemisel arvesse võtnud tõendite esitamise kutsel saadud vastuseid. Teenusepakkujate, ettevõtlusorganisatsioonide ja muude huvitatud isikute vastused tõendite esitamise kutsel olid, mõningate eranditega, kavandatavate võimenduspiirangute suhtes negatiivsed. Kavandatavate võimenduspiirangute kehtestamise peamiseks mõjuks teenusepakkujatele on tulu eeldatav vähenemine. Samas andsid paljud neist teada, et nad pole üldiselt võimenduspiirangu kui sekkumismeetme vastu, kuid ei nõustu kavandatavate konkreetsete piirmääradega.
- (93) Tarbijate esindajad suhtusid hinnavahelepingutega seoses kavandatavatesse meetmesse üldiselt positiivselt, sealhulgas ESMA välja pakutud võimenduspiirangutesse. Peaaegu pooltes tarbijate esindajate vastustes tehti siiski ettepanek minna ESMA kavandatavatest meetmetest kaugemale ja võtta vastu rangemad meetmed, näiteks rangemad võimenduspiirangud või hinnavahelepingute jaeklientidele turundamise, levitamise ja müügi täielik keeld.
- (94) Enamik üksikisikute vastuseid väljendasid üldist, tihti väga lühikeses vormis toetust või vastuseisu kavandatavatele meetmetele ning vaid väga vähestes vastustes oli märkustele lisatud rohkem põhjendusi. Enamik neist üksikisikutest olid kavandatavate võimenduspiirangute vastu. Mõned neist vähestest üksikisikutest, kes ESMA kavandatavaid meetmeid toetasid, mainisid, et nende arvates vajaksid jaekliendid kõnesolevate instrumentidega kauplemisel täiendavat kaitsetasandit. Mõned neist viitasid hinnavahelepingutega kauplemisel saadud suurtele kahjumitele ja kaebasid mõningate ühingute agressiivse käitumise peale. Mõnedel juhtudel väitsid investorid, et neid on petetud.

⁽¹⁾ Mida suurem on võimendus, seda suurema tõenäosusega kannab klient kahjumit, kuna riskimarginaalid ja tasud moodustavad suhteliselt suurema osa esialgsest marginaalist. Suurem võimendus suurendab ka tõenäosust, et klient kaotab teatud protsendi marginaalist, mis suurendab investorile olulise kahju tekkimise riski.

⁽²⁾ *Should Retail Investors' Leverage Be Limited?* Rawley Z. Heimer ja Alp Simsek. NBERi töödokument nr 24176, avaldatud 2017. aasta detsembris ja kättesaadav aadressil: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2150980.

- (95) Mõned tõendite esitamise kutsele vastajad märkisid, et nad sooviksid esialgse marginaali kaitse kategooriate edasist täpsustamist. Üks vastaja loetles mitmeid konkreetseid alusvarasid, mis tuleks nende volatiilsuse tõttu ümber klassifitseerida. Täiendava kvantitatiivse analüüsi tulemusena määras ESMA EuroSTOXX50 põhiindeksite varaklassi. Põhiindeksite varaklassi on lisatud ka NASDAQ-100.
- (96) Olemasolevad teadusuuringud näitavad, et väiksem võimendus on seotud klientide paremate tulemustega, sealhulgas väiksemate kahjumitega tehingu kohta ning tehingutasude väiksemate kogusummadega, kuivõrd kauplemismahud on väiksemad ⁽¹⁾.
- (97) Eelkõige näitas Rawley Z. Heimeri ja Alp Simseki üksikasjalik uuring, milles võrreldi klientide tulemusi enne ja pärast USA turul võimenduspiirangute kehtestamist, et võimenduspiirangud parandasid suurima võimendusega kauplevate klientide tulemusi 18 protsendipunkti võrra kuus ja vähendasid nende kahjumeid 40 % võrra ⁽²⁾. See põhjalik akadeemiline uuring tõendab positiivset korrelatsiooni väiksema võimenduse ja väiksemate kauplemismahude vahel, mis aitas tarbijatel saavutada paremaid tulemusi.
- (98) ESMA ei saanud vastuseks tõendite esitamisele kutsele kvantitatiivseid andmeid, mis tõendaksid, et esialgse marginaali kaitse kehtestamine vähendaks jaeklientide investeringute tulusust.
- (99) Lisaks aitab esialgse marginaali miinimummäära nõue leevendada mõningaid hinnavahelepingute levitamise seotud riske, kuna tagab, et nende toodetega saavad kaubelda üksnes jaekliendid, kes suudavad sisse maksta piisavalt suure marginaali ⁽³⁾.
- (100) Seondult peaks esialgse marginaali kaitse vähendada ka tõenäosust, et hinnavahelepingute pakkujad suunavad oma tegevuse jaeklientide massile, pakkudes väiksema sissemaksega kontosid, mida toetatakse suurema võimendusega. See suunab investeerimisühinguid tõenäoliselt keskenduma kogenud jaeklientidele ja kutseliste klientidele, mitte vähemkogenud jaeklientide „konveierile”. Niisiis aitab kavandatav esialgse marginaali kaitse tagada, et hinnavahelepingute pakkujad tegutsesid tingimustel, mis on nende klientide parimates huvides, mitte ei püüaks suuremate võimendustega uusi kliente ligi meelitada ja oma turuosa suurendada.
- (101) Esialgse marginaali kaitse aitab leevendada ka potentsiaalsete huvide konfliktide riski, eriti juhtudel, kus hinnavahelepingute pakkujad ei maanda oma klientide tehingute riske ning saavad seega otsest kasu klientide kahjumitest, kuna väheneb risk, et ühingud teenivad kasumit klientide kahjumlikelt tehingutelt ja kauplemisest oodatavalt kasumitelt. See järgib üldist investorite kaitse lähenemisviisi, mida on rakendatud mitmetes välismaistes jurisdiktsioonides ⁽⁴⁾.
- (102) Esialgse marginaali kaitse on iga alusvara puhul kindlaks määratud vastavalt alusvara volatiilsusele simulatsioonimudeli abil, millega hinnati tõenäosust, et klient kaotab asjaomase omamisperioodi jooksul 50 % oma algsest investeringust ⁽⁵⁾. Täpsemalt viis ESMA läbi kvantitatiivse simulatsiooni, et hinnata ühe hinnavahelepingu oodatavat tulusust investori jaoks eri võimendustasemetel. Simulatsiooni aluseks võeti (enamikul juhtudel) umbes kümne aasta andmed jaeklientidele müüdavates hinnavahelepingutes kõige sagedamini kasutatavate erinevate alusvarade päevaste turuhindade kohta ⁽⁶⁾. ESMA võttis simulatsiooni aluseks hinnavahelepingu, mis suletakse automaatselt, kui marginaal on langenud 50 %-ni esialgsest väärtusest. Sulgemise simuleeritud tõenäosus sõltub kasutatavast võimendusest (ja kasvab koos sellega). Uuritavaks näitajaks oli tõenäosus, et (automaatselt) sulgemise tõenäosus on võimenduse funktsioon. See näitaja võimaldab määrata võimenduse piirmäärad mudeli alusel, mis peaks leevendama kõikide alusvarade liikide puhul järjekindlalt tekkivat kahju.

⁽¹⁾ Vt Rawley Heimer ja Alp Simsek, *Should Retail Investors' Leverage Be Limited?* NBERi töödokument nr 24176, avaldatud 2017. aasta detsembris ja kättesaadav aadressil: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2150980.

⁽²⁾ *Should Retail Investors' Leverage Be Limited?* Rawley Z. Heimer ja Alp Simsek. NBERi töödokument nr 24176, avaldatud 2017. aasta detsembris ja kättesaadav aadressil: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2150980.

⁽³⁾ Seega peaks esialgse marginaali kaitse vähendada ka kõnesolevate toodete levitamist eriti haavatavatele investoritele, näiteks väikese sissetulekuga kliendigruppidele.

⁽⁴⁾ Võimenduspiirangud kehtivad näiteks USAs, Jaapanis, Hongkongis ja Singapuris. Võimenduspiiranguid ja marginaali miinimummäära nõudeid sisaldab ka IOSCO 2018. aasta veebruari aruteludokument, mis on kättesaadav aadressil: <http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCPD592.pdf>.

⁽⁵⁾ Sarnast analüüsiraamistikku kasutas oma 2016. aasta detsembris avaldatud aruteludokumendis ka FCA. Kättesaadav aadressil: <https://www.fca.org.uk/publication/consultation/cp16-40.pdf>.

⁽⁶⁾ Enamikul juhtudel kasutati umbes 10 aasta andmeid. Erandiks olid mõned aktsiad, mille hinnaandmed olid kättesaadavad alles alates esmasest avalikust pakumisest, ning krüptorahad.

- (103) ESMA leidis, et kuna tegemist on investoritega, ning arvestades hinnavahelepingute omamise perioodide statistilist jaotust (riikide pädevate asutuste kogutud andmete kohaselt), on kohane esialgse marginaali kaitse kindlaksmääramisel eeldada, et jaekliendid omavad vara vähemalt ühe päeva. Järjekindla võrdluspunkti leidmiseks simuleeris ESMA seejärel, kui suur võimendus tooks eri alusvarade puhul kaasa marginaali sulgemise 5 %-lise tõenäosusega. Iga varaklassi tulemuste vahemiku järgi määrati kindlaks võimenduse piirmäärad. Enamikul juhtudel kehtestati piirmäärad konservatiivselt, vahemiku alguse lähedal. Arvestati ka seda, kui laialdaselt erinevate varadega kaubeldakse. Näiteks kauplevad jaekliendid tavapärast toorainetest nii nafta kui ka kullaga seotud hinnavahelepingutega, kuid simulatsioonid näitavad, et kulla hinnavahelepingute puhul on võimendus, mis toob 5 %-lise tõenäosusega kaasa marginaali sulgemise, nafta hinnavahelepingutest kaks korda suurem. Seetõttu erineb kulla hinnavahelepingute võimenduspiirang nafta ja muude toorainete võimenduspiirangutest. Esialgse marginaali kaitse kindlaksmääramine sellisel viisil, eelkõige vähemalt ühepäevaste simuleeritud positsioonide alusel, annab järjekindla ja vajalikul tasemel kaitse jaeklientidele, kes ei pruugi oma positsioone kauplemispäeva jooksul aktiivselt jälgida või kes ei pruugi olla suutelised hindama alusvara turu volatiilsusest tulenevat kiire reageerimise vajalikkust. Aktsiatega seotud hinnavahelepingute puhul näitaavad andmed, et neid omatakse teiste varadega võrreldes üldjuhul kauem, mistõttu aluseks võeti kuni viiepäevased omamisperioodid.
- (104) ESMA kaalus esialgse marginaali kaitse kalibreerimiseks ka alternatiivseid lähenemisviise. Näiteks üks alternatiiv oleks kehtestada kõikidele hinnavahelepingutele sama alusvarast sõltumatu võimenduspiirang. ESMA leidis siiski, et kohane on eristada eri liiki alusvarasid, kuna eri klassidesse kuuluvate alusvarade ajalooline hinnavolatiilsus on erinev ning erinevad on ka olemasolevate hinnavahelepinguid pakkuvate investeerimisühingute ⁽¹⁾ tüüpilised tasustruktuurid ja klientide tüüpiline käitumine.
- (105) Kuigi esialgse marginaali kaitsega kaasnevad teatud kulud neile hinnavahelepingute pakkujatele, kes peavad kohandama praegu jaeklientidele pakutavaid võimenduse piirmääri, eeldab ESMA, et need kulud ei ole kaitse kehtestamisest saadava kasuga võrreldes ebaproportsionaalsed. ESMA märgib ka, et hinnavahelepingute pakkujatel on juba praegu üldiselt tavaks kohandada klientidele pakutavat võimendust teatud varade riskiprofiili muutuste järgi.

5.2. Marginaali sulgemise kaitse

- (106) Teine jaekliente kaitsev meede on marginaali sulgemise kaitse. See meede täiendab kehtestatavat esialgse marginaali kaitset ning leevendab tavapärases turuolukorras jaeklientide riski kaotada märkimisväärselt rohkem raha, kui nad on hinnavahelepingusse investeerinud.
- (107) Marginaali sulgemise kaitse ja standardse protsendimäära kehtestamine, mille juures hinnavahelepingute pakkujad on kohustatud kliendi avatud hinnavahelepingu sulgema (50 % nõutavast esialgsest marginaalist), on lisaks ette nähtud leevendama hinnavahelepingute pakkujate kohaldatavate marginaali sulgemise tavade erinevusi. Mõnede riikide pädevad asutused on kindlaks teinud, et hinnavahelepingute pakkujad lubavad oma klientide rahaliste vahendite vähenemist 0–30 %-ni hinnavahelepingu avamiseks nõutavast esialgsest marginaalist ⁽²⁾. Võimaldades klientide marginaali vähenemist nulli lähedale, tekitavad teenusepakkujad klientidele riski kaotada esialgu sisse makstust rohkem raha, eriti tehingulünkade korral. Seevastu liiga kõrge marginaali sulgemise tase tooks klientide jaoks kaasa sagedasi sulgemisi, mis ei pruugi olla nende huvides. ESMA meetmes sätestatud 50 % künnis leevendab jaeklientide olulise kahju riski ja on seega proportsionaalne.

⁽¹⁾ Kasutatud eeldatavate kulude aluseks võeti hinnavahelepingute pakkujatel kulude kohta saadud andmed. Eeldatavaid kulusid varieeriti andmete usaldusväärsuse kontrollimiseks, kuid tulemusi see olulisel määral ei mõjutanud. See ei tähenda, nagu ei oleks riskimarginaalid ja tasud üldiselt olulise kahju allikaks, eriti suure võimenduse puhul. Vastupidi, need kulud on peamiseks põhjuseks, miks enamik jaekliente jääb kahjumisse, ning need põhjustavad märkimisväärselt kahju klientidele, kes kauplevad tihti ja paljude positsioonidega. Pigem näitab andmete usaldusväärsuse kontroll lihtsalt, et tüüpilised riskimarginaalid ja tasud ei muuda kasutatud eelduste korral sulgemist märkimisväärselt tõenäolisemaks. Modelleerimise käigus simuleeriti kõikidel juhtudel ühte hinnavahelepingu positsiooni.

⁽²⁾ Vt põhjendus 26.

- (108) Tõendite esitamise kutses kirjeldas ESMA marginaali sulgemise kaitset üksikute positsioonide kaupa. Sellise lähenemisviisi eesmärk oli lahendada mitmed probleemid seoses kõnesoleva meetme hinnavahelepingute kauplemiskonto põhise rakendamisega praegusel turul. Eelkõige, kuna esialgse marginaali kaitset kohaldatakse hinnavahelepingu alusvara järgi, tagaks marginaali sulgemise reegli positsioonipõhine kohaldamine esialgse marginaali kaitse tõhusa kohaldamise iga alusvara klassi puhul ning tagaks konkreetsele alusvara klassile pakutava võimenduse range ülempiiri. Selle lähenemisviisi valimise teine põhjus oli soov aidata tagada, et jaekliendid on iga konkreetse alusvara puhul teadlikud oma riskipositsioonidest ja saavad neist aru. ESMA tegi algselt ettepaneku kohaldada marginaali sulgemise reeglit tasemel 50 % iga positsiooni esialgsest marginaalist, et anda jaeklientidele tõhus kaitse ning ühtlasi vähendada toote keerukust ja parandada jaeklientide arusaamist oma riskipositsioonist.
- (109) ESMA on arvesse võtnud tõendite esitamise kutsele saadud vastuseid. Valdav enamus tõendite esitamise kutsele vastanud teenusepakkujaid, maaklereid ja ettevõtlusorganisatsioone esitasid nimekirja positsioonipõhise marginaali sulgemise reeglga seonduvatest probleemidest. Seoses mõjuga investeerimisühingutele tõstatati põhiküsimustena potentsiaalsed märkimisväärsed IT-rakenduskulud ja jooksva seire kulud. Paljude ühingute vastustes tõsteti esile ka probleeme seoses olemasolevate klientidega, kes on harjunud kontopõhise sulgemisega. Lisaks juhtisid vastajad tähelepanu, et spetsiifilisi kauplemisstrateegiaid kasutavad investorid ei saaks neid strateegiaid enam tõhusalt kasutada, kuna üksikuid positsioone võidakse teatud aegadel sulgeda, kui kliendid ei tee konkreetse positsiooni marginaali juurdemakset, ning ülejäänud positsioonidel võib seetõttu tekkida ootamatu tururisk. Teine marginaalide positsioonipõhise sulgemise potentsiaalsete negatiivsete tagajärgedega seotud argument oli, et positsioonide sulgemise tõttu võib klientidel tekkida vajadus positsioone taasavada, mis võib suurendada kauplemiskulusid.
- (110) Sarnaseid probleeme seoses marginaalide positsioonipõhise sulgemise potentsiaalsete negatiivsete tagajärgedega investoritele mainiti ka suures osas vastustes, mille andsid tõendite esitamise kutsele üksikinvestorid. Kõige sagedasemad argumendid olid, et positsioonipõhine reegel pärsiks teatud kauplemisstrateegiate kasutamist ja nõuaks investoritelt omapositsioonide pidevat jälgimist, kuna nad ei saa enam tugineda teatud riskimaandusvõtetele.
- (111) Enamik tarbijate esindajaid pooldasid kavandatavaid meetmeid või tegid koguni ettepaneku võtta hinnavahelepingute suhtes oluliselt piiravamaid meetmeid (näiteks nende finantsinstrumentide jaeklientidele turundamise, levitamise ja müügi täielik keeld).
- (112) Ka mõned tõendite esitamise kutsele vastanud ühinged toetasid tõendite esitamise kutses välja pakutud marginaali positsioonipõhise sulgemise reeglit. Need ühinged märkisid, et nad juba rakendavad sellist lähenemisviisi ja on selle tulemustega rahul.
- (113) ESMA viis läbi investorite tulemuste analüüsi lähtuvalt sellest, kas marginaali sulgemise reeglit rakendatakse positsioonipõhiselt (hinnavaheleping suletakse, kui selle väärtus langeb alla 50 % esialgse marginaali väärtusest) või hinnavahelepingute kauplemiskonto põhisel (hinnavaheleping suletakse, kui kõikide kauplemiskontoga seotud avatud hinnavahelepingute ja kontrol olevate rahaliste vahendite väärtus kokku langeb alla 50 % kõnesolevate avatud hinnavahelepingute esialgse marginaali koguväärtusest). Eelkõige hinnati sulgemiste sagedust ja klientide kahjumite kristalliseerumise mõju simuleeritud hinnavahelepingute positsioonide portfelliga kummagi stsenaariumi puhul. Selle analüüsi väljundiks ei olnud täpsed arvud, kuna erinevaid potentsiaalseid portfelle, mida investor võib omada, on tohutu hulk. Selle asemel uuriti analüüsiga, kumbki kahest alusest võiks tuua investoritele kokkuvõttes paremaid tulemusi. Üldine järeldus oli, et investorid parem tulemus marginaali positsiooni- või kontopõhisest sulgemisest sõltub investeerimisportfelliges olevate hinnavahelepingute alusvarade hinnaliikumistest. Selle põhjuseks on asjaolu, et pärast sulgemist, mis ühel alusel võib toimuda ent teisel alusel mitte, võib alusvara hind tõusta või langeda.
- (114) Üldjuhul võib eeldada, et sulgemisi toimuks mõnevõrra sagedamini positsiooni alusel, juhul kui investorid portfelli oleks mõlemal juhul sama. Samas võib eeldada, et esialgse marginaali kaitsest tulenevalt oleksid sulgemised nii ühel kui ka teisel alusel harvad. Klientidel, kellel on hinnavahelepingute kauplemiskontrol vaid üks positsioon, poleks vahet, kas aluseks on konto või positsioon. Tõendite esitamise kutses nähtub selgelt, et paljudel hinnavahelepingute kauplemiskontodel ongi vaid üks positsioon.

- (115) Ehkki paljude investorite jaoks on positsioonipõhise ja kontopõhise tulemuse erinevus eeldatavalt väike (kusjuures seda ei saa täpselt kvantifitseerida, kuna tüüpiline portfell puudub), juhiti tõendite esitamise kutse vastustes tähelepanu täiendavatele põhjustele, miks kontopõhisus võib olla mõnele investoritele kasulik. Esiteks võimaldab kontopõhisus ühe positsiooni kasumite arvelt katta teise positsiooni kahjumeid, mis soodustab investeringute portfelli mitmekülsust. Teiseks, kuivõrd kontopõhised sulgemised on harvemad, vähendab see investoritele positsioonide võimalikust taasavamisest tulenevaid kuuluseid.
- (116) Võttes arvesse eespool kirjeldatud analüüsi ja tõendite esitamise kutsele laekunud vastuseid, leiab ESMA, et proportsionaalsem oleks miinimumkaitsena kohaldada standardset marginaali kontopõhise sulgemise reeglit tasemel 50 % esialgse marginaali kaitse kogusummast, mis võetakse ühe meetmena ja millele lisanduvad teised selles otsuses kirjeldatud meetmed. Eelkõige tuleb selle reegli puhul ette näha ühe või mitme hinnavahelepingu sulgemine jaekliendile soodsaimatel tingimustel, et tagada konto väärtuse püsimine tasemel 50 % või rohkem esialgse marginaali kaitse kogusummast, mis on kõikide avatud hinnavahelepingute sõlmimiseks mis tahes ajal sisse makstud. Selle reegli kohaldamisel määratakse konto väärtus kindlaks kontrol olevate rahaliste vahendite ja kõikide kontoga seotud avatud hinnavahelepingute realiseerimata netokasumite järgi.
- (117) ESMA kavandatud marginaali sulgemise kaitse ei takista teenusepakkujal kohaldamast kontopõhise sulgemisreegli asemel positsioonipõhist sulgemisreeglit tasemel 50 % konkreetse positsiooni nõutud esialgsest marginaalist; jaeklientidele võiks see olla isegi lihtsam. Lisaks täidab teenusepakkuja 50 % tasemel positsioonipõhise sulgemisreegli kohaldamisega igal juhul ka kontopõhise sulgemisreegli, kuna kõik üksikud positsioonid suletakse 50 % reegli alusel.

5.3. Negatiivse saldo kaitse

- (118) Negatiivse saldo kaitse eesmärk on kaitsta kliente erandjuhtudel, kus alusvara hind muutub nii palju ja nii kiiresti, et hinnavahelepingute pakkujal pole võimalik positsiooni sulgemisel marginaali sulgemise kaitset kohaldada ja selle tulemusena langeb kliendi konto miinusesse. Teisisõnu võivad suure mõjuga turusündmused põhjustada tehingulinki, mille tõttu automaatne marginaali sulgemise kaitse ei pruugi olla tõhus. Mitmete riikide pädevad asutused⁽¹⁾ on kindlaks teinud et pärast seda laadi sündmusi on klientidel tekkinud võlgnevusi, mis ületavad oluliselt nende investeeritud summasid, mille tulemusena langeb nende hinnavahelepingute kauplemiskonto saldo miinusesse.
- (119) Negatiivse saldo kaitse eesmärk on tagada, et investori maksimaalne kahjum hinnavahelepingutega kauplemisest, kaasa arvatud kõik seonduvad kulud, ei ületaks investori hinnavahelepingute kauplemiskontrol olevaid hinnavahelepingutega kauplemisega seotud rahalisi vahendeid. See peaks hõlmama ma kõiki kontoga seotud avatud hinnavahelepingute sulgemise netokasumeid, mida pole kontole veel üle kantud. Täiendavaid kohustusi ei tohiks investorile hinnavahelepingutega kauplemisega seoses tekkida. Risk ei peaks puudutama investori muudel kontodel olevat kapitali. Kui kauplemiskontrol on ka muid finantsinstrumente (näiteks eurofondide osakud või aktsiad), puudutab risk üksnes spetsiaalselt hinnavahelepingutega kauplemiseks ette nähtud vahendeid ning mitte muude instrumentide jaoks mõeldud vahendeid.
- (120) Ühtlasi on negatiivse saldo kaitse eesmärgiks luua kaitsemehhanism ekstreemsete turuolude puhuks. ESMA analüüsis 2015. aasta jaanuaris toimunud Šveitsi frangi juhtumit, et kaaluda selle otsest mõju investoritele mitmete eri stsenaariumite puhul⁽²⁾. Need stsenaariumid olid järgmised:

i) kaitse jaekliendile kuuluva hinnavahelepingute kauplemiskonto negatiivse saldo vastu;

ii) kaitse jaekliendile kuuluva iga hinnavahelepingu positsiooni negatiivse saldo vastu;

iii) negatiivse saldo kaitse puudumine.

⁽¹⁾ Näiteks DE-BaFin teatas, et mõned investorid kaotasid investeeritust rohkem raha, kui Šveitsi Riigipank otsustas lõpetada Šveitsi frangi seotuse euroga. Kättesaadav aadressil: https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Aufsichtsrecht/Verfuegung/vf_170508_allgvgf_cfd_wa_en.html

⁽²⁾ „Šveitsi frangi juhtum“ viitab Šveitsi frangi järsule umbes 15 %-lisele kallinemisele euro suhtes neljapäeva, 15. jaanuari hommikul 2015.

- (121) Nende valikuvõimaluste hindamisel tõdes ESMA, et eri valikutega kaasnevat otsest mõju investoritele ekstreemsete turusündmuste korral tuleb võrrelda selle kaitse pakkumisega seonduvate jooksvate kuludega. Hinnavahelepingute pakkujatel tekiksid eelkõige jooksvad kulud seoses täiendava kapitali või riskide maandamisega sisese riskihalduse raames. Osa neist kuludest võidakse omakorda kõrgemate riskimarginaalide või muude tasudena edasi kanda investoritele endile.
- (122) Samas on negatiivse saldo kaitse puudumise korral oluliseks tarbijaid kahjustavaks riskiks investoril ekstreemsetes turuoludes ühingu ees tekkida võivad võlgnevused. Selline olukord kahjustab eriti investoreid, kellel puuduvad märkimisväärsed likviidsed varad⁽¹⁾. Et kõrvaldada see potentsiaalne tõsine kahju allikas ja põhjustada samas ühingutele ja investoritele minimaalselt kulutusi, otsustas ESMA heaks kiita hinnavahelepingute kauplemiskonto põhise negatiivse saldo kaitse. Eelkõige leidis ESMA, et negatiivse saldo kaitse kehtestamine igale hinnavahelepingule võinuks põhjustada investoritele ja ühingutele ebaproportsionaalseid kulutusi. Kui kehtestada negatiivse saldo kaitse positsioonipõhiselt, peaksid ühingud loobuma nõudmast kliendilt kahjumeid, mis ületavad vastava positsiooni jaoks eraldatud rahalisi vahendeid, sealhulgas esialget marginaali ja kliendi makstud võimalikku lisamarginaali. Kuna negatiivse saldo kaitse ei võimaldaks märkimisväärset kahjumit tasaarvestada kliendi portfelli muude positsioonidega, suurendaks positsioonipõhine reegel ühingutele langevat tururiski. See tooks ühingutele tõenäoliselt kaasa kapitalinõuete suurenemise, millega seotud kulud kantaks tõenäoliselt edasi jaeklientidele.
- (123) Enamik teenusepakkujaid, maaklereid ja ettevõtlusorganisatsioone väljendasid negatiivse saldo kaitse suhtes positiivset seisukohta. Mõned teenusepakkujad palusid seda reeglit täpsustada. Probleemid, millele tähelepanu juhti, olid seotud meetmete mõjuga ühingute kapitalinõuetele ning võimalusega, et kliendid võiksid seda ära kasutada teenusepakkujate vastu spekulereimiseks, võttes sama maakleri juures eri kontodel kaks vastandlikku positsiooni. Tarbijate esindajad suhtusid kavandatavatesse meetmetesse, sealhulgas negatiivse saldo kaitse positiivselt. Tõendite esitamise kutsele vastanud üksikisikud, kes viitasid oma vastuses sõnaselgelt negatiivse saldo kaitse ettepanekutele, suhtusid neisse ettepanekutesse üldjuhul positiivselt.
- (124) ESMA on kaalunud mõju, mida negatiivse saldo kaitse andmine avaldab hinnavahelepingute pakkujatele, ning olulist kahju, mida võib jaeklientidele põhjustada selle kaitse puudumine. ESMA leiab, et kokkuvõttes lahendab tuvastatud investorite kaitsega seotud probleemi kontopõhine negatiivse saldo kaitse ning see on proportsionaalne.

5.4. Riskihoiatused

- (125) Veel üheks jaeklientidele hinnavahelepingutest tulenevate riskide leevendamise meetmeks on nõue esitada standarditud ja tõhusad ühinguspetsiifilised riskihoiatused, sealhulgas teave kahjumisse jäänud jaeklientikontode protsendi kohta. Nagu eespool märgitud, on mitmete riikide pädevad asutused osutanud klientidele antavate riskihoiatuste madalale kvaliteedile ning teatanud, et hinnavahelepingute pakkujad jätmata toodete riskantse ja keeruka iseloomu tihti sõnaselgelt avaldamata. Eelkõige jäetakse riskihoiatustes tihti selgitamata, et võimalikud on kiired kahjumid, mis võivad ületada klientide investeeritud summasid, või pehmendatakse hoiatussõnumeid ebaselge esitusviisiga või teadetega potentsiaalsetest kasumitest.
- (126) Oma vastustes tõendite esitamise kutsele väljendasid vaid vähesed teenusepakkujad ja maaklerid vastuseisu standarditud riskihoiatuste kehtestamisele. Mõned ühingud tõstsid esile, et nad eelistaksid standardsema hoiatuse asemel ühinguspetsiifilist kahjumiprotsenti. Tarbijate esindajate seisukohad olid vastakad, kuna peaaegu pooltes vastustes avaldati toetust veelgi rangematele hinnavahelepingutega valdkonna meetmetele (näiteks keelu kehtestamisele). Tarbijate esindajad, kes oma vastuses riskihoiatusele sõnaselgelt viitasid, suhtusid ettepanekusse positiivselt, juhul kui seda kaalutakse üheskoos teiste kavandatavate meetmetega.

⁽¹⁾ Kõnesoleva olukorra kahjulikkus ilmnes selgelt Šveitsi frangi krahhi käigus, kus mõnedel investoritel tekkisid ootamatult kümnete tuhandete eurode suurused kohustused, mida nad ei suutnud tasuda.

- (127) Käesoleva otsusega kehtestatavad riskihoiatused annaksid jaeklientidele toodete kohta olulise info, nimelt selle, kui suur protsent jaekontodest jääb hinnavahelepingutega kauplemisel kahjumisse. Uuring näitas, et standarditud riskihoiatus parandab oluliselt jaekliendi arusaamist tootest, sealhulgas võimalusest kaotada investeeritust rohkem raha ning võimalusest teenida kasumit ⁽¹⁾.
- (128) Nõue, et hinnavahelepingute pakkujad peavad avaldama enda kahjumis jaekliendikontode protsendi, on ette nähtud tasakaalustama hinnavahelepingute pakkujate kalduvust rõhutada pigem potentsiaalseid kasumeid kui kahjumeid.
- (129) Lisaks eeldatakse, et hoiatused aitavad jaeklientidel teha teadlikke otsuseid, kas nad soovivad asuda kasutama kõrge riskiga toodet, mis toob kahjumit suurema tõenäosusega kui kasumit.
- (130) ESMA leiab, et investorite hoiatamiseks hinnavahelepingutesse investeerimisega kaasneva kahjumiriski eest peaks iga hinnavahelepingute pakkuja teavitama oma kliente, kui suur protsent tema jaeklientide hinnavahelepingute kauplemiskontodest jäi eelnenud 12-kuulisel perioodil kahjumisse. Et tagada selle näitaja ajakohastamine, tuleks arvutus teha igas kvartalis. Saadud protsendimäär tuleks esitada teenusepakkuja igas teates lihtsal ja selgel viisil, osana riskihoiatused.
- (131) Et teha kindlaks, kas konto on kahjumis, tuleb arvesse võtta nii realiseeritud kui ka realiseerimata kasumeid ja kahjumeid. Realiseeritud kasumeid ja kahjumeid arvestatakse arvutusperioodil suletud hinnavahelepingute positsioonidelt. Realiseerimata kasumeid ja kahjumeid arvestatakse arvutusperioodi lõpu seisuga avatud positsioonide väärtuste järgi. Et anda täielik ülevaade sellest, kui suur protsent kontodest jäi kasumisse või kahjumisse, tuleb arvutamisel arvesse võtta kõiki hinnavahelepingutega kauplemisega seotud kulusid.
- (132) Hiljuti asutatud hinnavahelepingute pakkujad ning pakkujad, kelle juures pole viimase 12 kuu jooksul hinnavahelepingute positsioone avatud, ei saa nimetatud protsenti eelnenud 12 kuu kohta arvutada. Otsusega nähakse neile ühingutele ette standarditud riskihoiatus, mis viitab riikide pädevate asutuste uuringutega kindlaks tehtud protsendimääradele.
- (133) Nagu eespool märgitud, toetasid peaaegu kõik tõendite esitamise kutsele vastanud teenusepakkujad standarditud riskihoiatust või olid selle suhtes neutraalsed. Vastajad, kes olid selle vastu, seadsid kahtluse alla riskihoiatuse tõhususe või ei nõustunud riikide pädevate asutuste uuringutega kindlaks tehtud protsendimääradega. Tihti märgiti, et ühingud sooviksid riskihoiatused lühendatud versiooni, mida ühingud saaksid kasutada digitaalses turunduses.
- (134) ESMA on kaalunud võimalust nõuda üldist riskihoiatust, milles märgitakse üksnes, et jaeklientidel on hinnavahelepingute puhul risk võimenduse tõttu kiiresti raha kaotada, või spetsiifilisemat riskihoiatust, mis põhineb riikide pädevate asutuste uuringutest nähtuval jaeklientide keskmistel kahjumitel. Esimene variant jäeti kõrvale, kuna see ei juhi jaeklientide tähelepanu tõhusalt tegelikule riskile, mis on omane hinnavahelepingute kauplemisele. Viimane variant jäeti kõrvale, kuna kõnesolevates uuringutes pole arvestatud erijuhtumitega (näiteks ühingud, kes pakuvad vaid teatud liiki hinnavahelepinguid). Ehkki ühinguspetsiifilised arvutused võivad koormata teenusepakkujaid üldisest riskihoiatused rohkem, usub ESMA tõendite esitamise kutsele saadud tagasisidest lähtuvalt, et need on vajalikud investorite õigeks hoiatamiseks kahjumiriski eest.
- (135) ESMA ja riikide pädevad asutused on teadlikud ühinguspetsiifiliste kahjumiprotsentidega seotud ohust, et nimetatud protsendimääri kasutatakse turunduseks, mitte aga algsel eesmärgil ehk riskihoiatusena. Seetõttu peaks riigi pädev asutus jälgima, et investeerimisühingud ei kasutaks ühinguspetsiifilisi protsendimääri ebaõigesti, ning vaatavad selle meetme kohaldamise hiljem läbi.

⁽¹⁾ Täpsemalt, 66 % uuringule vastajatest märkisid enne standarditud riskihoiatuse saamist õigesti, et hinnavahelepingud on riskantsemad, kui hoiused, võlakirjad ja indeksfondid, 50 % märkisid õigesti, et hinnavahelepingutega võib kaotada investeeritust rohkem raha ning 54 % ütlesid õigesti, et enamik kliente jääb nende toodete kasutamisel kahjumisse. Uuring näitas, et pärast standarditud riskihoiatuse esitamist ühingu veebilehel kirjeldasid 90 % osalejatest hinnavahelepingute riskiprofiili täpselt (st et need on riskantsemad, kui eespool nimetatud varad). Klientide puhul, kes olid valesti öelnud, et kõik investorid teenivad kasumit, oli kliendi õige vastuse (st et enamik investoreid jääb kahjumisse) tõenäosus 91,5 %. See näitab, et standarditud riskihoiatused – sealhulgas kliendikontode tulemuste avaldamine – võivad kliendi arusaamist tootest märkimisväärselt parandada. Vt T.L. Mullett ja N. Stewart (2017), The effect of risk warning content for contract for difference products. *Töödokument*. Tööd rahastati riikliku teadusgrandiga, kuid selle koostamisel konsulteeriti UK-FCAg.

- (136) Vastavalt tõendite esitamise kutsele saadud tagasisidele leiab ESMA, et lähenemisviis oleks proportsionaalsem, kui riskihoiatust kohandatakse ka suhtluskanali liigi järgi. Seetõttu nähakse otsusega ette lühendatud riskihoiatuse kasutamiseks teadetes, mida edastatakse näiteks mobiilirakendustes, sotsiaalmeediapostitustes või muul mittepüsival andmekandjal.

5.5. Rahaliste ja mitterahaliste soodustuste keeld

- (137) Viimane hinnavahelepingute jaeklientidele levitamise seonduvate riskide leevendamise meede on rahaliste (näiteks niinimetatud „kauplemisboonuste“) ja teatud liiki mitterahaliste soodustuste keelamine. Finantsreklaamid, milles pakutakse hinnavahelepingutega kauplemise eest boonuseid või muid soodustusi, juhivad jaeklientide tähelepanu tihti kõrvale hinnavahelepingute kui toodete kõrgelt riskisusele. Need võivad meelitada ligi jaekliente, kes muidu ei otsustaks kõnesolevatesse toodetesse investeerida. Tihti on nende soodustuste eeltingimuseks, et klient kannaks kontole raha või teeks teatud mahus tehinguid.
- (138) ESMA soodustuste keeld ei laiene siiski jaeklientidele antavale infole ja analüüsivahenditele, juhul kui need on seotud hinnavahelepingutega (lubatud mitterahalised soodustused), kuna need võivad aidata klientidel otsuseid teha.
- (139) Enamikus teenusepakkujate, ettevõtlusorganisatsioonide ja maaklerite vastustes toetati klientide motiveerimisega seotud meetmeid. Ka tarbijate esindajad, kes neid meetmeid sõnaselgelt mainisid, väljendasid heakskiitu. Pidades silmas riske, mida need soodustused jaeklientidele põhjustavad, peab ESMA nende piiramist vajalikuks ja proportsionaalseks.

5.6. Üldine proportsionaalsus

- (140) ESMA on selles valdkonnas tulemuselt ära kasutanud kõik enda mittesiduvad vahendid. Sellega seoses tõdeb ESMA konkreetselt tootejuhtimisega seoses, et tootejuhtimise põhimõtted moodustavad juba osa liidu finantsteenuste järelevalvekultuurist. 2013. aasta novembris avaldasid Euroopa järelevalveasutused ühiseisukoha „Väljatöötajate tootekontrolli- ja tootejuhtimisprotsessid“, mis sisaldab finantsinstrumentide kontrolli- ja juhtimisprotsesside suhtes kohaldatavaid kõrgetasemelisi põhimõtteid ⁽¹⁾. 2014. aasta veebruaris avaldas ESMA arvamuse „MIFID-i praktika seoses keerukaid finantstooteid müüvate ühingutega“ ⁽²⁾ ning 2014. aasta märtsis arvamuse „Struktureeritud jaetooted – head tavad ja tootejuhtimise korraldus“ ⁽³⁾. Lisaks kehtib Ühendkuningriigis alates 2007. aasta märtsist tootejuhtimise põhimõtted sisaldav juhend ⁽⁴⁾.
- (141) Hoolimata neist järelevalvepõhimõtetest ja käesolevas otsuses kirjeldatud regulatiivsetest nõuetest on hinnavahelepingute jaeklientidele turundamise, levitamise ja müügi kahjulik mõju viimastel aastatel üha suurenenud.
- (142) ESMA üldmeede on tuvastatud investorite kaitsega seotud probleemi lahendamiseks vajalik ja proportsionaalne. Kokkuvõttes eeldatakse, et see vähendab jaeklientide ebanormaalseid ja märkimisväärsed kahjumeid seoses hinnavahelepingutega ning tõstab jaeklientide teadlikkust nende toodetega seotud riskidest. Tuvastatud investorite kaitsega seotud probleemi kavandataval viisil lahendamisest saadav kasu kaalub üles võimaliku mõju hinnavahelepingute pakkujatele, sealhulgas nõuete täitmisega kaasnevad rakenduskulud ning hinnavahelepingute pakkujate tulu võimaliku vähenemise (väiksemate kauplemismahtude, klientide makstavate teenustasude kogusumma vähenemise ja klientide kahjumite vähenemise tõttu).
- (143) Lisaks kohaldatakse ESMA meedet alates kahe kuu möödumisest käesoleva otsuse Euroopa Liidu Teatajas (ELT) avaldamisest. See tähendab, et etteatamistähtaeg on kaks kuud alates ametlikust avaldamisest, mille eesmärk on tasakaalustada jaeklientide huvi praegusest hinnavahelepingutega kauplemisest tuleneva kahju viivitamatuks vähendamiseks ning vajadust anda asjaomastele turuosalistele piisavalt aega oma ärimudeleid korrektselt kohandada ja muuta.

⁽¹⁾ Ühiseisukoht „Väljatöötajate tootekontrolli- ja tootejuhtimisprotsessid“ (JC-2013-77).

⁽²⁾ Arvamus „MIFID-i praktika seoses keerukaid finantstooteid müüvate ettevõtjatega“ (ESMA/2014/146). See arvamus sisaldab ka sõnaselgeid viiteid hinnavahelepingutele ja binaaroptsoonidele.

⁽³⁾ Arvamus „Struktureeritud jaetooted – head tavad ja tootejuhtimise korraldus“ (ESMA/2014/332).

⁽⁴⁾ „The Responsibilities of Providers and Distributors for the Fair Treatment of Customers“ https://www.handbook.fca.org.uk/handbook/document/RPPD_FCA_20130401.pdf. Juhend on seotud Ühendkuningriigi ettevõtluspõhimõtetega (PRIN) https://www.handbook.fca.org.uk/handbook/document/rppd/RPPD_Full_20180103.pdf.

- (144) Otsusega kehtestatakse ühised nõuded, mille eesmärk on tagada kogu liidu jaeklientidele vajaliku kaitse miinimumtaseme lisaks olemasolevatele nõuetele. Selle eesmärk ei ole takistada riikide pädevaid asutusi või hinnavahelepingute pakkujaid tagamast investoritele kõrgemat kaitsetaset, kohaldades näiteks kõrgemaid nõudeid esialgsele marginaalile.

6. MEETMED EI PÕHJUSTA ÕIGUSLIKU ARBITRAAŽI RISKI (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 3 PUNKT b)

- (145) Võttes arvesse tuvastatud riskide olemust ja mõjutatud investorite arvu ja liiki ning mitmete liikmesriikide kavandatavaid siseriiklikke meetmeid, tagab ESMA meede kogu liidus ühtse miinimumtasemel lähenemisviisi. ESMA on kaalunud ka ohtu, et praegu hinnavahelepinguid pakkuvad teenusepakkujad võivad püüda pakkuda võrreldavate omadustega tooteid, näiteks optioone, futuure, vahetuslepinguid ja forvardlepinguid. Töendite esitamise kutsele vastajad kinnitasid, et hinnavahelepingutel ja nimetatud toodetel on sarnasusi. Kuigi ESMA töendid seonduvad peamiselt hinnavahelepingutega kauplemisega, jälgivad ESMA ja riikide pädevad asutused seetõttu hoolikalt, kas tekib selliseid uusi jaeklientidele sama kahjuliku mõjuga levitamissuundumusi ja kas hinnavahelepingute pakkujad püüavad käesolevatest sekkumismeetmetest sel viisil kõrvale hoiduda, ning võtavad vajalikke meetmeid.
- (146) Seejuures kohaldatakse ESMA ajutisi sekkumismeetmeid kõikidele hinnavahelepingute pakkujatele ja teistele isikutele, kes aitavad teadlikult ja tahtlikult kaasa määruse (EL) nr 600/2014 reguleerimisalasse kuuluvate meetmete rikkumisele. Kuigi selle määruse artikli 40 reguleerimisalasse kuuluvate isikute ring tuleb seoses fondivalitsejatega edaspidi määratleda õigusakti tasandil, et suurendada õiguskindlust, ⁽¹⁾ on ESMA kaalunud, kas kohaldamisala võimaldab õiguslikku arbitraaži. ESMA on järeldanud, et eespool tõendatud investorite kahju silmas pidades on kavandatavate meetmete kohaldamisala piisavalt lai ning võimaldab seega lahendada hinnavahelepingute turundamise, levitamise ja müügiga kaasneva märkimisväärse investorite kaitsega seotud probleemi.

7. KONSULTEERIMINE JA TEAVITAMINE (MÄÄRUSE (EL) nr 600/2014 ARTIKLI 40 LÕIKE 3 PUNKT c JA LÕIGE 4)

- (147) Kuna kavandatavad meetmed võivad vähesel määral seonduda põllumajandustoorme tuletisinstrumentidega, on ESMA konsulteerinud ametiasutustega, kes vastutavad põllumajandustoodete turgude järelevalve, halduse ja reguleerimise eest nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 ⁽²⁾ alusel. ESMA sai vastused Saksamaa Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft'ilt, Läti põllumajandusministeeriumilt ning Soome põllumajandus- ja metsandusministeeriumilt. Vastajad ei esitanud vastuväiteid kavandatavate meetmete vastuvõtmisele.
- (148) ESMA on riikide pädevaid asutusi käesoleva otsuse kavandamisest teavitanud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „hinnavaheleping“ – tuletisinstrument, mis ei ole optioon, futuur, vahetusleping või forvardleping ja mille eesmärk on anda selle omanikule pikk või lühike riskipositsioon alusvara hinna, taseme või väärtuse kõikumise suhtes, olenemata sellest, kas tegemist on kauplemiskohas kaubeldava alusvaraga või mitte, ning mida peab arveldama rahas või mida võib arveldada rahas ühe poole valikul muul juhul, kui kohustuste täitmatajätmise või muu lõpetamisega seotud sündmuse tõttu;

⁽¹⁾ ESMA on õigusliku arbitraaži riski rõhutanud oma 12. jaanuari 2017. aasta arvamuses fondivalitsejate MiFIRi sekkumisvolituste kohaldamisalast väljajätmise kohta (ESMA 50-1215332076-23), milles ESMA väljendas muret seoses õigusliku arbitraaži riskiga ning edaspidiste sekkumismeetmete tõhususe võimaliku vähenemisega teatud isikute (eurofondide valitsejad ja alternatiivsete investeerimisfondide valitsejad) asjaomaste meetmete kohaldamisalast väljajätmise tõttu. Komisjon on esitanud muudatusettepanekud sellealase õiguskindluse tugevdamiseks määruse (EL) nr 600/2014 muutmise teel (COM(2017)536/948972).

⁽²⁾ Nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT L 299, 16.11.2007, lk 1).

- b) „keelatud mitterahaline soodustus“ – mis tahes mitterahaline soodustus, välja arvatud hinnavahelepingutega seotud teave ja analüüsivahendid;
- c) „esialgne marginaal“ – mis tahes makse, mis tehakse hinnavahelepingu sõlmimise eesmärgil, välja arvatud teenustasu, tehingutasud ja muud seonduvad kulud;
- d) „esialgse marginaali kaitse“ – I lisas kindlaks määratud esialgne marginaal;
- e) „marginaali sulgemise kaitse“ – jaekliendi ühe või mitme avatud hinnavahelepingu sulgemine kliendile soodsaimatel tingimustel vastavalt direktiivi 2014/65/EL artiklitele 24 ja 27, juhul kui hinnavahelepingute kauplemiskontol olev rahasumma ja kõikide selle kontoga seotud avatud hinnavahelepingute realiseerimata netokasum langeb alla poole kõikide nende avatud hinnavahelepingute esialgse marginaali kaitse kogusummast;
- f) „negatiivse saldo kaitse“ – jaekliendile kõikidest hinnavahelepingute pakkuja juures avatud hinnavahelepingute kauplemiskontoga seotud hinnavahelepingutest tulenevate kohustuste kogusumma piiramine sellel hinnavahelepingute kauplemiskontol oleva rahasummaga.

Artikkel 2

Ajutine piirang jaeklientide hinnavahelepingutele

Hinnavahelepingute turundamine, levitamine või müük jaeklientidele on lubatud üksnes juhul, kui on täidetud vähemalt kõik järgmised tingimused:

- a) hinnavahelepingute pakkuja nõuab, et jaeklient maksaks esialgse marginaali kaitse;
- b) hinnavahelepingute pakkuja annab kliendile marginaali sulgemise kaitse;
- c) hinnavahelepingute pakkuja annab kliendile negatiivse saldo kaitse;
- d) hinnavahelepingute pakkuja ei tee jaekliendile hinnavahelepingu turundamise, levitamise või müügiga seoses otseselt või kaudselt makset ega anna rahalist või keelatud mitterahalist soodustust, välja arvatud hinnavahelepingust saadav realiseeritud kasum;
- e) hinnavahelepingu pakkuja ei saada jaekliendile otse ega kaudselt teadet ega avalda jaekliendile kättesaadavas vormis infot hinnavahelepingu turundamise, levitamise või müügi kohta, kui see ei sisalda sobivat riskihoiatust, mis vastab II lisa sätetele ja tingimustele.

Artikkel 3

Kõrvalehoidmisele suunatud tegevuses osalemise keeld

Keelatud on teadlik ja tahtlik osalemine tegevuses, mille eesmärgiks või tagajärjeks on artikli 2 nõuete täitmisest kõrvalehoidmine, sealhulgas tegutsemine *hinnavahelepingute* pakkuja asendajana.

Artikkel 4

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat otsust kohaldatakse kolme kuu jooksul alates 1. augustist 2018.

Pariis, 22. mai 2018

Järelevalvenõukogu nimel

esimees

Steven MAIJOR

I LISA

ESIALGSE MARGINAALI PROTSENDIMÄÄRAD ALUSVARA LIIKIDE KAUPA

- a) 3,33 % hinnavahelepingu nominaalväärtusest, juhul kui alusvaraks olev valuutapaar koosneb mis tahes kahest järgmisest valuutast: USA dollar, euro, Jaapani jeen, naelsterling, Kanada dollar või Šveitsi frank;
 - b) 5 % hinnavahelepingu nominaalväärtusest, juhul kui alusvaraks olev indeks, valuutapaar või tooraine on:
 - i) mõni järgmistest aktsiaindeksitest: Financial Times Stock Exchange 100 (FTSE 100); Cotation Assistée en Continu 40 (CAC 40); Deutsche Börse AG German Stock Index 30 (DAX30); Dow Jones Industrial Average (DJIA); Standard & Poors 500 (S&P 500); NASDAQ Composite Index (NASDAQ), NASDAQ 100 Index (NASDAQ 100); Nikkei Index (Nikkei 225); Standard & Poors / Australian Securities Exchange 200 (ASX 200); EURO STOXX 50 Index (EURO STOXX 50);
 - ii) valuutapaar, milles on vähemalt üks eespool punktis a nimetatata valuuta, või
 - iii) kuld;
 - c) 10 % hinnavahelepingu nominaalväärtusest, juhul kui alusvaraks olev tooraine või aktsiaindeks on eespool punktis b nimetatata tooraine või aktsiaindeks;
 - d) 50 % hinnavahelepingu nominaalväärtusest, juhul kui alusvaraks on krüptoraha, ja
 - e) 20 % hinnavahelepingu nominaalväärtusest, juhul kui alusvaraks on:
 - i) aktsia või
 - ii) käesolevas lisas nimetatata alusvara.
-

II LISA

RISKIHOIATUSED

A JAGU

Riskihoiatuste tingimused

1. Riskihoiatust peab olema kujunduses hästinähtaval kohal, vähemalt sama kirjasuurusega, kui peamiselt kasutatav kirjasuurus, ning samas keeles, milles on teade või avaldatav teave.
2. Kui teade või avaldatav teave on püsival andmekandjal või veebilehel, peab riskihoiatust olema B jaos sätestatud vormingus.
3. Kui teade või avaldatav teave on muul kujul kui püsival andmekandjal või veebilehel, peab riskihoiatust olema C jaos sätestatud vormingus.
4. Riskihoiatust peab sisaldama konkreetse teenusepakkuja ajakohast kahjumiprotsenti, milleks on selle hinnavahelepingute pakkuja juures kahjumisse jäänud jaeklientide hinnavahelepingute kauplemisskontode protsent. Arvutus tehakse iga kolme kuu järel ja hõlmab arvutamise kuupäevale eelnenud 12-kuulist perioodi („12-kuuline arvutusperiood“). Arvutamisel:
 - a) loetakse konkreetse jaekliendi hinnavahelepingute kauplemisskonto kahjumisse jäänuks, kui kõikide selle hinnavahelepingute kauplemisskontoga seotud hinnavahelepingute realiseeritud ja realiseerimata netokasumite kogusumma on 12-kuulisel arvutusperioodil negatiivne;
 - b) arvutamisel võetakse arvesse kõiki hinnavahelepingute kauplemisskontoga seotud hinnavahelepingute kulusid, sealhulgas kõik püsitasud, tehingutasud ja teenustasud;
 - c) arvutusest jäetakse välja:
 - i) kõik hinnavahelepingute kauplemisskontod, millega polnud arvutusperioodil seotud ühtki avatud hinnavahelepingut;
 - ii) kõik kasumid või kahjumid muudelt toodetelt peale hinnavahelepingute kauplemisskontoga seotud hinnavahelepingute;
 - iii) hinnavahelepingute kauplemisskontole tehtud sissemaksed ja sellelt tehtud väljamaksed.
5. Erandina punktidest 2–4 peab hinnavahelepingute pakkuja, kes eelmisel 12-kuulisel arvutusperioodil ei ole avanud ühtki jaekliendi hinnavahelepingute kauplemisskontoga seotud hinnavahelepingut, kasutama vastavalt kas D või E jaos sätestatud standardriskihoiatust.

B JAGU

Konkreetse teenusepakkuja riskihoiatust püsival andmekandjal ja veebilehel

Hinnavahelepingud on keerukad instrumendid, millega võimendusest tulenevalt kaasneb suur kiire kahjumi risk.

[sisestada teenusepakkuja protsent] % jaainvestorite kontodest jääb selle teenusepakkuja juures hinnavahelepingutega kauplemisel kahjumisse.

Palume teil kaaluda, kas hinnavahelepingute toimimine on teile arusaadav ja kas te olete valmis võtma riski, et suure tõenäosusega jääte te kahjumisse.

C JAGU

Konkreetse teenusepakkuja riskihoiatuse lühiversioon

[sisestada teenusepakkuja protsent] % jaainvestorite kontodest jääb selle teenusepakkuja juures hinnavahelepingutega kauplemisel kahjumisse.

Palume teil kaaluda, kas olete valmis võtma riski, et suure tõenäosusega jääte te kahjumisse.

D JAGU

Standardriskihoiatus püsikandjal ja veebilehel

Hinnavahelepingud on keerukad instrumendid, millega võimendusest tulenevalt kaasneb suur kiire kahjumi risk.

74–89 % jaainvestorite kontodest jääb hinnavahelepingutega kauplemisel kahjumisse.

Palume teil kaaluda, kas hinnavahelepingute toimimine on teile arusaadav ja kas olete valmis võtma riski, et suure tõenäosusega jääte te kahjumisse.

E JAGU

Standardriskihoiatuse lühiversioon

74–89 % jaainvestorite kontodest jääb hinnavahelepingutega kauplemisel kahjumisse.

Palume teil kaaluda, kas olete valmis võtma riski, et suure tõenäosusega jääte te kahjumisse.

SUUNISED

EUROOPA KESKPANGA SUUNIS (EL) 2018/797,

3. mai 2018,

eurodes eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamise kohta euroalavälistele keskpankadele ja riikidele ning rahvusvahelistele organisatsioonidele (EKP/2018/14)
(uuesti sõnastatud)

EUROOPA KESKPANGA NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Keskpangade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja, eelkõige selle artikleid 12.1, 14.3 ja 23,

ning arvestades järgmist:

- (1) Suunist EKP/2006/4 ⁽¹⁾ on mitu korda oluliselt muudetud ⁽²⁾. Kuna teha tuleb täiendavaid muudatusi, tuleb suunis EKP/2006/4 selguse huvides uuesti sõnastada.
- (2) Euroopa Keskpangade Süsteemi põhikirja (edaspidi „EKPSi põhikiri“) artikli 23 kohaselt koosmõjus artikliga 42.4 võivad Euroopa Keskpang (EKP) ja keskpangad liikmesriikides, mille rahaühik on euro, luua suhteid teiste maade keskpangade ja rahaasutustega ning sobivatel juhtudel ka rahvusvaheliste organisatsioonidega ning teha iga liiki pangatehinguid suhetes kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.
- (3) Eurosüsteem peaks klientidele reservihaldusteenust pakkudes tegutsema ühtse süsteemina, olenemata sellest, millise eurosüsteemi keskpanga kaudu neid teenuseid osutatakse. Seetõttu on käesoleva suunise eesmärgiks muu hulgas tagada eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamine standardsel alusel ja ühtlustatud tingimustel ning tagada, et EKP-l on piisav teave nende teenuste kohta ja et klientidega sõlmitud lepingute ühised miinimumnõuded on täidetud.
- (4) Kogu teave, andmed ja dokumendid, mis koostatakse ja/või mida vahetatakse keskpangade vahel seoses eurosüsteemi reservihaldusteenustega, on konfidentsiaalsed ja nende suhtes kohaldatakse põhikirja artiklit 37,

ON VÕTNUD VASTU KÄESOLEVA SUUNISE:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas suunises kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kõik pangatehingute liigid“ (*all types of banking transactions*) – eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamine kõikidele klientidele;
- 2) „EKP volitatud töötajad“ (*authorised ECB personnel*) – EKP juhatuse poolt teatavaks ajaks määratud EKP isikud, kes on volitatud saatma või vastu võtma eurosüsteemi reservihaldusteenuste raames antavat teavet;
- 3) „keskpangad“ (*central bank*) – hõlmab ka rahaasutused;
- 4) „klient“ (*customer*) – kõik euroalavälsed keskpangad või riigid (sealhulgas kõik avaliku sektori ametiasutused või valitsusasutused) või rahvusvahelised organisatsioonid, kellele eurosüsteemi keskpang osutab eurosüsteemi reservihaldusteenuseid;

⁽¹⁾ Suunis EKP/2006/4, 7. aprill 2006, eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamise kohta eurodes euroalavälistele keskpankadele ja riikidele ning rahvusvahelistele organisatsioonidele (ELT L 107, 20.4.2006, lk 54).

⁽²⁾ Vt I lisa.

- 5) „eurosüsteemi keskpank“ (*Eurosystem central bank*) – EKP ja keskpangad liikmesriikides, mille rahaühik on euro;
- 6) „eurosüsteemi reservihaldusteenused“ (*Eurosystem reserve management services*) – artiklis 2 loetletud reservihaldusteenused, mida eurosüsteemi keskpangad võivad klientidele osutada ja mis võimaldavad klientidel oma reserve igakülselt hallata ühe eurosüsteemi keskpanga kaudu;
- 7) „eurosüsteemi teenuseosutaja“ (*Eurosystem Service Provider, ESP*) – eurosüsteemi keskpank, kes kohustub osutama eurosüsteemi reservihaldusteenuseid täies mahus;
- 8) „üksikteenuseosutaja“ (*Individual service provider, ISP*) – eurosüsteemi keskpank, kes ei kohustu osutama eurosüsteemi reservihaldusteenuseid täies mahus;
- 9) „rühvusvaheline organisatsioon“ (*international organisation*) – kõik organisatsioonid, v.a liidu institutsioonid ja asutused, mis on asutatud rühvusvahelise lepinguga või selle alusel;
- 10) „tulevane klient“ (*potential customer*) – euroalaväline keskpank või riik (sh avaliku sektori asutus või valitsusasutus) või rühvusvaheline organisatsioon, kes on alustanud eurosüsteemi teenuse- või üksikteenuseosutajaga läbirääkimisi ärisuhte loomise kavatsusega ja kes on saanud läbirääkimisteks ja võimalikuks allakirjutamiseks lepingu;
- 11) „reservid“ (*reserves*) – kliendi nõuetelevastav eurodes vääringustatud vara, s.o sularaha ja väärtpaberid, mis kuuluvad eurosüsteemi turukõlblike varade nimekirja, mida avaldatakse ja ajakohastatakse iga päev EKP veebilehel, välja arvatud järgmised juhud:
 - a) väärtpaberid kuuluvad väärtuskärpe liiki V (varaga tagatud väärtpaberid);
 - b) varahoiu ainus eesmärk on kliendi kohustuste täitmine seoses pensionidega tema endiste või praeguste töötajate jaoks;
 - c) eurodes vääringustatud varasid hoitakse kliendi poolt eurosüsteemi keskpangas avatud erikontodel riigivõla ajatamiseks rühvusvaheliste lepingute alusel;
 - d) Rühvusvahelise Valuutafondi (IMF) eurodes vääringustatud varasid hoitakse kontodel nr 1 ja nr 2 ja IMFi väärtpaberikontodel eurosüsteemi keskpankade juures; ja
 - e) muud eurodes vääringustatud varade liigid, mida EKP nõukogu võib igal ajal otsustada.

Artikkel 2

Eurosüsteemi reservihaldusteenuste nimekiri

Eurosüsteemi reservihaldusteenused on järgmised

- 1) Reserve hoiukontod;
- 2) Hoiuteenused:
 - a) kuulõpu hoiuste aruanded, sealhulgas võimalus esitada kliendi nõudel aruandeid ka muudel kuupäevadel;
 - b) aruannete edastamine SWIFT kaudu kõikidele klientidele, kes saavad SWIFT kaudu aruandeid vastu võtta, ja muude sobivate kanalite kaudu mitte-SWIFT klientidele;
 - c) kliendi teavitamine väärtpaberite hoiustega seonduvatest korporatiivsetest sündmustest (näiteks kupongimaksed ja väljaost);
 - d) kliendi jaoks korporatiivsete sündmuste töötlemine;
 - e) klientide ja kolmandatest isikutest esindajate vaheliste ülesannete hõlbustamine, võttes arvesse teatavaid kitsendusi seoses väärtpaberite automaatsete laenuprogrammide toimimisega.
- 3) arveldusteenused:
 - a) makseta tehingu/ülekanne makse vastu tehingu arveldamise teenused kõikide eurodes vääringustatud väärtpaberite osas, mille jaoks on olemas hoiukontod;
 - b) kõikide tehingute arveldamise kinnitus SWIFT kaudu (või muude kanalite kaudu mitte-SWIFT klientidele).

- 4) sularaha- ja investeerimisteenused:
- a) välisvaluuta ost/müük klientide kontodele enda nimel, sealhulgas euro hetkeost/-müük vähemalt mitte-euroala G10 riikide vääringute vastu;
 - b) tähtajalise hoiustamise teenused:
 - i) agendina või
 - ii) enda nimel;
 - c) üleöö krediit:
 - i) tase 1 – ühe kliendi kohta määratletud kindla summa automaatne investeerimine enda nimel;
 - ii) tase 2 – vahendite investeerimine turuosaliste kaudu agendina;
 - d) klientide jaoks investeerimine kooskõlas nende püsijuhistega ja eurosüsteemi teenuste paketiga;
 - e) klientide korralduste täitmine väärtpaberite ostuks/müügiks järelturul;
- 5) sularahakonto teenus:
- a) saabuvate ja väljuvate sularahata maksetehingute teostamine seoses eurosüsteemi reservihaldusteenustega.

Artikkel 3

Teenuste osutamine eurosüsteemi teenuse- ja üksikteenuseosutajate poolt

1. Eurosüsteemi reservihaldusteenuste raames eristatakse loetakse eurosüsteemi keskpangad kas eurosüsteemi teenuse- või üksikteenuseosutajateks.
2. Lisaks artiklis 2 osutatud teenustele võib iga eurosüsteemi teenuseosutaja osutada klientidele ka muid reservihaldusteenuseid. Eurosüsteemi teenuseosutaja määratleb need teenused üksikjuhtudena ja nende suhtes ei kohaldata käesolevat suunist.
3. Üksikteenuseosutaja suhtes kohaldatakse käesolevat suunist ja eurosüsteemi reservihaldusteenuste nõudeid ühe või enama eurosüsteemi reservihaldusteenuse osas või sellise osalise teenuse osas, mida üksikteenuseosutaja osutab ja mis on osa eurosüsteemi reservihaldusteenuste täispaketist. Lisaks võib iga üksikteenuseosutaja osutada klientidele ka muid reservihaldusteenuseid ja ta määrab vastavad teenused üksikjuhtude kaupa. Nende teenuste suhtes ei kohaldata käesolevat suunist.
4. Klientidele osutatavate reservihaldusteenuste osas võib klientidel olla sõlmitud lepinguid mitme eurosüsteemi keskpangaga.

Artikkel 4

Teave eurosüsteemi reservihaldusteenuste kohta

1. Eurosüsteemi keskpangad annavad EKP volitatud töötajatele kogu asjakohase teabe eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamise kohta uutele ja senistele klientidele ja teatavad EKP volitatud töötajatele tulevase kliendi nende poole pöördumisest.
2. Enne senise, uue või tulevase kliendi isiku avalikustamist EKP volitatud töötajatele, peavad eurosüsteemi keskpangad taotlema selleks kliendi nõusolekut.
3. Kui nõusolekut ei saada, annab eurosüsteemi asjaomane keskpank EKP volitatud töötajatele nõutava teabe ilma kliendi isikut avaldamata.

Artikkel 5

Eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamise keeld ja peatamine

1. Eurosüsteemi keskpankadel on juurdepääs EKP poolt peetavale nimekirjale seniste, uute või tulevaste klientide kohta, kelle reservide suhtes kohaldab Euroopa Liidu liikmesriik ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni alusel külmutamiskorraldust või samalaadset meetet.

2. Kui eurosüsteemi keskpang peatab eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamise senisele kliendile või keeldub nende teenuste osutamisest uuele või tulevasele kliendile lõikes 1 osutatust erineva meetme või otsuse alusel, mis on vastu võetud eurosüsteemi keskpanga või eurosüsteemi keskpanga asukoha liikmesriigi riigi poliitika või riigi huvide tõttu, peab see eurosüsteemi keskpang sellest viivitamata teatama EKP volitatud töötajatele. EKP volitatud töötajad teatavad sellest viivitamata teistele eurosüsteemi keskpankadele. Mis tahes vastav meede või otsus ei takista teistel eurosüsteemi keskpankadel nendele klientidele eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamist.

3. Artikli 4 lõikeid 2 ja 3 kohaldatakse senise, uue või võimaliku kliendi isiku mis tahes avalikustamise suhtes lõike 2 alusel. Kliendi nõusoleku puudumisel võib avaldada kliendi isiku teisele eurosüsteemi keskpangale ainult siis, kui see on kooskõlas kehtiva seadusega.

Artikkel 6

Vastutus eurosüsteemi reservihaldusteenuste eest

1. Iga eurosüsteemi keskpang vastutab oma klientidega sõlmitud mis tahes kokkulepete täitmise eest, mida ta peab kohaseks eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamisel.
2. Võttes arvesse eurosüsteemi keskpanga suhtes kohaldatavaid või tema poolt kokku lepitud erisätteid, on iga eurosüsteemi keskpang, kes osutab klientidele eurosüsteemi reservihaldusteenuseid või nende osa, vastutav mis tahes tema poolt osutatud teenuste eest.

Artikkel 7

Klientidega sõlmitud lepingute ühised miinimumnõuded

Eurosüsteemi keskpangad tagavad, et nende poolt klientidega sõlmitud lepingud on kooskõlas käesoleva suunisega ja järgmiste ühiste miinimumnõuetega. Leping peab:

- a) osutama, et kliendi tehingupool on eurosüsteemi keskpang, kellega kliendil on sõlmitud eurosüsteemi reservihaldusteenuste või selle osa osutamise leping ning et sellest lepingust ei tulene kliendi õigused teiste eurosüsteemi keskpankade suhtes;
- b) osutama süsteemidele, mida võidakse kasutada klientide tehingupoolte väärtpaberite arveldamiseks ja asjakohastele riskidele, kui kasutatakse rahapoliitika operatsioonide jaoks kõlbmatuid süsteeme;
- c) osutama asjaolule, et eurosüsteemi reservihaldusteenuste raames teostatakse teatavaid tehinguid võimaluste piires (*on a best effort basis*);
- d) osutama asjaolule, et eurosüsteemi raha- ja vahetuskursipoliitikaga vastuolu vältimiseks võib eurosüsteemi keskpang teha tehingu aja ja teostamise suhtes klientidele ettepanekuid ning see eurosüsteemi keskpang ei vastuta mis tahes tagajärgede eest, mis kliendil nende ettepanekute tõttu võivad tekkida;
- e) osutama asjaolule, et eurosüsteemi keskpankade poolt nende klientidelt eurosüsteemi reservihaldusteenuste osutamise eest võetavad tasud kuuluvad läbivaatamisele eurosüsteemi poolt ning vastava läbivaatamise tulemusel tekkiv tasu on klientidele kohustuslik kooskõlas kehtiva seadusega;
- f) sätestama kliendi kinnituse eurosüsteemi keskpangale, et ta järgib kõiki liidu ja riigi seadusi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks täies ulatuses, mis on tema suhtes kohaldatav, sh pädevate asutuste poolt antud juhiseid, ning et ta ei ole mingis vormis seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega.

Artikkel 8

EKP tegevus

EKP koordineerib eurosüsteemi reservihaldusteenuste üldist osutamist ja sellega seotud teaberaamistikku. Iga eurosüsteemi keskpang, kellest saab eurosüsteemi teenuseosutaja või kes lõpetab tegutsemise eurosüsteemi teenuseosutajana, teatab sellest EKP-le.

*Artikkel 9***Kehtetuks tunnistamine**

1. Suunis EKP/2006/4 koos I lisas osutatud muudatustega tunnistatakse kehtetuks alates 1. oktoobrist 2018. Selle suunise muudatuse nimekiri on toodud I lisas.
2. Viiteid kehtetuks tunnistatud suunisele tuleb käsitleda viidetena käesolevale suunisele ja lähtuda tuleb vastavustabelist II lisas.

*Artikkel 10***Jõustumine ja rakendamine**

1. Käesolev suunis jõustub päeval, mil sellest teatatakse keskpankadele liikmesriikides, mille rahaühik on euro.
2. Eurosüsteemi keskpangad peavad käesolevat suunist järgima alates 1. oktoobrist 2018.

*Artikkel 11***Adressaadid**

Käesolev suunis on adresseeritud kõikidele eurosüsteemi keskpankadele.

Frankfurt Maini ääres, 3. mai 2018

EKP nõukogu nimel
EKP president
Mario DRAGHI

*I LISA***TÜHISTATUD SUUNIS JA MUUDATUSTE NIMEKIRI**

Suunis EKP/2006/4 (ELT L 107, 20.4.2006, lk 54).

Suunis EKP/2009/11 (ELT L 139, 5.6.2009, lk 34).

Suunis EKP/2013/14 (ELT L 138, 24.5.2013, lk 19).

II LISA

VASTAVUSTABEL

Suunis EKP/2006/4	Käesolev suunis
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikkel 5
Artikkel 6	Artikkel 6
Artikkel 7	Artikkel 7
Artikkel 8	Artikkel 8
Artikkel 9	Artiklid 9–11

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET